ਜੋਸਫ ਸ਼ਾਈਨ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਸੰਘ

(ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 194 ਦੀ 2017)

ਸਤੰਬਰ 27, 2018

[ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ, ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ,

ਏ.ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਅਤੇ

ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860: ਧਾਰਾ 497 – ਧਾਰਾ 198 ਦੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ – ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ – ਕੀ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ, ਅਨੁਚਿੱਤ 14, 15 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ – ਫੈਸਲਾ: (ਪਰ ਕਰੀਅਮ): ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 198 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਨੁਚਿੱਤ 14, 15 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹਨ – (ਪਰ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ): ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਦਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ – ਧਾਰਾ 497 ਲਿੰਗ ਆਧਾਰਿਤ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਭੇਦਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਚਿੱਤ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ – ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ – ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਤਿ ਨਿੱਜੀਤਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਹੋਵੇਗੀ – ਧਾਰਾ 198 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ – (ਪਰ ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ.ਜੇ.): ਜੋ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤ ਮਰਦ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ – ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਪੁਰਾਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ – ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਕਹੀਣ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ 151(ii) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਇੱਕ ਅਨੁਚਿੱਤ 21 ਦਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ – ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਧਾਰਾ 198 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵੀ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ – (ਪਰ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਜੇ.ਜੇ.): ਯੌਨ ਸਵਾਤੰਤ੍ਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਧਾਰਾ 497, ਇਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਸ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਾਥੀਆਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ – ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਹੀਣਤਾ ਦੇ ਪਦ ਤੇ ਅਧੀਨ ਕਰਦੀ ਹੈ – ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਗੇ ਬਰਾਬਰੀ, ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ; ਜੋ ਸਭ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ – ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਆਰਟ. 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ – ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਟ. 15 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਭੇਦਭਾਵ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ – ਇਹ ਗਰਿਮਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਯੌਨ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟ. 21 ਦੇ ਅਨਿਵਾਰਯ ਅੰਗ ਹਨ – ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ – (ਪੇਰ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ): ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ

ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੈ – ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ – ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਆਰਟ. 21 ਅਧੀਨ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ – ਆਰਟ. 21 ਅਧੀਨ ਨਿੱਜਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ-ਗੁਣਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵ (i) ਕਾਨੂੰਨੀਅਤ, (ii) ਲੋੜ ਅਤੇ (iii) ਅਨੁਪਾਤਿਕਤਾ – ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਿੰਨ-ਗੁਣਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਰਟ. 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ – ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਜੋ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ XX ਅਧੀਨ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ – ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਆਰਟਸ. 14, 15 ਅਤੇ 21.

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ:

ਆਰਟ. 15(3) – ਰਕਸ਼ਾਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ – ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ – ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ – ਫੈਸਲਾ (ਪੇਰ ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਆਰਟ. 15(3) ਕੇਵਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ" 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਿ ਆਰਟ. 372(1) ਦੁਆਰਾ ਵੈਧ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ "ਰਾਜ" ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – (ਪੇਰ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ: ਆਰਟ. 15 (3) ਉਸ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ – 'ਸੁਰੱਖਿਆ' ਜੋ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਔਰਤ ਦੀ ਯੌਨ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ – (ਪੇਰ: ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ): – ਆਰਟ. 15(3) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ – ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਆਰਟ. 15(3) ਦੁਆਰਾ ਢੱਕੀ ਗਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਵਿਧਾਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਧਾਰਾ 497.

ਆਰਟ. 21 – ਨਿਜ਼ੀ ਜਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ – ਫੈਸਲਾ: (ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ): ਆਰਟ. 21 ਤੇ ਨਿਜ਼ੀ ਜਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਅਜਿਹਾ ਹਮਲਾ ਤਿੰਨ-ਗੁਣਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (i) ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ, (ii) ਲੋੜ ਅਤੇ (iii) ਅਨੁਪਾਤਿਕਤਾ – ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਤਿੰਨ-ਗੁਣਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ – ਇਸ ਲਈ, ਆਰਟ.21 ਅਧੀਨ ਨਿਜ਼ੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਐਸ. 497.

ਆਰਟ. 21 – ਮਾਣ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ – ਦਾਇਰਾ – ਫੈਸਲਾ: (ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ): – ਮਾਣ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸਰਵਜਨਿਕ ਨਿੰਦਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਐਸ. 497.

ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ:

ਫੌਜਦਾਰੀ ਸਜ਼ਾ – ਜਦੋਂ ਜਾਇਜ਼ – ਫੈਸਲਾ:(ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ): – ਫੌਜਦਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਤਬ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅੰਸ਼ ਹੋਵੇ – ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਜ਼ੀ ਚੋਣਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ – ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਗਲਤੀ ਹੈ – ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਰਾਹੀਂ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਉਪਚਾਰ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ – ਜਿੱਥੇ ਨਾਗਰਿਕ ਉਪਚਾਰ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕਾਰਜ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਐਸ. 497 – ਉਪਚਾਰ.

ਧਾਰਣਾ:

ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੀ ਧਾਰਣਾ – ਫੈਸਲਾ: (ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ): – ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ – ਸੰਵਿਧਾਨਵਾਦ.

ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਜ਼ੀ:

ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ – ਫੈਸਲਾ (ਪ੍ਰਤੀ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ) – ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਬੜ੍ਹਾਵਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖ ਸਕੇ।

ਕਾਨੂੰਨ:

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ – ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ (ਪੇਰ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ) ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਰਾਹ ਤੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਧਾਂਤ/ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ:

ਕੋਨਵੈਂਚਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ – ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮੈਕਸਿਮ:

'Cessante ratione legis, cessat ipsa lex' – ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ:

'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' – ਦਾ ਅਰਥ।

'ਅਪਰਾਧ' – ਦਾ ਅਰਥ।

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: ਪੇਰ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ (ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਏ.ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਲਈ)

1.1 ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਧਾਰਣਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਵੱਲ ਗਹਿਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਅਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੈਵਿਕ ਅਤੇ ਜੀਵਨਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਧਾਰਣਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਉੱਤੇ ਅਡਿੱਗ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 2]

1.2 ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਵਿੱਚ ਖੁੱਦ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦ ਮਨੁੱਖੀ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਬਦਲਾਅਸ਼ੀਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਤੀਤਮਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹਰ ਪਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟਣ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਦੀ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ

ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਦੂਜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵੇਖੇ ਗਏ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਕਲਪਨਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਕਰਸ਼ਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਜੋ ਸਮਾਜ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 3][804-G-H; 805-ਏ-ਬੀ]

1.3 ਦੇ ਅੰਦਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਅਦਾਲਤ ਅਜੇ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਭਵਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਇਸ ਲਈ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉ। [ਪੈਰਾ 3][805-ਬੀ-ਸੀ]

ਜੌਨ ਸਟੂਅਰਟ ਮਿੱਲ ਦੁਆਰਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ 'ਤੇ, 1869 ਅਧਿਆਇ 1 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2.1 ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਏ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ 498 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਬਾਕੀ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਤੀ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਕੌਣ ਹੈ। ਜੁਰਮ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11][811-D-E]

2.2 s ਦੀ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ. 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਹੇਠਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਔਰਤ ਨੂੰ ਚਟਾਲ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਸਟਰ ਇਹ ਉਸ ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਦਬੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੰਡ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 22][818-F-G]

2.3 ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਾਲ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦਾ। “ਵਿਆਭਿਚਾਰ” ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸੈਕਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। “ਵਿਆਭਿਚਾਰ” ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਵੈਚਛਿਕ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ, ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ, ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਬ੍ਰਾਂਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇ। [ਪੈਰਾ 23]

2.4 ਧਾਰਾ 198 CrPC ਇੱਕ "ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 198 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 497 IPC ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਰਟ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਔਰਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਰਾਸਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਪਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਹ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਦੂਜੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਤਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਦੇ ਅਭਾਵ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ

ਲੇਖ 14 ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 23]

ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 9 SCC 1 : [2017] 1 SCR 797 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੈਸੂਰ ਦੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਆਰ. ਜਯਰਾਮ (1968) 1 SCR 349; ਇੰਦਿਰਾ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਾਰਾਇਣ (1975) ਸੁਪ. SCC 1; [1976] SCR 347; ਈ.ਵੀ. ਰੋਵੱਪਾ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੇ ਰਾਜ (1974) 4 SCC 3; [1974] 2 SCR 348; ਮਨੇਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (1978) 1 SCC 248; [1978] 2 SCR 621; ਏ.ਕੇ. ਕੈਲ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ। (1984) 3 SCC 316 ; [1984] 3 SCR 646; ਅਜੈ ਹਾਸੀਆ ਬਨਾਮ ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ ਸਹਿਰਾਵਰਦੀ (1981) 1 SCC 722 ;[1981] 2 SCR 79; ਕੇ.ਕੇ. ਲਖਮਣਾ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਐਨ. ਦੇ ਰਾਜ (1996) 2 SCC 226 ; [1996] 1 SCR 345; ਐਮ. ਸੌਰੀ ਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਦਯੇਹੀ 2 SCC 777;[1978] 2 SCC 690 ; ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਰਮੀਲਾ (1983) 4 SCC 494 : [1979] 1 SCR 392;ਜ਼ਹੂਰ ਖੁਰਾਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2015) 1 SCC 192; [2014] 12 SCR 259 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਬਲੈਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3. ਕਿਸੇ ਧੀ ਜਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਤਨੀ ਉੱਤੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਰਾਜ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਰਦਾਨਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਔਰਤ ਦੀ ਸੰਕਲਪਨਾਤਮਕ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਅਤਿਆਵਸ਼ਕ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਰ, ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਿੰਗ ਆਧਾਰਿਤ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਭੇਦਕਾਰੀ ਭੇਦਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਰਿਮਾ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦੇਣਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਰਨ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 218: [2019] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 303; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਨਲਾਲ (2015) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 681: [2015] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 998; ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ (2017) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 780 : 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 458; ਵਲੰਟਰੀ ਹੈਲਥ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2013) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: [2013] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 111; ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 192; ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਿਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 438; ਕਾਮਨ ਕਾਰਨ (ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2018) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1:[2018] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਸ਼ਾਮੀਨਾ ਫਾਰੂਕੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਹਿਦ ਖਾਨ (2015) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਰ ਬਨਾਮ ਆਰ (1991) 4 ਆਲ ਈ.ਆਰ. 481 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਲਾਰਡ ਡੈਨਿੰਗ, ਦ ਡਿਊ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਆਫ ਲਾ (ਲੰਡਨ, ਬਟਰਵਰਥਸ, 1980) – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

4.1."ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧੀਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਸਕੇ"। ਇਹ ਦੋ ਖੰਡ ਹਨ, ਨਾਮਤ: 'ਨਿਆਂਪੂਰਣ' ਅਤੇ 'ਉਪਯੋਗਤਾ'। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

[ਪੈਰਾ 421B3H-1; 832-ਏ]

4.2 ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਣਾ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਜੋਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਤਿਪਕਸੀ ਭੂਲਭੂਲੈਆ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪੂਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਹੁਤ ਨਿੱਜੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਹੇਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ, ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 49]

4.3 ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਹੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਪਰ ਕੇਵਲ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਰਜ, ਭਾਵ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦਾ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਤਿ ਨਿੱਜੀਤਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗਾ, ਭਾਵ, ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਿੱਜੀਤਾ। [ਪੈਰਾ 49]

4.4 ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵਫਾਦਾਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਉਮੀਦ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀਤਾ ਦੇ ਕੋਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ-ਨੈਤਿਕ ਹੁਕਮ ਵੀ ਹੈ। ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਜੋੜਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 53]

4.5 ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸੀ ਨੈਤਿਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਗੁਆ ਬੈਠਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਖਲਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਾਫ ਕਰਕੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਤਲਾਕ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀਤਾ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਚਾਹੇ ਰੋਕਥਾਮਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਇੱਕ ਨਾਖੁਸ਼ ਵਿਆਹ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ 'ਕਾਰਜ' ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟੇ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 54]

4.6 ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਸੋਚਣਾ ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲਾ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬਦਲਾਅਵਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਯੰਤਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਜਿਥੇ ਯੰਤਰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ

ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 55]

ਕੇਂਦਰੀ ਅੰਤਰਦੇਸ਼ੀ ਜਲ ਆਵਾਜਾਈ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਜੋ ਨਾਥ ਗੰਗੁਲੀ (1986) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 156: (1986) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 278; ਕਾਮਨ ਕਾਰਨ (ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2018) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1:[2018] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਿਨਾਕਿਨ ਮਹਿਪਤਰਾਯ ਰਾਵਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2013) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 48 : [2013] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 306; ਘੁਸਾਭਾਈ ਰਾਇਸੰਗਭਾਈ ਚੋਰਾਸੀਆ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2015) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 753:[2015] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 594 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

“ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ”; ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, 4ਥ ਐਡਨ., ਵੋਲ. 11, ਪੰਨਾ 61; ਕੈਨੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਾਕੇ, 19ਵੀਂ ਐਡਨ., 1966 ਜੇ.ਐਮ. ਸੀਸਿਲ ਟਰਨਰ – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 198 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਜੋ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ, ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਐਲਾਨਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਰਾਹ ਤੇ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 56]

ਬੀ ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1985) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 137[1985] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 741; ਵੀ. ਰੇਵਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1988) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 72; [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73 – ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੀ ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਦੇ ਰਾਜ 1954 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 930; ਵੀ. ਕਲਿਆਣੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358; ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਦਾਊਦੀ ਬੋਹਰਾ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2005) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 673; [2004] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1054; ਡਬਲਿਊ. ਕਲਿਆਣੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਥਰੂ' ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਡੀ ਪਰ. ਆਰ.ਈ. ਨਾਰੀਮਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ. (ਸਹਿਮਤ)

1. ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਤੀਜੇ ਪਕ੍ਸ਼ ਦੇ ਮਰਦ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਹੁਵਿਵਾਹ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਵਿਵਾਹੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮਰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਔਰਤ, ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 'ਵਿਆਹੁਤਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ 'ਵਿਆਹੁਤਾ' ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਉੱਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11]

2. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, “ਇਸ ਅਨੁਚਛੇਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ”, ਇਸ ਨੂੰ “ਰਾਜ” ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ “ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ” ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 372(1) ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ “ਰਾਜ” ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਾਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 164(1) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 19(2)(6) ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ “ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ” ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, “ਇਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ” ਕਿ ਰਾਜ

ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ", ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰੀ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ, ਜੈਸਾ ਕਿ "ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 366(10) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਅਤੇ 16(4) ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(4)-(6) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12-15]

ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ 1954 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 930; ਦੱਤਾਤਰੇਯ ਮੋਤੀਰਾਮ ਮੋਰੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਬੰਬਈ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਬੋਮ 311
– ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

3.1 ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੁਰਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ: ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਰਦ; ਜੋ ਮਰਦ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਜਾਂ ਮੰਨਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ; ਅਜਿਹਾ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਹ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3.2 ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਸੱਥ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉੱਤੇ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ, ਜੋ ਇਕ ਅਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੁਰਮ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਨਾਲ ਹੀ, ਜੇਕਰ ਇਕ ਮਰਦ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੁਰਮ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵ, ਬਲਾਤਕਾਰ। [ਪੈਰਾ 22]

3.3 ਇਹ ਪੁਰਾਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਤਰਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਵਿੱਚ, ਸਰਾਸਰ ਅਤਾਰਕਿਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 23]

3.4 ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਬਾਹਰਲਾ ਉਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਆਹਿਤ ਮਰਦ ਕਿਸੇ ਅਵਿਆਹਿਤ ਔਰਤ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਾਜਿਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸੰਭਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਦਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਦੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਪਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਇੱਕ ਵਿਆਹਿਤ ਔਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਨਿਆਇਕ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਤਲਾਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਜੇਕਰ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਨਾਲ ਸੈਕਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਮਰਦ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 24]

3.5 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਵੀ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 15(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਚਾਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਵਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 25]

ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2017] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 797,ਨਿਆਂਕੇ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2017] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 569 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

4. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 26]

5. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਵੀ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੂਜੇ ਮਰਦ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਧਾਰਾ 198 ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 25]

6. ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਮਰਦ ਹੀ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਹੀ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਘੁਲਮਿਲ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜਦੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ 1973 ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 497 ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ, ਧਾਰਾ 198 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਰੋਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ, “cessante ratione legis, cessat ipsa lex,” ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪ ਜਦੋਂ ਇਹ ਭਾਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਨ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਰੋਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ, "ਸੇਸੈਂਟ ਰੈਸ਼ਨ ਲੇਜਿਸ, ਸੇਸੈਟ ਆਈਪੀਐਸਏ ਲੈਕਸ," ਅਜਿਹੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਥੱਲੇ. [ਪੈਰਾ 28][864-ਬੀ-ਡੀ]

7. ਇਸ ਲਈ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 198, 1973 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14, 15(1), ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28]

ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ (1985) ਸੱਪ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 137/1985 ਸੱਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 14; ਰੇਵਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1988) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 72 : [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73 – ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਚਾਰਲਸ ਏ. ਟਿੰਕਰ ਬਨਾਮ ਫ੍ਰੈਡਰਿਕ ਐਲ. ਕੋਲਵੈਲ 193 ਯੂ.ਐਸ. 473 (1904); ਪ੍ਰਿਚਾਰਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿਚਾਰਡ ਅਤੇ ਸਿਮਸ [1966] 3 ਆਲ ਈ.ਆਰ. 601 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮਨੂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 150 (ਜੀ. ਬੁਹਲਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ, ਕਲੈਰੇਂਡਨ ਪ੍ਰੈਸ, ਯੂ.ਕੇ., 1866); ਧਰਮਸੂਤ੍ਰਾਸ –

ਅਪਸਤੰਬ, ਗੌਤਮ, ਬੌਧਾਯਨ, ਅਤੇ ਵਸਿਸਥ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕੋਡ 70-71 (ਪੈਟਰਿਕ ਓਲਿਵੇਲ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ 1999); ਕੁਰਾਨ (ਅਲ-ਕੁਰਾਨ); ਅਰਬੀ-ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੋਭਾਸ਼ੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ ਮੁਹੰਮਦ ਏ. ਆਰਾਫਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਚਯ ਨਾਲ 363 (ਮੌਲਾਨਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਅਨੁਵਾਦ, ਟੈਲਰ ਬੁੱਕਸ, 2018; ਲਿੰਡਾ ਫਿਟਜ਼ ਮਾਈਕਲਰ, ਨਿੱਜੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਸਕਰੇਡਿੰਗ: ਘਰੇਲੂ ਸੰਬੰਧ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਕਸ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ, 23 ਹਾਰਵਰਡ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਰਨਲ 1, 21-22 (2000); ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ 91-93 (ਜੀ.ਐਚ. ਹੱਟਮੈਨ, ਦ ਬੰਗਾਲ ਮਿਲਟਰੀ ਅਨਾਥ ਪ੍ਰੈਸ, 1837 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ)

1. ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਗੁਆਉਣੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇੱਕ ਜਕੜੇ ਹੋਏ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਅਤੇ ਪਛਾਣਾਂ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਣਾ, ਇਹ ਵੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਵਰੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਮਿਲੇ। [ਪੈਰਾ 3]।86-F]

2. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ- ਸਵੈ-ਨਿਰਣੈ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇਣਾ। ਯੌਨ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 4]।86-C; 867-A]

3. ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਯੌਨਤਾ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯੌਨ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੈ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 497 ਕਦੇ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸੋਚੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਸਮਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਅਧਾਰ ਤਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7]।89-C-D]

4. ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 497 ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਣਾ ਅਪਣਾਈ ਹੈ ਜੋ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਾਥੀਆਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ। ਇਹ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੀਣ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਕਰਦੀ ਹੈ [ਪੈਰਾ 11]।87E-G; H: 873-A-B]

5. ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 497, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਨ ਹੈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਉਸ ਮਰਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।" ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, "ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।" ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਲਈ "ਸਹਾਇਕ" ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14]

6. ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਵੱਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਵੱਈਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਦੁੱਗਣਾ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14]

7. ਆਪਣੀ 156ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਏ

"ਤਬਦੀਲੀ" ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਮੰਨਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਦੇਣਜੋਗਤਾ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। 2003 ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਮਾਲੀਮਾਥ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਲਿੰਗ-ਤਟਸਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ" ਨਾਲ ਬਦਲ ਕੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਲਿੰਗਾਂ ਲਈ ਦੇਣਜੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਲੀਮਾਥ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਧਾਰਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ। ਅਭਿਯੋਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਪਤੀ (ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਕੋਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨੇ "ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।" [ਪੈਰਾ 23]

8. ਇਸ ਲਈ, ਔਰਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਾਂਤ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ: ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਦੁੱਖੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਾਤੇ। ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਵੀ ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸਕ੍ਰਿਯ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਔਚਿਤ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਹੈ: ਅੰਤਤਃ, ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣਾ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ" ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦੇਣਾ, ਭਲਾਈਮੂਲਕ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾਵਾਂ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24][1882-ਐਫ; ਜੀ:83-ਏ-ਬੀ]

9. ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ 'ਪਵਿੱਤਰਤਾ' ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਖਾਸ ਜਿਨਸੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ 'ਅਧਿਕਾਰ' ਉਨ੍ਹੀਂ ਸੋਲ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਦੀ "ਆਮ ਨੈਤਿਕਤਾ" ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਮੁਫਤ, ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਆਦਰਪੂਰਣ ਅਸਤਿਤਵ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵੱਲ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਹਮਣੇ, ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਾ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਆਦਰ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 251](833-ਸੀ-ਡੀ)]

10. ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਯ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਕ□ਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਰੱਕੀਪਸੰਦ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਹਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਗਰਮ ਉਪਾਯਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਿੰਗ-ਤਟਸਥ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਸਮਾਨ ਬੋਝ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਬਰਾਬਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 261](833-ਈ-ਐਫ; 884-ਏ-ਸੀ)]

11. ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ" ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਉਦਭਵ ਲਈ, ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਰਦ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਵਿਆਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਮਰਦ ਨੇ ਵਿਆਹੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹਨ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜੋ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ" ਹੈ। [ਪੈਰਾ 301]893-ਡੀ-ਐਫ]

12. ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਮਰਦ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਕੁੰਵਾਰੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਓਂ ਨੇ ਵਿਆਹਿਤ ਮਰਦ ਅਤੇ ਕੁੰਵਾਰੀ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਦੀ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਗਾਂਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ; ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰਿਣਾਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਜਿਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਉਹ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਜਿਨਸੀ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਔਰਤ ਵਿਆਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਫਿਕਰੀ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਔਰਤ ਵਿਆਹਿਤ ਮਰਦ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ। [ਪੈਰਾ 301]893-ਸੀ; 894-ਏ-ਬੀ]

13. ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਸੁਚੇਤਨਤਾ, ਸਵੈ-ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਜਾਹਿਰ ਉਦੇਸ਼ 'ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ' ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਸੁਚੇਤਨਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮਰਦ ਨਾਲ ਵਿਆਹਿਤ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵਿਆਹਿਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦੀ ਸੁਚੇਤਨਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਰਾ, ਜੇ ਔਰਤ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਖ ਮੂੰਦ ਲਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼, ਸੁਚੇਤਨਤਾ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤਨਤਾ ਗੁਆ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 321]894-ਡੀ-ਜੀ]

14. ਵਿਆਭਿਚਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਲਪਨਾ ਇੱਕ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਓਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਜਾਹਿਰ ਪ੍ਰਯਾਸ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਗ III ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਮੀਰ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਸਮਝ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇ

15. ਜਦੋਂ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XX ਵਿੱਚ – “ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ” ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ – ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਅਣਕਹੀ ਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹਿਕ ਬੰਧਨ ਔਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ, ਔਰਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ, ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜਿਨਸੀਅਤ ਪਛਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਅਤਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਜਿਨਸੀਅਤ ਦੇ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਇਛਾ ਲਈ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹਨ। ਜਿਨਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਣਾ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਮਨੁੱਖੀ ਅਸਤਿਤਵ ਲਈ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਗਰਿਮਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਣਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਜਿਨਸੀ ਚੋਣਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਥੋਪੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਵੈਚਛਿਕ ਸਵੀਕਾਰਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ।

16. ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਹਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਜਿਨਸੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਣਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਸਾਥੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹਿਕ ਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਏਜੰਸੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਮਰਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣਾ, ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਉਸ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 361]

17. ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਹਿਤਾ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 198 ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਵਹਾਰਕ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। [ਪੈਰਾ 371]

18. ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। "ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ" ਅਤੇ "ਰੇਵਤੀ ਕੇਸਾਂ" ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ, ਸੁਭਾਵਿਕ ਸਮਾਨਤਾ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਸੰਸਥਾਗਤ ਅਤੇ ਸਿਸਟਮਿਕ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।" ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 381][898-ਐਫ-ਐਚ]

19. ਸੁਭਾਵਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੱਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਮੂਹ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨਤਾ ਨੂੰ ਬਢਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ 'ਕਮਜ਼ੋਰ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਹਿਲਾ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਰਕਸ਼ਣਵਾਦੀ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਅਸਲ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਬਰਾਬਰ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਭਾਗੀਦਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

[ਪੈਰਾ 38]

20. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਉਭਰਦੇ ਹਨ: ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; 'ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸੰਬੰਧ' ਵਿੱਚ, ਮਰਦ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ (ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ); ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਧਾਰਾ 497 ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਆਪਰਾਧਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬੇਮਤਲਬ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਮਰਦ ਜਿਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਧਾਰਾ 497, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਧਾਰਾ 198, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਰਦ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 40]

21. ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਰਦ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਕਿਸੇ ਅਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ। ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਮਰਦ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਯੌਨ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਯੌਨ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ। ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ।

22. ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਯੌਨ ਸੱਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਦੀ ਯੌਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਦਾ ਭਾਵ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਦੀ ਯੌਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਐਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 15 ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਸ ਮਰਦ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਵਿਆਹ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

23. ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਸਾਧਾਰਣ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਔਰਤ ਦੀ ਯੌਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿਰਫ ਪਤੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਅਭਿਯੋਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਕਾਰਵਾਈ' ਇੱਕ ਵਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਉੱਤੇ 'ਚੋਰੀ' ਜਾਂ 'ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ' ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਯੌਨਤਾ ਉੱਤੇ

ਨਿਯੰਤਰਣ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ।

24. ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ, ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੌਨ ਸੱਤਾ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਕੋਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਔਰਤ ਦੀ ਯੌਨ ਸਵਾਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 44]902-ਐਫ-ਜੀ; 903-ਏ]

25. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਦਰਭਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ "ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ," ਅਤੇ ਇਹ (ਕਾਨੂੰਨੀ) ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।" ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਦਰਭਿਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ "ਸੱਤਾ ਦੇ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ, ਜੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਭਲਾਈਮਈ ਲੱਗਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ"। ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਇੱਕ ਮਰਦ ਨੂੰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਫ ਕਰਦੇ ਹਨ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ। ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਵਫਾਦਾਰ ਰਹਿਣ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ, ਧਾਰਾ 497 ਸਮਾਜਿਕ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਲਿੰਗ-ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਲਈ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਨ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹੇਤਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਿਆਹੇਤਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ, ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਕਹਿਣਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। [ਪੈਰਾ 45]903-ਬੀ-ਡੀ]

26. ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) 'ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ' ਦੇ ਨੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ 'ਸੁਰੱਖਿਆ' ਦੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇ। ਇਹ ਆਖਰੀ ਵਿਚਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਿਰਫ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਤੋਂ 18, ਇਕੱਲੇ ਸਮਾਨਤਾ ਕੋਡ ਦੇ ਅੰਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੂਰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(1), ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਭੇਦਭਾਵ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਅਤੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਨੋਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਉਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 497 ਇਹ ਸੁਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਕੋਈ ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਲੁਭਾਇਆ' ਗਿਆ ਸੀ ਇੱਕ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਸੁਰੱਖਿਆ' ਉਸ ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੁਝਾਈ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਜਦੋਂ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਨੁਚਛੇਦਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤਾਕਤਵਰ ਉਪਾਯ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਵੇ। ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਸਵਾਤੰਤਰਤਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂ

27. ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਾਗਰਿਕ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੁਣਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਹਨ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸਥਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ

ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ. [ਪੈਰਾ 50][907-D-E]

28. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪਹਲੂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹਨ - ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਪਬਲਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਭਾਜਨਤਾ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਹਿਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਕੇ ਜਬਰੀ ਔਰਤ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਨਾਇਨਸਾਫੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 'ਨਿੱਜੀ' ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 'ਪਬਲਿਕ'। ਜਦੋਂ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨਾਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਉਤਪੀੜਨ ਦੀਆਂ ਸੰਰਚਨਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਪਿਤਾਵਾਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਅਧਿਕਾਰ' ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ। ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਾਠ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਆਹੀ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਹੈ-ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 52 ਅਤੇ 66][908-ਡੀ-ਐਫ; 918-ਬੀ]

29. ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹਿਤ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ “ਪਤਨੀ ਦੀ ਜਿਨਸੀਅਤ ਤੱਕ ਖਾਸ ਪਹੁੰਚ” ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹੈ।

30. ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਬਦਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਜਤਾਉਣ ਲਈ ਵੱਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

31. ਧਾਰਾ 497 ਵਿਆਹ ਦੇ ਉਸ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਜਬਰੀ ਸਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ-ਆਧਾਰਿਤ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ "ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣਾਂ" ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਔਰਤ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ।

32. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਵੰਚਿਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਪੰਨ ਹੈ।

33. ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਯੌਨਤਾ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੱਚੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਉਲਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਿੰਗ ਪੱਖੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਨਾਲ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਆਹਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਗਲਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਾਈਰਾਰਕੀਕਲ ਆਰਡਰਿੰਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

34. ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਾਥੀਤਾ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਯੌਨ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ, ਇਹ ਜ਼ੋਰ

ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਯੌਨਤਾ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਚਾਹੇ ਉਹ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਤੱਤ ਹੋਵੇ। ਵਿਆਹ – ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸਕਾਰ ਜਾਂ ਅਨੁਬੰਧ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ – ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। [ਪੈਰਾ 59]914-E-F]

35. ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲਿੰਗ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲਿੰਗ ਸੰਬੰਧ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਵਿਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ, ਅਕਸਰ ਸਾਥੀ ਦੀ ਸੰਬੰਧ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦਾ ਲਿੰਗ ਸੰਬੰਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਵਿਘਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ, ਜੋ ਸਾਥੀ ਅਟੁੱਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਹਰ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਤਿ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀਆਂ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜਟਿਲ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦੀਆਂ ਬੰਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨੂੰ ਜੋ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਾ ਵਿਹਾਰ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨੈਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ, ਸਾਰਾ ਵਿਹਾਰ ਜੋ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਉਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 60]914-ਜੀ-ਐਚ; 915-ਏ-ਸੀ]

36. ਰਾਜ ਦੇ ਵੈਧ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਾਂ ਲਗਾਉਣ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾ ਕੇ, ਰਾਜ ਹਰ ਔਰਤ ਦੇ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਦਖਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਧਾਰਾ 497 ਨੇ ਇੱਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਦੀ ਲਿੰਗਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਲਿੰਗਤਾ ਉਸ ਦੇ ਮੂਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸੰਸਥਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 61]

37. ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਜਾਂ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੇਵਤੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਸਮਝਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਮਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਯੌਨ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਕ੍ਰਿਆ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 65]

38. ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯੌਨ ਸਵਾਯਤਤਾ ਸੌਂਪਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 497 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਖਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੀ। [ਪੈਰਾ 67]

39. ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 15 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਧਾਰਾ 497 ਗਰਿਮਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਯੌਨ ਸਵਾਯਤਤਾ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ

21 ਦੇ ਅਨਿਵਾਰਿਕ ਅੰਗ ਹਨ। ਧਾਰਾ 497 ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 67]

ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2017] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 797 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਈ.ਪੀ. ਰੋਇਆਪਾ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (1974) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 3 : [1974] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 348; ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 791 ; ਮਨੋਜ ਬਨਾਮ ਹੋਟਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2007] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 991; ਸਰਕਾਰ (ਏ) ਬਨਾਮ ਪੀ.ਬੀ. ਵਿਜੇਕੁਮਾਰ (1995) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 520 : [1995] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 462; ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਥਾਟ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2017) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 800; ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2017) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; [2017] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 569 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੋਮੀਰਿਤ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 1985 ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 137;[1985] ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 741;*3/3 ਰੇਵਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1988) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 72; [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73 – ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ [1954] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 930; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਐਲਫਿੰਸਟੋਨ ਸਪਿਨਿੰਗ ਅਤੇ ਵੀਵਿੰਗ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ (2001) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 139; [2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 221 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਰ ਬਨਾਮ ਮੌਗਰਿਜ (1707) ਕੇਲ. 119; ਲਾ ਐਡਵੋਕੇਸੀ ਫਾਰ ਵੂਮੈਨ ਇਨ ਯੂਗਾਂਡਾ ਬਨਾਮ. ਯੂਗਾਂਡਾ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, (2007) ਯੂਜੀਸੀਸੀ 1 (5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2007); ਡੀਈਵਾਈ ਆਰ.ਐਚ., [2015] ਐਲਏਸੀਸੀ 18; ਥੋਰਨਬਰਗ ਬਨਾਮ. ਅਮੇਰਿਕਨ ਕਾਲਜ ਆਫ ਓਬਸਟੇਟ੍ਰੀਸ਼ੀਅਨਜ਼ ਅਤੇ ਗਾਇਨੇਕੋਲੋਜਿਸਟਸ, 476 ਯੂ.ਐਸ. 747 (1986); ਡੀ ਈ ਆਰ [2015] ਐਲਏਸੀਸੀ 18; ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਬੋਰਡ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ. ਲਾਫਲੂਰ, 414 ਯੂ.ਐਸ. 632 (1973); ਕੈਰੀ ਬਨਾਮ. ਪੌਪੁਲੇਸ਼ਨ ਸਰਵ. ਇੰਟਲ, 431 ਯੂ.ਐਸ. 678; ਰੋਬਰਟਸ ਬਨਾਮ. ਯੂਨਾਈਟੇਡ ਸਟੇਟਸ ਜੇਸੀਜ਼, 468 ਯੂ.ਐਸ. 609, 618 (1984); ਥੋਰਨਬਰਗ ਬਨਾਮ. ਅਮੇਰਿਕਨ ਕਾਲਜ ਆਫ ਓਬਸਟੇਟ੍ਰੀਸ਼ੀਅਨਜ਼ ਅਤੇ ਗਾਇਨੇਕੋਲੋਜਿਸਟਸ, 476 ਯੂ.ਐਸ. 747 (1986); ਆਈਜ਼ੇਨਸਟਾਡ ਬਨਾਮ. ਬੈਰਡ, 405 ਯੂ.ਐਸ. 438, 457 (1972) – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰਤਨਾ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰੇਂਡਾ ਕੋਸਮੈਨ, ਸਬਵਰਸਿਵ ਸਾਈਟਸ: ਫੈਮਿਨਿਸਟ ਐਂਗੇਜਮੈਂਟਸ ਵਿਥ ਲਾ ਇਨ ਇੰਡੀਆ, ਸੇਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ (1996); ਪੈਟ੍ਰੀਸ਼ੀਆ ਵਿਲੀਅਮਜ਼, ਦ ਐਲਕੈਮੀ ਆਫ ਰੇਸ ਅਤੇ ਰਾਈਟਸ, ਕੈਂਬਰਿਜ: ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ (1991); ਗਾਇੰਤਰੀ ਸਪੀਵਕ, ਦ ਪੋਸਟ ਕੋਲੋਨੀਅਲ ਕ੍ਰਿਟਿਕ: ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼, ਸਟ੍ਰੈਟੇਜੀਜ਼, ਡਾਇਲੋਗਸ, ਰੂਟਲੇਜ (1990); ਨੈਥਨੀਅਲ ਹਾਥੋਰਨ, ਦ ਸਕਾਰਲੇਟ ਲੈਟਰ, ਬੈਂਟਮ ਬੁੱਕਸ (1850), ਪੰਨਾ 59 'ਤੇ; ਡੇਵਿਡ ਟਰਨਰ, ਐਡਲਟਰੀ ਇਨ ਦ ਆਕਸਫੋਰਡ ਐਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਆਫ ਵੂਮੈਨ ਇਨ ਵਰਲਡ ਹਿਸਟਰੀ (2008); ਜੇਮਸ ਏ. ਬ੍ਰੂੰਡੇਜ, ਲਾ, ਸੈਕਸ, ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਇਨ ਮੀਡੀਵਲ ਯੂਰਪ, ਪੰਨਾ 10 'ਤੇ; ਫਰਾਮੇਰਜ਼ ਦਾਭੋਇਵਾਲਾ, ਦ ਓਰਿਜਿਨਜ਼ ਆਫ ਸੈਕਸ: ਏ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਦ ਫਰਸਟ ਸੈਕਸੁਅਲ ਰਿਵੋਲਿਊਸ਼ਨ (2012), ਪੰਨਾ 5 'ਤੇ; ਵਰਨ ਬੁਲਘ, ਮੀਡੀਵਲ ਕਾਨਸੈਪਟਸ ਆਫ ਐਡਲਟਰੀ, ਪੰਨਾ 7 'ਤੇ; ਦ ਆਕਸਫੋਰਡ ਐਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਆਫ ਵੂਮੈਨ ਇਨ ਵਰਲਡ ਹਿਸਟਰੀ, (ਬੋਨੀ ਜੀ ਸਮਿਥ ਐਡ.), ਆਕਸਫੋਰਡ; ਮਾਰਟਿਨ ਸੀਗਲ, ਫਾਰ ਬੈਟਰ ਔਰ ਫਾਰ ਵਰਸ: ਐਡਲਟਰੀ, ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਂਡ ਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ [2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਖੰਡ 30, ਪਰਿਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (1991), ਪੰਨਾ 46 'ਤੇ; ਜੇਮਸ ਏ. ਬ੍ਰੂੰਡੇਜ, ਕਾਨੂੰਨ, ਸੈਕਸ, ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਯੂਰਪ, ਪੰਨਾ 27 'ਤੇ; ਜੇਰੇਮੀ ਡੀ. ਵਾਈਨਸਟੀਨ, ਵਿਆਹੁਤਾ, ਕਾਨੂੰਨ, ਅਤੇ ਰਾਜ: ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਖੰਡ 38, ਹੇਸਟਿੰਗਜ਼ ਲਾ ਜਰਨਲ (1986), ਪੰਨਾ 402 'ਤੇ; ਆਰ.ਐਚ. ਟਾਵਨੀ, ਜਰਮਨਿਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਾਅ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਐਫ. ਫਿਲਬ੍ਰਿਕ ਅਨੁਵਾਦ 1918); ਜੇਮਸ ਆਰ. ਮੈਲੋ, ਹਾਥੋਰਨ ਦੀ ਵੰਡਿਆ ਪ੍ਰਤਿਭਾ, ਵਿਲਸਨ ਕੁਆਰਟਰਲੀ (1982); ਮੈਰੀ ਬੈਥ ਨੋਰਟਨ, ਫਾਉਂਡਿੰਗ ਮਦਰਜ਼ ਅਤੇ ਫਾਦਰਜ਼: ਜੈਂਡਰਡ

ਪਾਵਰ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਣਤਰ (1996); ਕੀਥ ਥਾਮਸ, ਪਿਊਰਿਟਨਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ: 1650 ਦਾ ਐਕਟ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਪਿਊਰਿਟਨਜ਼ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ: ਸੱਤਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਹਿੱਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੇਖ (ਡੋਨਾਲਡ ਪੈਨਿੰਗਟਨ, ਕੀਥ ਥਾਮਸ, ਸੰਪਾਦਕ); ਚਾਰਲਸ ਈ. ਤੋਰੇਲਾ, ਵਾਰਟਨ ਦਾ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਲਾਅ, ਸੈਕਸ਼ਨ 218, (1994) ਪੰਨਾ 528 'ਤੇ; ਜੇ. ਈ. ਲੋਫਟਿਸ, ਕੰਗਰੇਵ ਦਾ ਵਰਲਡ ਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਲਿਟਰੇਚਰ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਐਨ, 1500 – 1900 36(3) (1996), ਪੰਨਾ 293 'ਤੇ; ਜੋਆਨ ਬੇਲੀ, ਅਣਸ਼ਾਂਤ ਜੀਵਨ: ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟਣਾ, 1660–1800 (2009), ਪੰਨਾ 143 'ਤੇ; ਬਲੈਕਸਟੋਨ ਦੀਆਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਪੁਸਤਕ IV (1778); ਵਿਲੀਅਮ ਬਲੈਕਸਟੋਨ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਖੰਡ I (1765), ਪੰਨੇ 442–445 'ਤੇ; ਵੇਰਾ ਬਰਗੇਲਸਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਰੇਪ-ਬਾਈ-ਫਰਾਡ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਾ (ਕ੍ਰਿਸ ਐਸਫੋਰਡ, ਐਲਨ ਰੀਡ ਅਤੇ ਨਿਕੋਲਾ ਵੇਕ, ਸੰਪਾਦਕ) (2016), ਪੰਨਾ 161 'ਤੇ; ਅਭਿਨਵ ਸੇਖਰੀ, ਚੰਗਾ, ਮਾੜਾ, ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ: ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਲਾਅ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ, ਸੋਸਿਓ-ਲੀਗਲ ਰਿਵਿਊ (2016), ਪੰਨਾ 52 'ਤੇ; ਮੈਕਾਲੇ ਦਾ ਡਰਾਫਟ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1837), ਨੋਟ ਜੀ; ਭਾਰਤੀ ਪੀਨਲ ਕੋਡ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ (1847), ਪੰਨੇ 134-35 'ਤੇ; ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਉਦਧ□ਤ, ਭਾਰਤੀ ਪੀਨਲ ਕੋਡ 'ਤੇ ਬਿਆਲੀਵਾਂ ਰਿਪੋਰਟ, ਪੰਨਾ 365 'ਤੇ; ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1838), ਭਾਰਤੀ ਪੀਨਲ ਕੋਡ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਪੰਨਾ 74 'ਤੇ; ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ, 42ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ: ਭਾਰਤੀ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1971), ਪੰਨਾ 336 'ਤੇ; ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਜਸਟਿਸ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸੁਧਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (2003), ਪੰਨਾ 191 'ਤੇ; ਬ੍ਰੈਂਡਾ ਕੋਸਮੈਨ ਅਤੇ ਰਤਨਾ ਕਪੂਰ, ਸਬਵਰਸਿਵ ਸਾਈਟਸ: ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਫੈਮਿਨਿਸਟ ਜੁੜਾਵ (1996); ਜੋਸਫ ਸ਼ਾਈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਕੈਥਰੀਨ ਟੀ. ਬਾਰਟਲੇਟ, ਫੈਮੀਨਿਸਟ ਲੀਗਲ ਮੈਥਡਸ, ਹਾਰਵਰਡ ਲਾ ਰਿਵਿਊ (1990); ਯੂ.ਐਨ. ਵਰਕਿੰਗ ਗਰੁੱਪ ਔਨ ਵੂਮੈਨਜ਼ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ: ਰਿਪੋਰਟ (18 ਅਕਤੂਬਰ, 2011; ਰਾਇਟਰਜ਼: "ਯੂਗਾਂਡਾ ਨੇ 'ਲਿੰਗਭੇਦੀ' ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ" (ਅਪ੍ਰੈਲ 5, 2007); ਮਾਰਟਿਨ ਜੇ. ਸੀਗਲ, ਫਾਰ ਬੈਟਰ ਔਰ ਫਾਰ ਵਰਸ: ਅਡਲਟਰੀ, ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਂਡ ਦ ਕੋਨਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ, ਜਰਨਲ ਆਫ ਫੈਮਿਲੀ ਲਾ, ਵੌਲ.30, (1991) 45; ਡੈਬੋਰਾ ਰੋਡ, ਅਡਲਟਰੀ: ਇਨਫਿਡੈਲਿਟੀ ਐਂਡ ਦ ਲਾ, (ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2016); ਆਈਰਿਸ ਮੈਰੀਅਨ ਯੰਗ, ਜਸਟਿਸ ਐਂਡ ਦ ਪੌਲਿਟਿਕਸ ਆਫ ਡਿਫਰੈਂਸ, ਪ੍ਰਿੰਸਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 1990; ਕੈਥੀ ਲੇ, ਫੈਮੀਨਿਸਟ ਥਿਊਰੀਜ਼ ਆਫ (ਇਨ)ਇਕੁਆਲਿਟੀ, ਇਨ ਇਕੁਆਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਨਿਊਟ੍ਰਾਲਿਟੀ (ਐਸ.ਮਾਰਟਿਨ ਅਤੇ ਕੇ.ਮਹੋਨੀ ਐਡਸ.) (1987); ਰਤਨਾ ਕਪੂਰ ਔਨ ਵੂਮੈਨ, ਇਕੁਆਲਿਟੀ ਐਂਡ ਦ ਕੋਨਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ: ਥਰੂ ਦ ਲੁਕਿੰਗ ਗਲਾਸ ਆਫ ਫੈਮੀਨਿਜ਼ਮ ਇਨ ਜੈਂਡਰ ਐਂਡ ਪੌਲਿਟਿਕਸ ਇਨ ਇੰਡੀਆ (ਨਵਗੀਤਾ ਮੇਨਨ ਐਡ.) (1999); ਮੌਰੀਨ ਮਲੋਨੀ, ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ: ਇੱਕ ਫੈਮੀਨਿਸਟ ਪਰਸਪੈਕਟਿਵ, ਜਰਨਲ ਆਫ ਦ ਇੰਡੀਅਨ ਲਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ (1988); ਕੈਥਰੀਨ ਏ. ਮੈਕਕਿੰਨਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੇਠ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇਖੋ: ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਅਤੇ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਨੂੰਨ', ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਕੂਲ ਆਫ ਲਾ (2006); ਫਿਲਿਸ ਕੋਲਮੈਨ, ਮੇਰੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਸੋਇਆ ਹੈ? ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਮੈਂ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਤਿੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਵੌਲ. 24, ਇੰਡੀਅਨ ਲਾ ਰਿਵਿਊ (1991); ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ: ਜੈਂਡਰ ਅਤੇ ਕਲਾਸ ਦੀਆਂ ਉਤਪਤੀਆਂ (ਐਸ. ਕੁੰਟਜ਼ ਅਤੇ ਪੀ ਹੈਂਡਰਸਨ ਐਡਸ.)(1986); ਰੋਜ਼ਮੇਰੀ ਕੂਮਬਸ, ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਲਚਰਲ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਹਨ?, ਏ ਕੌਂਪੈਨੀਅਨ ਟੂ ਕਲਚਰਲ ਸਟੱਡੀਜ਼, ਟੋਬੀ ਮਿਲਰ (ਐਡ.), ਆਕਸਫੋਰਡ, (2001); ਆਸਟਿਨ ਸਾਰਟ, ਜੋਨਾਥਨ ਸਾਈਮਨ, ਲੀਗਲ ਰੀਅਲਿਜ਼ਮ ਤੋਂ ਪਰੇ?: ਕਲਚਰਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਕਲਚਰਲ ਸਟੱਡੀਜ਼, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਯੇਲ ਜਰਨਲ ਆਫ ਲਾ & ਦ ਹਿਊਮੈਨਿਟੀਜ਼ (2001); ਚਾਰਲਸ ਜੀਨ ਮਾਰੀ ਲੇਟੋਰਨੋ, ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਿਕਾਸ (2011); ਨੰਦਿਤਾ ਹਕਸਰ, ਪ੍ਰਭੁਤਾ, ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ: ਸਮਕਾਲੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ (ਲੋਟਿਕਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਬੀ. ਸਿਵਰਾਮੈਯਾ ਐਡਸ.), ਵਿਕਾਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ (1994); ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਮੇਨਨ, ਇੱਕ ਫੈਮੀਨਿਸਟ ਵਾਂਗ ਦੇਖਣਾ, ਜ਼ੁਬਾਨ ਬੁੱਕਸ (2012) ਪੇਜ 35 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪੇਰ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਸਹਿਮਤ)

1.1 ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ 1860 ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰੀ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 497) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਧਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਅੰਵਲ ਉੱਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ।

1.2 “ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ”: ਇਹ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ XX ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਵਿਚ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ: ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ, ਕੇਵਲ ਮਰਦ-ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਨਾਲ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਾਲੀ ਔਰਤ, ਭਾਵੇਂ ‘ਮਦਦਗਾਰ’ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ ਕੇਵਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 198(2) ਦੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਪੀੜਤ ਪਤੀ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਦਾ ਕਿਸੇ ਅਵਿਆਹੁਤ ਜਾਂ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ, ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ‘ਵਿਆਭਿਚਾਰ’ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸਬੰਧ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 497 ਵਿਚ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਹੈ।

ਪ੍ਰਿਚਾਰਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿਚਾਰਡ ਅਤੇ ਸਿਮਸ [1966] 3 ਆਲ ਈ.ਆਰ. 601; ਸਿੰਪਸਨ ਬਨਾਮ ਵੈਲਸ ਵੈਲੀ ਸਿਟੀ [2015] ਸੁਪ. 1465; ਹੋਬਸ ਬਨਾਮ ਨਾਰਥ ਨੰ. 15 ਸੀ 566 675 81 ਐਫ. (ਸੁਪਰ ਸੀ.ਟੀ. ਕੋਰਟ ਆਫ ਨਾਰਥ ਕੈਰੋਲਾਈਨਾ); ਲਾਰੈਂਸ ਬਨਾਮ ਟੈਕਸਾਸ 539 ਯੂਐਸ 558 (2003); ਡੀਈ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਚ. (594/2013) [2014] ਜ਼ੈਡ.ਏ.ਐਸ.ਸੀ.ਏ 133 (25 ਸਤੰਬਰ 2014); ਗ੍ਰੀਨ ਬਨਾਮ ਫਿਟਜ਼ਗੇਰਾਲਡ 1914 ਏ.ਡੀ. 88 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਉਟਲਵੇਟ, ਆਰ.ਬੀ. (2007). ਇੰਗਲਿਸ਼ ਐਕਲੀਸੀਆਸਟੀਕਲ ਕੋਰਟਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਪਤਨ, 1500–1860. ਕੈਂਬਰਿਜ, ਯੂ.ਕੇ.: ਕੈਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ। ਫੈਨਲ, ਐਡਾ; 'ਰੀਵ, ਨੇਥਨ ਡੇਮ, ਅਤੇ ਜੇਮਸ ਕੇਂਟ: ਤਿੰਨ ਫੇਡਰਲਿਸਟਸ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ': ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ: ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਵਰਲਡ ਵਿਚ ਕੋਵਰਚਰ, ਟਿਮ ਸਟ੍ਰੈਟਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਾ ਜੇ. ਕੈਸਲਰਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ, ਮੈਕਗਿਲ-ਕੁਈਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2013, ਪੰਨੇ 192-216; ਬਲੈਕਸਟੋਨ ਦੀਆਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਬੁੱਕ II & IV (8ਵੀਂ ਐਡਨ.), 1778; ਬ੍ਰੈਕਟਨ: ਦੇ ਲੇਗੀਬਸ ਐਟ ਕੋਨਸੁਏਟੂਡੀਨੀਬਸ ਐਂਗਲੀਆਏ (ਬ੍ਰੈਕਟਨ ਨਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜਾਂ 'ਤੇ ਹੈਨਰੀ ਆਫ ਬ੍ਰੈਟਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ), ਵੌਲ III, ਪੰਨਾ 115; "ਉਸ ਦੀ ਛਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ: ਇੰਗਲਿਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪਤਨੀਆਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਸੰਘਰਸ਼" ਆਕਸਫੋਰਡਸ਼ਾਇਰ ਦੇ ਹਾਈ ਸ਼ੈਰਿਫ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲੈਕਚਰ ਲਾਰਡ ਵਿਲਸਨ ਦੁਆਰਾ 9 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ; ਉਮਾ ਚਕਰਵਰਤੀ, ਜੈਂਡਰਿੰਗ ਕਾਸਟ ਥ੍ਰੂ ਅ ਫੈਮਿਨਿਸਟ ਲੈਂਸ, ਸਟ੍ਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ (2003); ਇੰਡੀਅਨ ਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿੰਆ ਇੱਕ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, (1838), ਲਾਰਡ ਥਾਮਸ ਬੈਬਿੰਗਟਨ ਮੈਕਾਲੇ ਦੇ ਨੋਟਸ, ਨੋਟ Q; ਇੰਡੀਅਨ ਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, (1838), ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ; ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਜਸਟਿਸ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਜਸਟਿਸ ਵੀ.ਐਸ. ਮਾਲੀਮਾਥ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੇਠ,

2.1 ਧਾਰਾ 497 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਦੇ ਅੰਵਲ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੰਭ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 12.1]

2.2 ਲੇਖ 14 ਵਰਗ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਚਿਤ ਵਰਗੀਕਰਣ ਤਬ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੈ ਜੇ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ: ਭਾਵ, ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ 'ਸਮਝਣਯੋਗ ਵਿਭੇਦ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਗਰੁੱਪ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਿਹਾ

ਗਿਆ ਸਮਝਣਯੋਗ ਵਿਭੇਦ ਦਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12.2|1943-ਡੀ-ਐਫ]

2.3 ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਕੁਝ ਤਰਕਸੰਗਤ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਸਹਿਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12.2|1943-ਐਫ-ਜੀ; 944-ਏ]

ਉਦਾਹਰਣ: ਸੀ ਚਿੰਨੱਪਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, (2005) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 394 : [2004] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 972 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2.4 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਦੋ ਵਰਗੀਕਰਣ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ: ਪਹਿਲਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੈ: ਕੇਵਲ ਉਸ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਜੋ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਰਮੇਂਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਔਰਤ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਬੰਧ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ; ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਤਾਂ "ਅਭੇਤਾ" ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਗੀਕਰਣ 1860 ਵਿੱਚ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਜਾਂ ਚੱਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਟ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਉਸਦੀ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਦੀ 'ਚੋਰੀ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਅਪਰਾਧੀ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਣ ਹੁਣ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਜਾਂ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਣ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12.2|1944-ਏ-ਐਫ]

2.5 ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੇਵਫਾਈ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਚਿਹਰਾ ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 497, ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਸੂਝਬੂਝ ਵਾਲੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਛੁਪ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਅਤਾਰਕਿਕ, ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ, ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 2.13]

3.1 ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਸਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਦੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸੱਵਾ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਾ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ, ਦੁਆਰਾ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 3.19]

ਮੋਟਰ ਜਨਰਲ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (1984) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 222 ; (1984) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 594; ਰਤਨ ਆਰਯਾ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ, (1986) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 385; (1986) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 596; ਜੈਨ ਵੱਲਾਮਾਟਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2003) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 611 ; [2003] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 638 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

'ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, (1838), ਲਾਰਡ ਥਾਮਸ ਬੈਬਿੰਗਟਨ ਮੈਕਾਲੇ ਦੇ ਨੋਟਸ, ਨੋਟ ਕਿਊ – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।'

3.2 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਉਸ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ 1860 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਪੇਕਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਈ ਪ੍ਰਤੀਦਵੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ 155 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਿੱਖਿਆ, ਨਾਗਰਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ, ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੁਣ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 3.19]

3.3 ਇਹ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀਪੂਰਣ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ, ਜੋ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸਵੈਚਛਾ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, 'ਪੀੜਤ' ਹੈ, ਅਤੇ ਮਰਦ ਅਪਰਾਧੀ 'ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲਾ' ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13]

ਅਜੈ ਗਰਗ ਬਨਾਮ ਹੋਟਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ
1 : [2007] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 991 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3.4 ਜਦੋਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਲੋਂ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਛਾਂਵ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਸਮਾਂ ਕਬ ਦਾ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1860 ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13]

4. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(3) ਇੱਕ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਤਥਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(3) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਥਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, 'ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ' ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 15(3) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 15(3) ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 14]

ਜੋਸਫ ਸ਼ਾਈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ : ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ)
ਨੰਬਰ 194 ਆਫ 2017, ਫੈਸਲਾ 27-9-2018 ਨੂੰ।

5.1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸਰਬਸੰਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਵਾਜਬ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15][94:7-F]

5.2 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ-ਗੁਣਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: (i)

ਕਾਨੂੰਨੀਅਤ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਪੋਸਟੁਲੇਟ ਕਰਦੀ ਹੈ; (ii) ਲੋੜ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਰਾਜ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ (iii) ਅਨੁਪਾਤਿਕਤਾ, ਜੋ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 497, ਤਿੰਨ-ਗੁਣਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੇ ਐਸ ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2017) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 :
[2017] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 569 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

6.1 ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅੰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ, ਤਾਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫਾਈ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਕੁਆਂ ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਜਨਤਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਅੰਸ਼, ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਪੇਕਸ਼ਾ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਾਇਜ਼ਾਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਆਪਰਾਧਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ।

6.2 ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਨਿੰਦਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਉਪਚਾਰ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕ ਉਪਚਾਰ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

“ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ’ ਐਂਡਰਿਊ ਐਸ਼ਵਰਥ ਅਤੇ ਜੇਰੇਮੀ ਹੋਰਡਰ ਦੁਆਰਾ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, (7ਵੀਂ ਐਡ.)ਮਈ 2013; ਮਿਲੀ ਜੌਨ ਐਸ., ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਆਇ: ਪਰਿਚਯਾਤਮਕ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ, ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ: ਲੌਂਗਮੈਨ, ਰੋਬਰਟਸ, & ਗ੍ਰੀਨ ਕੋ. 1869, 4ਥ ਐਡਨ.; ਏ ਪੀ ਸਿਮੇਸਟਰ ਅਤੇ ਐਂਡਰਿਆਸ ਵੋਨ ਹਿਰਸ਼, ਅਪਰਾਧ, ਨੁਕਸਾਨ, ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ: ਆਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ, ਆਕਸਫੋਰਡ: ਹਾਰਟ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ (2011) – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

7. ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14, 15 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਜੋ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ XX ਅਧੀਨ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18]

ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਬਨਾਮ ਅਸੋਕਨ ਕੇ.ਐਮ. & ਓਰਸ. 2018 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 343; ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2017) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਈ.ਵੀ. ਚਿੰਨਾਇਆ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2005) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 394; [2004] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 522; ਟੋਟਾ @ ਸੇਤੁਰਾਮਲਿੰਗਮ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਬਨਾਮ ਥੋਟਾ ਮਾਣਿਕਯੰਮਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਓਰਸ. (1991) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 312 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੋਮਿਆਤਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਅਨ੍ਹ. (1985) ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 137; [1985] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 741; ਰੇਵਾਥੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (1988) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 72; [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73; ਡਬਲਿਊ. ਕਲਿਆਣੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358 – ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ [1954] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 930 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ:

[1954] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 930 ਪੈਰਾ 4 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ [1985] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 741 ਪੈਰਾ 4 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73 ਪੈਰਾ 4 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358 ਪੈਰਾ 4 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ [2004] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1054 ਪੈਰਾ 8 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73 ਪੈਰਾ 16 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358 ਪੈਰਾ 17 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ [2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 797 ਪੈਰਾ 18 ਨੂੰ ਅਨੁਸਰਿਆ ਗਿਆ (1968) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 349 ਪੈਰਾ 19 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ [1976] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 347 ਪੈਰਾ 19 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ [1974] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 348 ਪੈਰਾ 19 ਏ

[1978] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 621 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 19

[1984] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 646 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 19

[1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 79 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 19

[1996] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 395 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 19 ਬੀ

[1983] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 690 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 19

[1979] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 392 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 19

[2010] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 303 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 25

[2015] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 998 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 27 ਸੀ

[2015] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 458 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 28

[2015] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 31

[2013] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 111 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 32 ਡੀ

[2014] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 259 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 33

[2018] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 192 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 34

[2017] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 36

[2014] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 438 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 38

[2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 39 ਈ

[1986] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 278 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 47

[2013] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 306 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 50

[2015] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 594 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 51 ਐਫ

ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ:
1952 ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਬੋਮ 449 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 12
1954 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 930 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 12
ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਬੋਮ 311 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 13 ਜੀ

[1985] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 741 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 17

[1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 18

[2017] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 797 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 23

[2017] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 26 ਐਚ [1954] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 930 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 6

[2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 221 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 7

[1985] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 741 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 8

[1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 12

[1974] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 348 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 33

[2017] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 797 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਪੈਰਾ 34

[2018] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 791 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 35

[2007] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 991 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 45

[1995] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 462 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 47

[2017] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 800 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 47

[2017] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 50

[1954] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 930 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 8.1

[2017] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 9.1

[2004] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 972 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 12.2

[1984] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 594 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 13

[1986] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 596 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 13

[2003] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 638 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 13

[2007] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 991 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 13

[1991] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 312 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 14

[1985] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 741 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 18

[1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 18

[2012] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 18

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 194 ਆਫ 2017

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ

1. ਇਹ 'ਮੈਂ' 'ਤੂੰ' ਅਤੇ 'ਅਸੀਂ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ, ਦਯਾਲੂ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਹਾਨੁਭੂਤੀਪੂਰਨ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੂਰਤ ਰੂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੇ ਹੋਰ ਪਾਲਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਨੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਤਿਕੋਣ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ। ਇਹ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪਵਿੱਤਰ ਖੇਤਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਔਰਤ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਭੱਠੀ ਨੂੰ ਗਰਮਾਹਟ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਸਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਰਦ ਨਾਲ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੰਕਲਪ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜੋ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨ, ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਾਲ ਵਰਤਦੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨੂੰ ਆਮੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਗੰਭੀਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਹਾਵ ਅਤੇ ਵਧਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਪਸੰਦ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਮਾਧੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਰਦ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸਦੀ ਮੂਲ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਤੀ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਰਾਬਰੀ ਹੀ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਪ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਧੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਾਨ ਸਟੂਅਰਟ ਮਿਲ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਉਸਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ:-

"ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ – ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਸਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰੇ, ਨਾ ਹੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ."

ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨੋਟ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਹਿਤਾ (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

2. ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਅਵਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੀਵਨਤ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਅਡਿੱਗ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਧਾਰਣਾਤਮਕ ਬਦਲਾਅ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਵੱਲ ਗਹਿਰੀ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਧਾਰਣਾਤਮਕ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਬਹਾਨੇ, ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕ□ਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪਤਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨਾਮਾਤਮਕ ਬਦਲਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ, ਤਾਂ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਸਮਾਂਜਸ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਵਧਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਉਭਰਦੀ ਧਾਰਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 21। ਅਜਿਹੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਸ਼ੀਲ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਦਲਾਅਸ਼ੀਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਹਰ ਪਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਤਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਦੂਜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਦਲਾਅ ਕਿਸੇ ਫੈਨਸੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੋਹ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਦਲਾਵ, ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੇ ਮਜਬੂਤ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨ ਜੋ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੁੱਲ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿੱਚ ਪਿਘਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਮਾਂ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਫੈਂਸੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੋਹ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੋ, ਪਰ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਠੋਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ, ਸਮਝਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੇ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉ।

4. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਲਿਸ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਤੁਰੰਤ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਬੌਂਬੇ, ਸੋਮਵੰਤੀਰਥ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, ਵੀ. ਰੇਵਤੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ' ਅਤੇ ਡਬਲਯੂ. ਕਲਿਆਣੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਥਰੂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅੱਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ:

“ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਕੇ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜਾ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਧਾਰਣਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿੰਗ ਤਟਸਥਤਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਉਕਤ ਧਾਰਣਾ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲਤ 'ਚ ਪੀੜਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਤੀ ਦੇ ਖਤਰੇ 'ਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਔਰਤ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ੍ਵਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਧੱਕਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਔਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨਤਾ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਫੀ ਪੁਰਾਣਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਵਾਂ ਸਮਾਜ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਭਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸੀ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿੱਤ ਹਾਂ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਚਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤੱਥਗਤ ਖੋਜ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗੀ। ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 497 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਤੀ ਨੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 228 ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸਵਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:-

“3. ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਕ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੱਲਦਾ ਹੈ—

“ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।” ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਜਿਸ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਵਲ ... ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।”

ਪਰ ਜੋ ਗੱਲ ਉਹ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ—

“ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ ...”

ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ; ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

5. ਆਰਟੀਕਲ 14 ਆਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰਿਧੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਲਿੰਗ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਵਰਗੀਕਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਖੁਦ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵੈਧਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 15 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਸੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨੀਂਹ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

8. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਿਲਾਫ ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਦਾਊਦੀ ਬੋਹਰਾ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

"12. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ:

(1) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਘੱਟ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਚ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ।

(2) ਘੱਟ ਕੋਰਮ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਵੱਡੀ ਕੋਰਮ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਕੋਰਮ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਕੋਰਮ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਬੈਂਚ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਹੀ ਪਿਛਲੀ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੀ ਕੋਰਮ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਬੈਂਚ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ।

(3)ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਦੋ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਧੀਨ ਹਨ: (i) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨਤਾ ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਇੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ

ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਡੀ ਕੋਰਮ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੈਂਚ ਆਪ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਕੋਰਮ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਜਿਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ (ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ) ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ1 ਅਤੇ ਹੰਸੋਲੀ ਦੇਵੀ2 ਵਿੱਚ ਸੀ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 497 ਅਤੇ 498 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ:-

ਧਾਰਾ 497 : ਵਿਆਹੁਤਾ

ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋਂ, ਅਜਿਹਾ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਜੋ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਦਦਗਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਧਾਰਾ 498 : ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣਾ ਜਾਂ ਲੈ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਰੋਕਣਾ

ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੁਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ, ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕੇ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

10. ਧਾਰਾ 198 ਆਫ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿਆਹ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਲਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 198 ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

"198. ਵਿਆਹ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ।—(1) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (45 ਦੀ 1860) ਦੇ ਅਧਿਆਇ XX ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ-

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਜਾਂ ਮੂਰਖ ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਹੈ, ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਲਾਚਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ ਜੋ, ਸਥਾਨਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਬਰਦਸਤੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਾਂ-

(ਬ) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਸਸ਼ਸਤਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ਸੀ) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (45 ਦੇ 1860) ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 495 ਅਧੀਨ

ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ, ਭਰਾ, ਭੈਣ, ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ 2, ਜਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਖ਼ੂਨ, ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਉਸ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 498 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ: ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਬਾਲਗ ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਦਾ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਵੇਦਨ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗੀ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਖੰਡ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਉਲ੍ਲੇਖਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤਾ, ਲਿਖਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਉਂਟਰਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ

(5) ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਬ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਅਸਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(6) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (45 ਦੇ 1860) ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਹੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਪਤਨੀ ਦੀ ਉਮਰ [ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ] ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ।

(7) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

11. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 497 ਅਤੇ 498 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਇਦਾ ਹੈ।

12. ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕਰਦਿਆਂ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

13. ਸੋਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਪਤੀ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਤੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦੂਜੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀਆਂ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੁਫਤ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 'ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ' ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ; 'ਵਿਧਾਨਕ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ' ਅਤੇ 'ਪੁਰਸ਼ ਅਹੰਕਾਰ'। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ, ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ "ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਪਿਤਾਵਾਦ" ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਧਾਰਣਾ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ, ਮਾਲ ਵਾਂਗ, ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ।

14. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"....ਦਲੀਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ, ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੋਣ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀਯੋਗ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਲੁੱਟ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 392 ਅਧੀਨ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੀ ਕਿਉਂ: "ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਇੱਕ ਘਰ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।" ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ ਉਲੰਘਣ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ ਹੀ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਔਰਤ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਬਦਲਾਵ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਏ "ਤਬਦੀਲੀ" ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ...."

ਅੱਗੇ ਵਧਦਿਆਂ; ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਚਨਾਕਾਰ। ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਐਕਟ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਮਰਦ ਜੋ ਉਸ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਇਹੀ ਬਿੰਦੂ ਮੁੜ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ; ਕੌਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਦੂਜੇ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ।

15. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

".....ਚੂੰਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਖਰਾਬ ਹੈ।

ਵਕੀਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਔਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੇ ਪਤਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਮਿਲੇਗਾ। ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੋਰ, ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿੱਚ ਕੇ ਰੇਵਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

".....ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਬੇਵਫਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਤਨੀ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਵਫਾ ਪਤਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੇਵਫਾ ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ....."

ਇਸਨੇ ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਸਮਾਜ 'ਬਾਹਰਲੇ' ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੰਧਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਸੰਬੰਧ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਕੇ ਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਲ ਪਰ ਇਹ ਸਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤ 'ਮਰਦ' ਨੂੰ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਤਨੀ ਪਤੀ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਾਹਰਲਾ ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਵਾਰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬਾਹਰਲਾ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਔਰਤ' ਦੇ 'ਹੱਕ' ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਭੇਦਭਾਵ ਹੈ ਬਜਾਏ 'ਖਿਲਾਫ'। ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਔਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 198(1) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 198(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਅੰਤਿਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਨਿਆਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 198(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢਾਲਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਵਿਆਭਿਚਾਰਣ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(1988) 2 SCC 72

17. ਵਿੱਚ ਡਬਲਿਊ. ਕਲਿਆਣੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਥਰੂ' ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ-

“10. ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਲੋਚਨਾ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਿੰਗ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਮਜਬੂਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਾਫ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮਰਦ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੰਡਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਧਾਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਭੀ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।” ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ ਸੀ।

18. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 198 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਆਪਣੀ ਮਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਭ੍ਰਣ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਨੇ ਨਾਰੀਮਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਦੇ ਸਾਂਯਿਅਮ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ -

“60. ਅਸੀਂ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਪਾਤ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਭਾਗ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੋਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਗਰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਥੋੜਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਥੇ ਤਕ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨ 346 ਬੈਂਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

61. ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1937 ਦਾ ਐਕਟ ਇਸ ਹਦ ਤਕ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਤਲਾਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

62. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਲੇਖ 14 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਗਏ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ– (1) ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਗੇ ਸਮਾਨਤਾ, ਅਤੇ (2) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਗੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 14ਵੇਂ ਸੋਧ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਬਾ ਰਾਵ ਜੇ., ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਦੇਓਮਾਨ ਉਪਾਧਿਯਾਯ, (1961) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 14 ਤੇ 34 ਵਿੱਚ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਗੇ ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਵਧਾਰਣਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੰਦਰਭ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਲੇਖ 14 ਦੇ "ਭੇਦਭਾਵ" ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਵਰਗੀਕਰਣ "ਸਮਝਣਯੋਗ" ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਲੇਖ 14 ਦੇ

ਭੇਦਭਾਵ-ਵਿਰੋਧੀ ਪਹਿਲੂ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ, ਸੁਬਾ ਰਾਵ ਜੇ., ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ, ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1963) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 353 ਤੇ 395, ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ:

"...ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਲਈ ਕੁਝ ਆਧਾਰ ਲੱਭਣਾ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਅਤੇ ਅਣਗੌਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੇਖ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਉਸ ਨੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਸਹਾਇਕ ਨਿਯਮ" ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਲੇਖ ਨੂੰ ਵਿਅਵਹਾਰਕ ਸੰਦਰਭ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

"ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਗੈਰਮੌਜੂਦਗੀ ਸਾਡੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਸਟਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਜਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਪੂਰਵਾਨੁਮਾਨਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਬਿੰਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਪ੍ਰਤਿਯਾਸ਼ਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਡਾਈਸੀ — "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ" — 10ਵੀਂ ਐਡ., ਪਰਿਚਯ cx)। "ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ", ਡਗਲਸ, ਜੇ. ਨੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਟੇਟਸ ਬਨਾਮ ਵੁੰਡਰਲਿਕ [342 ਯੂਐਸ 98] ਵਿੱਚ ਕਹਿਆ।

"...ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜਾ ਦੀ ਅਸੀਮ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨਤਾ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ... ਜਿੱਥੇ ਵਿਵੇਕ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੁੱਖੀ ਹੋਇਆ ਹੈ"। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਮਨਮਾਨੀ ਦਾ ਘੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਮੈਨਸਫੀਲਡ ਨੇ ਜੌਨ ਵਿਲਕਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ [(1770) 4 ਬਰ. 2528 ਤੇ 2539]।

"...ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ, ਨਾ ਕਿ ਮਿਜ਼ਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ: ਇਹ ਮਨਮਾਨਾ, ਅਸਪਸ਼ਟ, ਅਤੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ....."

ਇਹ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੇ ਉਲੰਘਣਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।"

19. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਰਾ ਨੇ ਮਾਈਸੂਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਆਰ. ਜਯਰਾਮ, ਇੰਦਿਰਾ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਾਰਾਇਣ3, ਈ.ਪੀ. ਰੋਇਆਪਾ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ4, ਮਨੇਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ5, ਅਜੈ ਹਾਸੀਆ ਬਨਾਮ ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ ਸਹਿਰਾਵਰਦੀ6, ਆਦਿ, ਇੰਦਿਰਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਏ.ਐਲ. ਕਾਟੋਚ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ7 ਅਤੇ ਮਿੱਥੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ8 ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਬਾਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ9 ਵਿੱਚ ਦੋ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੂੰ ਜੇਕਰ "ਮਨਮਾਨਾ" ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਅਤੇ ਫਿਰ:-

“.....ਇਸ ਲਈ, ਮਨਮਾਨੇਪਨ ਦੀ ਪਰਖ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮਨਮਾਨੇਪਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਐਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਧੀਨ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਲਈ ਮਨਮਾਨੇਪਨ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੇਪਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।”

20. ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

21. ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ। ਅਸੀਂ ਲਿੰਗ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਉਫ਼ਕ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਿੰਗ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

22. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਰਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਦ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਿਕ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਚਸਵ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ ਜੋ ਦੰਡਨੀਯ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ।

23. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਾਲ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। “ਵਿਆਭਿਚਾਰ” ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ੀ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸੈਕਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲੈਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਵੈਚਛਿਕ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਮਰਦ, ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਰਾਧਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ, ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਹਿਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਦੋਸ਼ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 198 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ "ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 198 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱ

24. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 21 ਦੇ ਪਿੱਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

25. ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ^1 ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਕਿ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮਰੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਆਸਰਾਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ। ਉਸ ਕੋਲ ਨਿਯਮਤ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੰਘਵੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨਿਆਇਆ, ਅਨੁਚਿਤ ਅਤੇ ਨਾਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝਿਆ। ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"26. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਲਈ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਯੋਗਦਾਨ ਅਮੂਲ ਹੈ

ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸੱਚੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਲਗਾਵ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਪਤਨੀ/ਮਾਂ ਘੜੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਹ ਦਿਨ ਰਾਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਪਤੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣਾ, ਕੱਪੜੇ ਧੋਣਾ, ਆਦਿ। ਉਹ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਜੀਵਨ ਲਈ ਅਮੂਲ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਨੌਕਰਾਣੀ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣਾ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਬਰਤਨ ਧੋਣਾ, ਘਰ ਨੂੰ ਸਾਫ ਰੱਖਣਾ, ਆਦਿ, ਪਰ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਪਤਨੀ/ਮਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸਵਾਰਥ ਸੇਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।"

26. ਗਾਂਗੁਲੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਪਰਿਵਾਰ ਸੰਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਲਿੰਗ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ:-

"ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਯੋਗਦਾਨ, ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਮਾਪੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

27. ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਨਲਾਲ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਉਸਦੇ ਨਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਮਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਰੰਗਣ ਦੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕੁਝ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ ਉਸਦੇ ਸਨਮਾਨ ਖਿਲਾਫ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਪਰ ਅਪਰਾਧ ਨੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਸਜਾਵਟੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ; ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਛਲ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦੇ ਨਰਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦੇ ਉਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਭੁੱਲ ਦੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ, ਇਹ ਭੁੱਲ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਐਚ (2015) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 681

28. ਪਰਮਾਣੂ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ2 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦੀ ਹੋਈ, ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ-

"47. ...ਇੱਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਈਵ-ਟੀਜ਼ਿੰਗ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨਾਂ, ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ, ਪਾਰਕਾਂ, ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਇੰਜਤ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਧੀਨ ਉਤਨੀ ਹੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਈਵ-ਟੀਜ਼ਿੰਗ ਦੇ ਘਿਨੌਣੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੋ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਲਿੰਗ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਅਵਧਾਰਣਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 15 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨਾਮੁਰਾਦ ਦੰਦ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜੀਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਰਿਮਾਮਈ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ

ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਕੋਲ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਨਾਂ ਕਹਿਣ ਦਾ।

48. ਇੱਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 15 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਰਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਹੰਕਾਰ ਜਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਰਦਾਂਗੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੈਡਸਟਲ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਰਬੋਤਮ ਬੋਨਮ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

29. ਲਾਰਡ ਕੀਥ ਨੇ ਆਰ ਬਨਾਮ ਆਰ3$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ-

"ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੀ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।" ਏ.

30. ਲਾਰਡ ਡੈਨਿੰਗ2 ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:-

"ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਚਿੰਤਾ ਹਨ।"

31. ਸ਼ਮੀਮਾ ਫਾਰੂਕੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਹਿਦ ਖਾਨ3$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"ਸ਼ੂਰਵੀਰਤਾ, ਇੱਕ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਹੰਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਅਤੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਜਕੜਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਉਫ਼ਕ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਅਤੇ ਫਿਰ:-

"ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਪੁਰਸ਼ ਵਾਦੀਵਾਦ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ, ਇੱਕ ਕੁੱਲ ਅਜਨਬੀ - ਬਾਹਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਹੈ।"

32. ਵਲੰਟਰੀ ਹੈਲਥ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ4$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ), ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ, ਭਾਵ, ਸੋਚ ਵਿੱਚ, ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ। ਮੁੱਦਾ ਕੁੜੀ ਭ੍ਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"21. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਭ੍ਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਔਰਤ ਜੋ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਨਾ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਗਰਭਪਾਤ ਇਸ ਦੇ ਅਵਧਾਰਣਾਤਮਕ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਧਰਮਗ੍ਰੰਥ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਨੈਤਿਕਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟੀਆ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਪਸੰਦ

ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੈਨਰਿਕ ਇਬਸਨ ਨੇ ਔਰਤ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਜੌਨ ਮਿਲਟਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਾਰਜ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਐਲੈਕਸਿਸ ਦੇ ਟੋਕਵਿਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ ਇਨ ਅਮੇਰਿਕਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲਾਈਨਾਂ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ:-

"ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ... ਕਿ ਉਸ ਕੌਮ [ਅਮਰੀਕੀਆਂ] ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮ□ੱਧੀ ਅਤੇ ਵਧਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿਆਂਗਾ: ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠਤਾ।"

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਲੰਡਨ, ਬਟਰਵਰਥਸ, 1980, ਪੰਨਾ 212)

2015) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705

(2013) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1

22. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਲਾਭ ਨਾਲ ਅਜੀਤ ਸਾਵੰਤ ਮਜਗਾਵੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਕਰਨਾਟਕਾ*: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰ. 113-14, ਪੈਰਾ 3 & 4) ਤੋਂ ਦੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ

"3. ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਚਾਰਕ, ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਨਾਟਕਕਾਰ, ਕਵੀ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਤੀ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸਦੇ ਸੁਭਾਵ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁੰਦਰ ਉਪਮਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਜੀਬ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਇਸ ਰਾਹ ਤੋਂ ਭਟਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਅੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਉੱਚ ਮਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਮੈਡਮ ਡੇ ਸਟੇਲ, ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਮੈਂ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਮਰਦ ਨਹੀਂ ਹਾਂ; ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ', ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, 'ਉਮਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਰਝਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਨਾ ਹੀ ਰਿਵਾਜ ਉਸਦੀ ਅਨੰਤ ਵਿਵਿਧਤਾ ਨੂੰ ਬਾਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ', ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਵਿੱਤ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖਕ 'ਔਰਤ' ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਸ਼ਿਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰੋ! ਉਹ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਵਰਗੀ ਗੁਲਾਬਾਂ ਨੂੰ ਪਿਰੋਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬੁਣਦੀਆਂ ਹਨ' ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮਹਾਭਾਰਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, 'ਔਰਤ' ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਬੇਸ਼ੱਕ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਇਹ ਦੁਰਭਾਗਿਆਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਮਹਿਲਾ' ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੱਚਾ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਮਹਿਲਾ' ਭ੍ਰੂਣ ਅਕਸਰ ਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਹਿਲਾ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਬੱਚਾ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ□ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਧੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਮਾਂ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਪਾਲਣਾ ਝੁਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਬੱਚੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਪਿਆਰ ਵਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਬੱਚਾ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜੀਵ ਨਾਲ ਕ੍ਰੂਰਤਾ ਕਰਨਾ ਅਕਲਪਨੀਯ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘ੍ਰਿਣਿਤ ਅਤੇ ਉਧੌਹਾਸਪੂਰਣ ਕਾਰਜ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਅਤੇ ਫਿਰ:

"23. ਮਧੂ ਕਿਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਭੇਦਭਾਵ ਝੱਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਝੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।"

"28. ... ਆਤਮ-ਤਿਆਗ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਇਨਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਧੈਰਜ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅਨਿਆਇਆਂ, ਅਪਮਾਨਾਂ, ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ।" (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.ਪੀ. 148,

ਪੈਰਾ 28)

24. ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਪੀੜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੂਝਵਾਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"ਦਹੇਜ਼ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਾਧਿਆ ਰੋਗ ਹੈ, ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਬਿਸਤਰਾ ਹੈ, ਪਰ ਚਾਹਵਾਨ ਮੌਤ ਦੇ ਵਰਦਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ।"

25. ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਚਾਰਲਸ ਫੋਰੀਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ।"

26. ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਮੁੜ ਕੇ, ਮੈਂ ਸਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਹਾਵਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿੱਕੂ ਰਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਪੰਕਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਲੇਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪੰਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਉਤਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"ਜਿੱਥੇ ਨਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਫਲਦਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਕਤ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਉੱਥੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਨਿਰਰਥਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।"

27. ਅਤੀਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ:

"ਪਤੀ, ਭਰਾ, ਪਿਤਾ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਸਾਸ-ਸੁਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਾਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ, ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ ਜਿਹੇ ਤੋਹਫੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।" ਫਿਰ ਵੀ, ਸਿਆਣਪ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ:

"ਜਿੱਥੇ ਨਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਦੇਵਤੇ ਵਸਦੇ ਹਨ।
ਜਿੱਥੇ ਨਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉੱਥੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਨਿਸਫਲ ਹਨ।"

ਅਤੁਲਮ ਯਤ੍ਰ ਤਤੇਜਃ ਸਰਵਦੇਵਸਰੀਰਜਮ
ਏਕਸਥਮ ਤਦਭਾਨੁਰਨੈ ਵਿਆਪਕੋਤਰਯਮ ਤ੍ਰਿਸਾ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਕਤ ਅਨੁਵਾਦ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸਾਰੇ ਦੇਵਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਤੋਂ ਜਨਮਿਆ ਅਤੁਲਨੀਯ ਮੁੱਲ (ਚਮਕ), ਜੋ ਆਪਣੀ ਚਮਕ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸੰਸਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

29. ਭੂਤਕਾਲ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਦਰ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਡੈਨਿੰਗ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"ਇੱਕ ਔਰਤ ਉਤਨੀ ਹੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਤਨੀ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਦੀ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਤਨਾ ਹੀ ਉਪਯੋਗੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਮਰਦ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ — ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਤਨਾ ਹੀ ਹੱਕ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਮਰਦ

ਨੂੰ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਆਹ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪਤੀ ਦੀ ਨੌਕਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਾਥੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੀ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਾਂ। ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।"

33. ਚਾਰੂ ਖੁਰਾਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"33… ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ, ਗਰਿਮਾ ਇੱਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਫਰੇਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਕੀਮਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਨੂੰ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਕਲਿਆਣ ਰਾਜ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਵੇ, ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਦੇਖੇ ਕਿ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਆਪਤ ਜੀਵਨ ਯਾਪਨ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕਿਰਿਆਕਲਾਪਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚਤਮ ਪੱਧਰ ਦੀ ਓਰ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕੌਮ ਲਗਾਤਾਰ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧੀ ਅਤੇ ਉੱਦਮ ਵਿੱਚ ਵਧੇ।"

34. ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋਸਫ ਜੇ. ਐਲਿਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਉਦਧਰਣ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

"ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਜਤ ਦੀ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਮੂਰਖ ਹੈ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਮਾਨਕਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਆ ਜਾਏਗੀ।"

35. ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਔਰਤ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਇੱਜਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:-

"5. ...ਸਮੂਹ ਇੱਕ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਰਾਜਾ ਵਾਂਗ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਤਨੀਆਂ, ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧੀਨ, ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੇਵਾਦਾਰ ਜਾਂ ਆਤਮ-ਤਿਆਗੀ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਦੇ ਮਰਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਈ ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਵਰਚਸਵ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੀ ਸਮਝੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਜਤ ਦਾ ਇਕੋ ਸੰਚਾਲਕ ਤੱਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

36. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਧੀ ਉੱਤੇ, ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਤਨੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਰਦਾਨਾ ਵਰਚਸਵ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

37. ਔਰਤ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਇੱਛਾ, ਚੋਣ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"108. ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਨੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੀ

ਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਵਿੱਛੇਦਯ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਗਰਿਮਾ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਲੱਭਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਿਆਂ (ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ); ਸਵਤੰਤਰਤਾ (ਵਿਚਾਰ, ਅਭਿਵਿਆਕਤੀ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਉਪਾਸਨਾ ਦੀ); ਸਮਾਨਤਾ (ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਨਮਾਨੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਵਜੋਂ) ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ (2018) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 192"

(2017) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 (ਜੋ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ)। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਦਯਾਲੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੂਹ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਭਲਾਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਗਰਿਮਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹੈ। ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਾਰੰਟੀ (ਆਰਟੀਕਲ 14), ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਚਿਰਾਗ਼ (ਆਰਟੀਕਲ 19) ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਆਰਟੀਕਲ 21) ਵਿੱਚ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

xxx

119. ਜਿਉਣਾ ਮਤਲਬ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜਿਉਣਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗਰਿਮਾ ਇੰਨੀ ਮੌਲਿਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੋਰ ਨੂੰ ਭੇਦਦੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਡ ਹਨ। ਗਰਿਮਾ ਉਹ ਕੋਰ ਹੈ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਰ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਹਨ...

xxx

298. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਤਮਕ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਗਰਿਮਾ ਇੱਕ ਹੱਕ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਨਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਣਖੁੱਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸਾਧਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿੱਜਤਾ ਇੱਕ ਉਪ-ਸੈੱਟ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜਤਾ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਹੋਰ ਕੁਝ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਜਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਸਵਾਇਤਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵਾਇਤਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਘਟਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਸਲ ਸੁਭਾਵ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਨਿੱਜਤਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਮਨਮਾਨੀ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਮਨ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਿੱਜੀ ਥਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਮਨਮਾਨੀ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਚੌਰਾਹੇ ਉੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜੋ ਸਹੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।"

xxx

xxx

"525. ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਉਹ ਮੁੱਖ ਕੀਮਤ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ

ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।359 ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਤੱਕ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣਾਂ ਉੱਤੇ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਰਾਹੀਂ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 21, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਨੁਚਛੇਦ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਧਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਇੰਨੇ ਵਿਕਸਿਤ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਕੇਵਲ ਕੇਸ ਦਰ ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਯਾ ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।"

38. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਏ.ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹਨ:

"ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢਾਂਚਾ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਣ ਸਹਿ-ਅਸਤਿਤਵ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਜੀਵਨ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤਤਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਚੁਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਧਾਰਣ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮੌਲਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸੱਚਾ ਮਾਪਦੰਡ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਗਰਿਮਾ ਹੈ।"

39. ਬਹੁਤ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਮਨ ਕਾਰਨ (ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ*, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"... ਮਾਨਵ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਅਬਸਟ੍ਰੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਇਸ ਨੂੰ ਅਹੰਕਾਰ ਜਾਂ ਵਧੀਆ ਵਿਚਿਤ੍ਰਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਜੋਂ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਸੰਪੂਰਣ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ ਗੱਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਨ ਉਸ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜੋ ਸੁਣੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਗਰਿਮਾ ਬੋਲਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਚ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ "ਸ਼ਰੀਰ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ....."

ਅਤੇ ਫਿਰ:

"ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਟੂਟ ਪਹਿਲੂ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਤਾਉਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ, ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਦੁਵਿਧਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਣ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਓਲਿਵਰ ਵੈਂਡੇਲ ਹੋਲਮ, ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਲਾਤੀਨੀ ਕਵੀ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ, 'ਮੌਤ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਨੂੰ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੀਵੋ- ਮੈਂ ਆ ਰਹੀ ਹਾਂ'। ਇਹ ਜੀਉਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਹ/ਉਸ ਜੀਵਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਦ ਤੱਕ ਮੌਤ ਉਸ/ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨਹੀਂ ਆ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜੀਉਣ ਦੀ ਆਸ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੀੜ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਉਡੀਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਉਸ/ਉਸ ਨੂੰ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਮਰਨ ਲਈ

ਸ਼ਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਉਸ/ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੀਨ ਮੈਡੀਕਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੀਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਲਈ, ਕੀ ਉਸ/ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਹਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਜੀਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀਸ਼ੀਲ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਨਵੀਨ ਵਿਧੀ ਲੈ ਕੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਉਸ/ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਲਈ "ਗਿਨੀ ਪਿਗ" ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ 'ਨਾ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬੇਕਾਰ ਉਡੀਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਾਫ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਖੀਰਲੇ ਚੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਖੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਜਤਾ ਲਈ ਮੁੱਖ ਹੈ।"

ਮਹਿਮੂਦ ਨਾਇਅਰ ਅਜ਼ਮ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"1..... ਅਲਬਰਟ ਸਵਾਈਟਜ਼ਰ, ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਆਪਣੇ ਨੈਤਿਕ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਦਰ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਮੌਲਿਕ ਨੈਤਿਕ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ"। ਉਪਰੋਕਤ ਅਭਿਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਭਿਵਿਆਖਿਆ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ, ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਸੰਕਲਪਨਾਤਮਕ ਮੌਲਿਕਤਾ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਮੌਲਿਕ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਦਰ ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਵਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਗੁਲਾਮ। ਇੱਕ ਇਨਸਾਨੀ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਅਨੰਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਗਰਿਮਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਖਿੜਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਹਰੇਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸਰਬੋਚ ਚਿੰਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਸਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਦੀ ਚਿੰਗਾਰੀ ਜਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ 'ਛੋਟੀ ਮੋਮਬੱਤੀ', ਜਾਂ 'ਇੱਕ ਖੋਖਲਾ ਬੁਲਬੁਲਾ' ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਚਿੰਗਾਰੀ ਹੋਰ ਵੀ ਚਮਕਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਜੀਵਨ ਜੀਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਜੋ ਕਿ "ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ" ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੋਹਫਾ ਹੈ

40. ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਏ.ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਉਪੇਂਦਰ ਬਾਕਸੀ ਦੇ ਲੈਕਚਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਜਸਟਿਸ ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਲੈਕਚਰ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

"ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਮੈਟਾਇਥਿਕਲ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਇਹ ਉਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਇਨਸਾਨ' ਬਣਨਾ ਅਤੇ 'ਇਨਸਾਨ' ਰਹਿਣਾ ਕੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ, 'ਆਪ', 'ਹੋਰਾਂ', ਅਤੇ 'ਸਮਾਜ' ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ। ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਸਤਿਕਾਰ' ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ ਹੈ; ਗਰਿਮਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਸਮਾਜਿਕ ਕ੍ਰਮ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਕੇ 'ਸੰਦਰਭ' ਅਤੇ 'ਹਾਲਾਤ' ਨੂੰ 'ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਸੂਚਿਤ ਚੋਣ' ਦਾ 'ਸੈੱਤ' ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੀ ਗਈ ਗਰਿਮਾ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਸਰਬੱਤਖਾਲਸਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਸ਼ਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਹ, ਭਾਵੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋਵੇ, ਰਾਜ, ਕਾਨੂੰਨ, ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

41. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਔਰਤ ਦੀ ਸੰਕਲਪਿਤ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਅਤਿਆਵਸ਼ਯਕ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਰ, ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਿੰਗ ਆਧਾਰਿਤ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਭੇਦਕਾਰੀ ਭੇਦਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਰਿਮਾ ਵਿੱਚ ਦੰਦ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝ ਦੇ ਤੱਤ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦੇਣਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

42. ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾਇਰਾ ਵਿੱਚ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,

ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂ ਦੇਖੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੁਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਨਿਬਟਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸੋਚੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨੈੱਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਗਲਤੀ ਸਮੇਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਭੰਗ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹਿਕ ਘਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਹਾਲਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਆਪਣੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਆਦਰਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੋਚਕ, ਐਡਮੰਡ ਬਰਕ ਦੀ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, "ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਆਗਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਹੱਕ ਰੱਖ ਸਕੇ"। ਬਰਕ ਇਸਨੂੰ ਦੋ ਖੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, 'ਨਿਆਂ' ਅਤੇ 'ਉਪਯੋਗਤਾ'। ਜੇ ਬਰਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

43. ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ "ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ -

"1. ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ.—ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਚੁੱਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੋ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਚੁੱਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਦਮਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਨੈਤਿਕ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਆਚਰਣ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇੱਕ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਬਜਾਏ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ, ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

44. ਕੈਨੀ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪਰੇਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, 19ਵੀਂ ਐਡ., 1966 ਵਿੱਚ ਜੇ.ਡਬਲਿਊ. ਸੀਸਿਲ ਟਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ-

"ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਜਾਂ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟੋਰਟ ਵਿੱਚ। ਕੋਈ ਵੀ ਆਚਰਣ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਟੋਰਟ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਹੁਣ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਨੇ ਬਜਾਏ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।"

ਅਤੇ ਫਿਰ:-

"ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਣਮਿੱਥਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ) ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਸੱਚੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣਗੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸੱਚਾ ਵਰਣਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ

ਲਗਭਗ ਹਰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ: (1) ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ

"ਸੈਲਿਸਬਰੀ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, 4ਥ ਐਡ., ਵੋਲ I p.11,

“25. ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਨਾਲ ਅੰਕਿਤ ਹੈ। ਸਾਮਰਾਜ ਉੱਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਧੂੜ ਵਿੱਚ ਢਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨੇ ਪੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ, ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਗੁਜ਼ਰ ਗਿਆ. ਸਾਲ 1625 ਵਿਚ, ਕੈਰਿਊ, ਸੀ.ਜੇ ਆਕਸਫੋਰਡ ਦੇ ਰੀ ਦ ਅਰਲਡਮ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੀ ਰਾਏ ਏ ਉਸ ਅਰਲਡਮ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ, ਨੇ ਕਿਹਾ:

"...ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕੋਲ ਉਸਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਥਾਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅੰਤ, ਫਿਨਿਸ ਰੀਰਮ, ਨਾਮਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ, ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਟੇਰੇਨ ਹੈ...।"

ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦਾ ਚੱਕਰ, ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਗਿਰਾਵਟ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੜਨ, ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੂ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ। ਟੀ.ਐਸ. ਈਲੀਅਟ ਵਿੱਚ "ਦ ਰੌਕ" ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕੋਰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ: ਹੇ ਸੰਰਚਿਤ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ,

O ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੁੱਤਾਂ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਆਵਰਤੀ, ਹੇ ਬਸੰਤ ਅਤੇ ਪਤਝੜ ਦੇ ਸੰਸਾਰ, ਜਨਮ ਅਤੇ ਮਰਨ; ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆ ਦਾ

ਬੇਅੰਤ ਚੱਕਰ, ਬੇਅੰਤ ਕਾਢ, ਬੇਅੰਤ ਪ੍ਰਯੋਗ।”

26. ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਹੈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ. ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੈ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਮਾਜ. ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਧੜਕਣਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨਾਲ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬਦਲਾਅ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਟੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਨ੍ਹੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਨਿਬੰਧਕਾਰ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ, ਸਿਡਨੀ ਸਮਿਥ ਨੇ ਕਿਹਾ: “ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕੋਈ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ ਆਦਮੀ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਹੈ ਅਟੱਲ ਮੂਰਖ।" ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਮਾਜ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।"

48. ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਰਟ ਇਨ ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ (ਏ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੁਸਾਇਟੀ) (ਸੁਪਰਾ), ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:-

"160. ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੂਝ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਦਲਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਤੁਰੰਤ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।" 49. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਝ ਸਕੀਏ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਹੁ

49. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਸਮਝੋ ਕਿ ਕੀ ਵਿਭਚਾਰ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਾ ਕਰੋ. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਧਾਰਾ

498-ਏ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਐਕਟ, 2005 ਜਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 306 ਜਾਂ 304ਬੀ ਜਾਂ 494 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਵਿਆਹ ਦੇ. ਵਿਭਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝਣਾ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਵਜੋਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਸਥਾ ਏ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੈ ਤ੍ਰਿਪੜੀ ਦੀ ਭੁੱਲ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦਰਜਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਹੁਤ ਨਿੱਜੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਦਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ, ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਭੇਜਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣਾ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ. ਵਿਭਚਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਪਰਾਧ. ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਾਉਣਾ. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਐਕਟ, ਭਾਵ, ਵਿਭਚਾਰ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ. ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਘੁਸਪੈਠ ਹੋਵੇਗੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਤਿ ਗੋਪਨੀਯਤਾ। ਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਤਲਾਕ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ. ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਸਮਝੋ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਅਰਥਾਤ ਪਤੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਪਤਨੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੋ ਵਿਚਕਾਰ. ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ, ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਖਿੱਚ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਹੀਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨਾ ਉਕਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ.

50. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਵਾਹੇਤਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 306 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੀਨਾਕਿਨ ਮਹਿਪਤਰਾਯ ਰਾਵਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ -

“27. ਧਾਰਾ 306 ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਦੇ ਉਕਸਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਰੂਰਤਾ ਕਾਰਨ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 306 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ। ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਵਿਵਾਹੇਤਰ ਸੰਬੰਧ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ, ਭੜਕਾਇਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ."

51. ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘੁਸਾਭਾਈ ਰਾਇਸੰਗਭਾਈ ਚੋਰਾਸੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਵਾਹੇਤਰ ਸੰਬੰਧ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਕਰੂਰਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕੇ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (ਏ) ਜੋ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਰੂਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਨਸ਼ਾਨ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ -

“21. …ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਵਿਵਾਹੇਤਰ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਅਧੀਨ ਕਰੂਰਤਾ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਕਰੂਰਤਾ ਦੀ ਪੱਧਰ ਇਸ ਕਦਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਸਿਰਫ ਵਿਵਾਹੇਤਰ ਸੰਬੰਧ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਨਾਕਿਨ ਮਹਿਪਤਰਾਯ ਰਾਵਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਕਿਰਦਾਰ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਭਿਯੋਜਨ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ …” ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 4 ਨਾਲ ਵਿਵਾਹੇਤਰ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਕਰੂਰਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਣ, ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਰੂਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

52. ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 306 ਅਤੇ 498-ਏ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

53. ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਫਾਦਾਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨਿਸ਼ਠਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਉਮੀਦ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਕੋਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ-ਨੈਤਿਕ ਵੀ ਹੈ। ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

54. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਹੁਣ ਚੀਨ ਦੀ ਲੋਕ ਗਣਰਾਜ, ਜਪਾਨ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਅਤੇ ਕਈ ਪੱਛਮੀ ਯੂਰੋਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਵਿਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਾਮਾਨਿਆ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਖੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਖਲਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਾਫ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਤਲਾਕ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਚਾਹੇ ਨਿਵਾਰਕ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਇੱਕ ਨਾਖੁਸ਼ ਵਿਆਹ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਜੋ ਮੁੱਦਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ 'ਕਾਰਜ' ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਖੁਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉੱਨੂੰ ਬਿਨਾ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟੇ। ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ।

55. ਨਿਆਂਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ, ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ। ਨਿਆਂਵਿਦ, ਇਸ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ,

ਸਿਵਾਏ ਪਿਊਰੀਟੈਨੀਕਲ ਓਲੀਵਰ ਕ੍ਰੋਮਵੈਲ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਸੋਚਣਾ ਇਕ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲਾ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬਦਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਸਮਾਂ ਯੰਤਰ ਵਿਚ ਬੈਠਣਾ ਜਿਥੇ ਯੰਤਰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ।

ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ। ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ।

56. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਧਾਰਾ 198 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇੱਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਜੋਂ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਜਦੋਂ ਠੋਸ ਉਪਬੰਧ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਪਰੋਸੀਜਰਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਮਾਰਗ

57. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੋਵਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਵੀ. ਰੇਵਤੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

58. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਫੈਸਲਾ ਪਿਛਲੇ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ("ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.") ਦੇ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਨਾਮਤਃ, ਧਾਰਾ 497, ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਚੈਪਟਰ XX ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"497. ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਸੰਬੰਧ।—ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਮਰਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋਂ, ਅਜਿਹਾ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਜੋ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਦੋ-ਪਤਨੀਤਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧ, ਜੋ ਉਸੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 494 ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਲੰਬੀ ਜੇਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 7 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ, ਜੋ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਧਾਰਾ 494 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"494. ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮੁੜ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ।—
ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਜੀਵਿਤ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਵੈਧ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਪਵਾਦ।—ਇਹ ਧਾਰਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਜਿਹੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਵੈਧ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ,

ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ, ਅਗਲੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੀਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਖਬਰ ਨਾ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ।"

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੇਵਲ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋ-ਪਤਨੀਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮਰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਔਰਤ। ਇਸ ਲਈ, 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਵਿਆਹੁਤ ਮਰਦ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ।

ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਧਰਮ/ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿੱਚ, ਨਾਮਤ: ਹੈਮੂਰਾਬੀ ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਪਾਪ ਲਈ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਤਨੀ। ਰੋਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਇਕ ਗੁਲਾਮ ਜਾਂ ਅਵਿਆਹੁਤ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸੈਕਸ ਕਰਨਾ ਪਤਨੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰੋਮਨ ਲੈਕਸ ਜੂਲੀਆ ਦੇ ਏ ਅਡਲਟੇਰੀਆ ਕੋਰਸੈਂਡੀ ਦਾ 17 ਬੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ, ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਾਟ ਆਗਸਟਸ ਦੀ ਧੀ, ਜੂਲੀਆ, ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜੂਲੀਆ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਨਿਰਵਾਸਨ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਵਿਆਭਿਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਾਪੂਆਂ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਧਰਮ ਹੈ, ਦਸ ਹੁਕਮ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਸਿਨਾਈ ਪਹਾੜ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਵਿੱਚ ਸੱਤਵਾਂ ਹੁਕਮ — “ਤੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰੇਗਾ” — ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਗਮਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਪ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੌਤ ਹੈ, ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਲੈਵੀਯਾਹ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰਣ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

3. ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਪਾਪ ਵਜੋਂ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੇਂਟ ਪੌਲ ਦੇ ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਯੀਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਰਦ ਕਾਮੁਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਪ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਈ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯਹੂਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਯੀਸੂ ਨੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ, “ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਪੱਥਰ ਮਾਰੇ।”

4. ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮਨੁਸਮ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਆਇ 4.134 ਅਤੇ 8.352 ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹੋਰ ਮਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਭੋਗ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹਨ, ਜੋ ਖੌਫਨਾਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਿਰਵਾਸਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਧਰਮਸੂਤਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਪਸਤੰਬ ਧਰਮਸੂਤਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਤ ਜਾਂ ਵਰਗ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੌਤਮ ਧਰਮਸੂਤਰ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਮਰਦ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਲਈ ਬ੍ਰਹਮਚਰਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਤਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਵੇਦਿਕ ਵਿਦਵਾਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ।

5. ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ, ਅਨ-ਨੂਰ, ਭਾਵ, ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 24 ਵਿੱਚ, ਆਇਤ 2 ਅਤੇ 6 ਤੋਂ 9 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

"2. ਵਿਆਭਿਚਾਰਣ ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ, ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੌ ਕੋੜੇ ਮਾਰੋ, ਅਤੇ ਅੱਲਾਹ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੋਕਣ

ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਦਯਾ ਨਾ ਰੋਕੋ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅੱਲਾਹ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਧੜਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਖੇ।"

"6. ਅਤੇ ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਖੁਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਾਰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ, ਅੱਲਾਹ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਬਣਾ ਕੇ, ਕਿ ਉਹ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ। 7. ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ (ਵਾਰ) ਉਸ 'ਤੇ ਅੱਲਾਹ ਦਾ ਸ਼ਾਪ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਉਹ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ। 8. ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਚਾਰ ਵਾਰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇ, ਅੱਲਾਹ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਬਣਾ ਕੇ, ਕਿ ਉਹ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਤੋਂ ਸਜ਼ਾ ਟਲ ਜਾਵੇਗੀ। 9. ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ (ਵਾਰ) ਉਸ 'ਤੇ ਅੱਲਾਹ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਉਹ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ।"

ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਪਤੀ ਚਾਰ ਵਾਰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਪਤਨੀ ਚਾਰ ਵਾਰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਟਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਅੱਲਾਹ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ - ਜੋ ਗੁੱਸਾ ਸਿਰਫ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਛੇਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਐਂਗਲੋ-ਸੈਕਸਨ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ "ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਟੇਬਲਾਂ" ਬਣਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਪਤੀ ਖੂਨੀ ਬਦਲੇ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਟੇਬਲਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸਨ ਜੋ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਫੈਲਿਆ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਪਾਪ ਬਣ ਗਿਆ, ਨਾਲ ਹੀ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਵੀ। 1066 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨੋਰਮੈਨਸ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਚਰਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਪਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ 'ਚ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਰੁਚੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਟੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ, ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਕਾਲੀਨ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਤਲਾਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਸਤਰਾਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਾਜਾ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਏ. ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਗ ਚਾਰਲਸ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀ ਵੱਢ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ 1649 ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰੋਮਵੈਲ ਦੇ ਪਿਊਰੀਟੈਨੀਕਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ 1650 ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਇੱਕ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਣ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿੰਗ ਚਾਰਲਸ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੋਨਾਰਕੀ ਦੀ 'ਬਹਾਲੀ' ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਾਏ ਇੱਕ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਜਦੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੂੰ ਪਿਊਰੀਟੈਨਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਟੋਰਟ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਪਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਇਸ ਟੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ 1904 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਚਾਲਸ ਏ. ਟਿੰਕਰ ਬਨਾਮ ਫ੍ਰੈਡਰਿਕ ਐਲ. ਕੋਲਵੈਲ, 193 ਯੂ.ਐਸ. 473 (1904), ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"..... ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਹੱਕ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਹਮਲਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜਦੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਗਭਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਤਨੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪਤਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜੋ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਨੁਕਸਾਨ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਮਾਲੀਸੀ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਹੈ....."

ਈ ਇੱਟ ਆਰਮਿਸ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰੈਸਪਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਫਿਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ

ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਜ਼ਤ ਲਈ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਲੰਘ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸ਼ੱਕ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਈ।

ਐਫ "ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ।"

ਜੀ ਲਿੰਡਾ ਫਿਟਿਸ ਮਿਸ਼ਲਰ, ਨਿੱਜੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ: ਡਾਕਟਰਾਂ ਮੇਲਯੂਰੋਮ ਦੂਮਸ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਕਸ ਨੂੰ ਬੈਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ,23 ਹਾਰਵਰਡ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਰਨਲ 1, 21-22 (2000) ["ਲਿੰਡਾ ਫਿਟਿਸ ਮਿਸ਼ਲਰ"].

ਐਚ ਟਿੰਕਰ ਬਨਾਮ ਕੋਲਵੈਲ, 193 ਯੂ.ਐਸ. 473, 481 (1904)।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਪ੍ਰਿਚਾਰਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿਚਾਰਡ ਅਤੇ ਸਿਮਸ, [1966] 3 ਸਾਰੇ ਈ.ਆਰ. 601, ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

“1857 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਘ ਸੀ ਜੋ ਕੇਵਲ ਸੰਸਦ ਦੇ ਨਿਜ਼ੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕੀਤੀ. ..... ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬ੍ਰੈਕਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੈਸਪਾਸ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਚਾਹੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਾਰਨ ਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਤਿੰਨੇਂ ਕਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਮਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਫੇਮ ਸੋਲ ਹੁੰਦੀ ਉਸਦੀ ਮਾਨਤਾ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ।”

7. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਮੈਟ੍ਰੀਮੋਨੀਅਲ ਕਾਰਨ ਐਕਟ, 1857 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ LX ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ XXXVIII ਦੁਆਰਾ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ 1923 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਟ੍ਰੀਮੋਨੀਅਲ ਕਾਰਨ ਐਕਟ, 1923 ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਲਈ ਤਲਾਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਬਜਾਏ ਕੇਵਲ ਪਤੀ ਦੇ। ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਧਾਰ (ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ) ਐਕਟ, 1970 ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

8. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਪਿਊਰੀਟਨਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਜੀਵਨ ਯਾਪਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕ੍ਰੋਮਵੈਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਲੈ ਗਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਇੱਕ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਣ ਗਈ। ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਸਥਾਨ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਮਾਡਲ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਤੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ, ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਲਿੰਗ-ਪੱਖੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਨਾਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇੱਦ ਹੀ ਕਦੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ "ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੱਤਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੁਰੁਪਯੋਗ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲੈਕਮੇਲ, ਧਮਕੀ, ਜਬਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ

ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

9. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡਰਾਫਟ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ:

"ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ: ਪਹਿਲਾ, ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਮਰਥ ਹਨ ਕਿ ਉੱਚ ਵਰਗ ਦੇ ਜਖਮੀ ਪਤੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ ਜਾ ਸਕਣ; ਦੂਜਾ, ਕਿ ਉੱਚ ਵਰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ; ਤੀਜਾ, ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਤੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰੀਬ ਮਰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਭੱਜ ਗਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿ ਇਹ ਪਤੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਾਜ਼ੁਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਕਾਰਨ ਜਖਮੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਘਰੇਲੂ ਸਮੂਹ ਦੇ ਉਪਯੋਗੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜ਼ਖਮ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਤ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦਾਗ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਐਸੀ ਔਰਤ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਮੋਫੁਸਿਲ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਅਸਲ ਸਾਰ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਵਲੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ "ਪਾਰੇ ਪੁਦੋਰ ਇੰਜੁਰੀਆ ਅਮਿਸਤੀ" ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ, ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਬਾਦੀ ਦੋ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਲੱਗਦੀ ਹੈ- ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਪਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਜ਼ਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਨਾਲ ਦੁੱਖੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਘੱਟ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹਨ, ਉਹ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਚੋਟ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ।"

“ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇੱਕ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਨੈਤਿਕ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮਾਸੂਮ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜੋ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਨੈਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਾੜੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹਨ। ਜੋ ਆਦਮੀ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਦਾਨੀ ਨੂੰ ਘੋਰ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣਤਾ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਨਾਲ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੁੰਸਾ ਮਾਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਿੜਕੀ ਤੋੜਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਅਮੀਰ ਆਦਮੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਚਾਵਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਭੁੱਖੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚਾਵਲ ਛੀਨ ਕੇ ਖਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਖਰੀ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਸਖਤ-ਦਿਲੀ ਲਈ ਨਹੀਂ।”

“ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ

ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੇ ਹਿੱਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸੰਬੰਧ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸੀਅਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਦਯਾਲੂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੁਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪਤਨੀਆਂ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੁਰਭਾਗਿਆਪੂਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਫ਼ਰਾਂਸ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਬੱਚੇ ਹੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੋਰ ਪਤਨੀਆਂ ਲਈ ਉਪੇਕਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜੇ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਕਈ ਪ੍ਰਤੀਦਵੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਨਾਨਖਾਨਾ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਤਨੇ ਸੁਪਨਾਈ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਵਿਵਾਹ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਧੀਮੇ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਕਦੇ ਨਾ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਨੀਵਾਂ ਪੈਂਦਾ ਤਰਾਜ਼ੂ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਾਧੂ ਭਾਰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬੇਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਬੇਅਸਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦਬਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਮ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹਨ ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਹੌਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਨਿਸ਼ਚਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ। ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਦਕਿ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ, ਅਸੀਂ ਏ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਸਕੇਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇ ਵਾਧੂ ਭਾਰ ਨੂੰ ਉਦਾਸ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ. ਅਸੀਂ ਉਹ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਨਿਗੂਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦਮਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ. ਇਹ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਲਾਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ. ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਦੰਡਕਾਰੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"18

10. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਕੋਡ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਭਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"353. ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ, ਕੁਝ ਸੰਕੋਚ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੋਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਸਲਾਹਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਭਾਰੂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਰਨਲ ਸਲੀਮਾਨ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਦੇਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਜਬੂਤ ਸੰਦੇਹ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਡ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਰਨਲ ਸਲੀਮਾਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਸਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ, ਦੇਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਮਿਸਟਰ ਲਿਵਿੰਗਸਟੋਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਖਮੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪ ਕਰੇਗੀ; ਵੱਡੇ ਅਪਰਾਧ, ਕਤਲ, ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣੇ, ਨਤੀਜਾ ਹੋਣਗੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਥੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੈ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਰਨਲ ਸਲੀਮਾਨ, ਅੰਤੇ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣੇ ਨਤੀਜਾ ਹਨ।

354. ਕਰਨਲ ਸਲੀਮਾਨ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮਾਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ

ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਰਮੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਗੇ; ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇ। ਉਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ "ਭੁਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਵੇ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜੋ "ਵਿਆਭਿਚਾਰ" ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਿਸਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

355. ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੋਡ ਤੋਂ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਨੋਟ Q ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਖਰੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਭਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰਫ ਮਰਦ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਔਰਤ ਖਿਲਾਫ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਜਦ ਉਹ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਲਾਅ ਦੇ ਕੋਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਔਰਤ ਆਪਣੇ "ਵਿਆਹਿਕ ਲਾਭ" ਨੂੰ ਗੁਆ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

356. ਅਸੀਂ ਕਰਨਲ ਸਲੀਮਾਨ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਮਰਦ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਆਗਿਆ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਤੌਰ 'ਤੇ।

357. ਲੂਇਜ਼ੀਆਨਾ ਦੇ ਕੋਡ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ 2,000 ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੈ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਕੋਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੈਦ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਅਵਧੀ ਦੋ ਸਾਲ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾਲ ਵਾਧੂ, ਜੋ 2,000 ਫਰਾਂਕ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

358. ਜੇਕਰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਾਇਲ ਪਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2, ਐਕਟ II ਦੇ 1845 ਅਨੁਸਾਰ।

ਇਹ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 497, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ।

11. ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1898 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 199 ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਵਲ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 199 ਨੇ ਕਿਹਾ:

"199. ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਜਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ।— ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (XLV ਦੇ 1860) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 498 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ, ਉਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

12.ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੋਡ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ("ਸੀਆਰਪੀਸੀ"), 1973 ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਵੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ, 1973 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 198 ਨੇ ਉਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"198. ਵਿਆਹ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ।— (1) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (45 ਦੇ 1860) ਦੇ ਅਧਿਆਇ XX ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ—

(a) ਜਿਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਮੂਰਖ ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਾਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ,

(b) ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖੁਦ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ" (a) ਜਿਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਔਰਤ ਹੋਵੇ ਜੋ, ਸਥਾਨਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਨਤਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(b) ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(c) ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦੀ 45) ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਜਾਂ 495 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ, ਭਰਾ, ਭੈਣ, ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜਾਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਵੱਲੋਂ, ਜਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਖੂਨ, ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਜਾਂ 498 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (a) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਗਾਰਡੀਅਨ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਗਾਰਡੀਅਨ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗੀ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (b) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਉਂਟਰਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣਾ ਫਿਲਹਾਲ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੋਣ ਦਾ

ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਅਸਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(6) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦੀ 45) ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜਣਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਹੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਪਤਨੀ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ।

(7) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਕਮਿਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।"

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, 1952 ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਬੌਮ 449, ਬੌਮਬੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ. ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਪੀ.ਬੀ. ਗਜੇਂਦਰਗਡਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਦ ਪੈਰਾ 'ਚ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਦ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"..... ਮਿਸਟਰ ਪੇਥੋਰਬੀ ਸਹੀ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਅਧਾਰਭੂਤ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਜਣਾਬੱਧ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਹ ਦਿਨ ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਤਰਕ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਹੈ।"

ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਬੌਮਬੇ ਦੇ ਰਾਜ, 1954 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 930, ("ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼"), ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸਾ, ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਚਾਉ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ।

*1952 ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਬੌਮਬੇ 449, 454. ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਚਾਉ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ।

ਇਹ ਹੋਮਰ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਦਲੀਲ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3), ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, "ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ", "ਰਾਜ" ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ "ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ" ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 372(1) ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੁਆਰਾ, ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ "ਰਾਜ" ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਾਈ ਨਾਲ ਹੈ।

13. ਅਸੀਂ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਦੱਤਾਤਰੇਯ ਮੋਤੀਰਾਮ ਮੋਰੇ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਦੇ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਬੋਮ 311, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਸਿਰਫ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

“8. ਮਿਸਟਰ ਪਟੇਲ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁ. 15(3) ਸਿਰਫ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਅਨੁ. 15(1) ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪਰਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਅਨੁ. 15(3) ਨੂੰ ਅਨੁ. 15(3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ। ਮਿਸਟਰ ਪਟੇਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁ. 15(3) ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਨੁ. 15(1) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁ. 15(1) ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਾਇਕ ਹਨ। ਅਨੁ. 13(1) ਵੱਲ ਮੁੜ ਕੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ, ਉਸ ਹਦ ਤੱਕ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਅਸੰਗਤ ਹਨ, ਖਾਰਜ ਹੋਣਗੇ।”

ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਗ III ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਨੁ. 15 ਅਧੀਨ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ [2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਕਲਾ 15(1) ਅਧੀਨ ਅਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਲਾ 15(1) ਨੂੰ ਕਲਾ 15(3) ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਬ ਤਕ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਲਾ 13 ਦੀ ਪੂਰੀ ਯੋਜਨਾ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਗ III ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਜੇ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸਨ, ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਮਿਸਟਰ ਪਟੇਲ ਕਲਾ 19 ਦੇ ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਹੁਣ, ਕਲਾ 19 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਕਲਾ 15 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਕਲਾ 19 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਚਾਹੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ, ਜਦਕਿ ਕਲਾ 15(3) ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਲਾ 15(3) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਕਲਾ 15(1) ਨੂੰ ਕਲਾ 15(3) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਪਵਾਦ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

14. ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੈਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਲਾ 19(2)-(6) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ “ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ” ਨੂੰ “ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ” ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ”, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰੀ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਾ 366(10) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ “ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"366. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ.—ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਇਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵ—

xxx xxx xxx

(10) “ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ, ਆਦੇਸ਼, ਬਾਇ-ਲਾਅ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਜੋ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ, ਆਦੇਸ਼, ਬਾਇ-ਲਾਅ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਪਾਸ ਜਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।”

15. ਲੇਖ 15(3) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲੇਖ 15(3) ਲੇਖ 16(4) ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"16. ਸਰਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ—

xxx xxx xxx

(4) ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਯਾਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲੇਖ 15(3) ਅਤੇ 16(4) ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਲੇਖ 19(2)-(6) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਅਸਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਲੇਖ 15(3) ਅਤੇ ਲੇਖ 19(2)-(6) ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੀਮਿਤ ਅਨੁਪਾਤ ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਾਕ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਪੂਰੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

17. ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਨੁ., (1985) ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 137, (“ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ”) 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਲੇਖ 32 ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੇ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 'ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ', 'ਵਿਧਾਨਕ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ', ਅਤੇ 'ਪੁਰਸ਼ ਵਰਚਸਵ' ਦਾ 'ਸਪਸ਼ਟ ਉਦਾਹਰਣ' ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਿਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੈਧ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਤਰਕ, ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਤਰਕ, ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਧੀ ਨੂੰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤਰਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ 'ਤੇ। ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਰਦ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਔਰਤ। 1985 ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ [2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਸਥਿਤੀ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ 42ਵੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ, 1971 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਰਖਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਸੋਧ ਨਾਲ ਕਿ, ਜੇ ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ

ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਮਿਸਿਜ਼ ਅੰਨਾ ਚੰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੋਟ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਸਾਡੇ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਦੂਜਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਹ ਮਰਦ ਜੋ ਉਸ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਤੀਜਾ ਆਧਾਰ, ਅਰਥਾਤ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੂਰੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਬੇਵਫਾ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਛੋੜੇ ਲਈ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਮਨਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਉਸ ਬੁਰਾਈ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਅਤੇ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਣਾ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਯੂਸਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਇੱਕ 1954 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30 ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ, "ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇ।"

18. ਵੀ. ਰੇਵਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1988) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 72, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸੋਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਸਤਰਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਸੋਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਚੂੰਕਿ ਧਾਰਾ 497, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 198, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਇੱਕ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਕੇਜ' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਜੋ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਹਨ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ।

19. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੁਝਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦੇਸ਼ ਹੁਣ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ ਤਲਾਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਲਈ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਈਰਾਨ, ਮਾਲਦੀਵ, ਨੇਪਾਲ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼, ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ, ਅਲਜੀਰੀਆ, ਕਾਂਗੋ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ, ਮਿਸਰ, ਮੋਰੋਕੋ, ਅਤੇ ਨਾਈਜੀਰੀਆ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਦਾ ਲੋਕ ਗਣਰਾਜ, ਜਪਾਨ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਸਕਾਟਲੈਂਡ, ਨੀਦਰਲੈਂਡ, ਡੈਨਮਾਰਕ, ਫ਼ਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਆਸਟਰੀਆ, ਆਇਰਲੈਂਡ ਦਾ ਗਣਰਾਜ, ਬਾਰਬਾਡੋਸ, ਬਰਮੂਡਾ, ਜਮਾਇਕਾ, ਟ੍ਰਿਨੀਡਾਡ ਅਤੇ ਟੋਬੈਗੋ, ਸੇਸ਼ੇਲਜ਼ ਆਦਿ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ[2]$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਤੇ ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ[3]$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 497 ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਨਾਮੀਬੀਆ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਲਾਈ ਫੈਸਲੇ[3]$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਦਾ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"[45] ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਤੋਂ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ? ਐਸ.ਸੀ.ਏ. ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਰਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਫੂਕਦੀ। [ਡੀ.ਈ.ਵੀ. ਆਰ.ਐਚ, 2015 (5) ਐਸ.ਏ. 83 (ਸੀ.ਸੀ) (ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ) ਪੈਰਾ 49]. ਐਸ.ਸੀ.ਏ. ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰਕ ਸਲਾਹਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਯੋਗ ਹੈ:

'ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ: ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਮੁੱਖ ਟੀਚੇ, ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੈ? ਦ ਜਦੋਂ ਸਪੈਂਟਲਾਈਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਵਧੇਰੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ:

(a) ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਰਮਨ ਬੁੰਡੇਸਗੇਰਿਚਟ ਨੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਜੇਜ਼ੈਡ 1973, 668) ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਹ ਹੈ — 'ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ . . . ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਸ ਮੋਰਲ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੈ।' *

ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਨੈਤਿਕ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੈ।

(ਬੀ) ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਕਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਾਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ (ਹੁਣ) ਕੋਈ ਨਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਇਹ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਨਿਵਾਰਕ ਦਾ ਕੋਈ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਦੀ-ਕਦੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਸੰਬੰਧ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਉਤਨਾ ਹੀ (ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ) ਤਬਾਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ।

(ਸੀ) ਜੇਕਰ ਨਿਵਾਰਣ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਕਟਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਜਾਂ ਮਾਸੂਮ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਕਤ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਠੀਕ 100 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਕਤ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਨਹੀਂ ਗਈ—ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਹਸਨ ਬਨਾਮ ਹਸਨ, ਉੱਪਰ ਵਿੱਚ 352 (ਸਿਕ) ਵੇਖੋ। ਹਸਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਕਤ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਕਤ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਕੋਈ ਦਿਲੀਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦੂਜਾ, ਕਿ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ —

'ਇਹ ਦਖਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ; . . . ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੈ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ, ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ'।

(d) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਵਾਰਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਸ ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦਾ

ਕਾਰਨ ਬੇਵਫਾਈ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਜਟਿਲ ਹਨ। ਅਕਸਰ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਨ। ਉਲਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੋੜਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ।

21. ਧਾਰਾ 497 ਵੱਲ ਮੁੜ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੇਵਫਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ:

(i) ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ;

(ii) ਜਿਸ ਮਰਦ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਜਾਂ ਮੰਨਣ ਦੀ ਵਜਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ;

(iii) ਅਜਿਹੇ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਇਹ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ;

(iv) ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

22. ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਸਤਹੀ ਪੜਚੋਲ ਤੇ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ, ਜੋ ਇੱਕ ਅਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਬੇਵਫਾਈ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਨਾਲ ਹੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਮਰਦ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਬੇਵਫਾਈ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬੇਵਫਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਭਾਵ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

23. ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਹੁਣ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1860 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਆਬਾਦੀ, ਭਾਵ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਕੋਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ 1955 ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂ ਇੱਕ ਵਿਆਹਿਤ ਮਰਦ ਦਾ ਇੱਕ ਅਵਿਆਹਿਤ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫਾਈ ਕੋਈ ਤਲਾਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਲਾਕ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹਿਤ ਮਰਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵਿਆਹਿਤ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸੈਕਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੋ ਮੌਲਿਕ ਆਧਾਰ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 1955-1956 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ" ਦੇ ਆਗਮਨ ਨਾਲ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਸਲ ਦਿਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਸ਼ਾਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਅਣਵਿਆਹੇ ਆਦਮੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕਰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵਿਭਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਿਰਫ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਪਿਤਰਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਚੈਟਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਹੈ ਚੈਟਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਜਾਂ "ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ" ਦੁਆਰਾ ਚੈਟਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਇਸੰਸਸ਼ੁਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਪਤੀ, ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜਿਸ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਚਨਬੱਧ ਵਿਭਚਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਚਟਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਸ਼ੈਕੀਨ. ਇਹ ਵੀ ਚੌਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਮਰਦ ਨੇ ਉਸਨੂੰ 'ਫਸਾਇਆ' ਹੈ, ਉਹ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਕਾਨੂੰਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਅੱਜ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸੇ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਬਿਲਕੁਲ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 14 ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣਾ. 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਮਨਮਾਨੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2017) 9 SCC 1, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ:

"101. …… ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬੇਤਰਤੀਬ, ਅਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਿਦਾਂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਨਾਲ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਧੀਨ ਵੀ ਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।"

24. ਇਸ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਹੈ, ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਦਾ ਜ਼ਾਹਰੀ ਉਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਥੇ ਉਪਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਵਿਆਹੁਤ ਔਰਤ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਥੇ ਉਪਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਾਂਠ-ਗਾਂਠ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਦਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਜਿਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤ ਔਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਤੀਜਤਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਨਿਆਇਕ ਵਿਛੋੜਾ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ, ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਮਰਦ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 15(1) ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਇਥੇ ਉਪਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਚੱਲ ਸਮਝਣਾ, ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਵਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 198, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਇੱਸ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਸੋਧਮ ਹੀ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੂਜੇ ਮਰਦ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 198 ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

26. ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v. ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., (2017) 10 SCC 1, ("ਪੁਟਾਸਵਾਮੀ"), ਆਯੋਜਿਤ:

"108. ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਆਂਪ੍ਰਦਾਨ ਨੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਅਣਛੁੱਟੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਗਰਿਮਾ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਲੱਭਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ" ਨਿਆਂ (ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ); ਸਵਤੰਤਰਤਾ (ਸੋਚ, ਅਭਿਵਿਆਕਤੀ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਉਪਾਸਨਾ ਦੀ); ਸਮਾਨਤਾ (ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਨਮਾਨੇ ਵਰਤਾਉ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਗਾਰੰਟੀ) ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ (ਜੋ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਸਾਕਾਰਤਾ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਦਯਾਲੂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਏਕਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਮੂਹਿਕ

ਭਲਾਈ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਗਰਿਮਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹੈ। ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਬਰਬਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਗਾਰੰਟੀ (ਅਨੁਚਿੱਤ 14), ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਚਿਰਾਗ਼ (ਅਨੁਚਿੱਤ 19) ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਅਨੁਚਿੱਤ 21) ਵਿੱਚ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

xxx xxx xxx

"298. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਤਮਕ ਮੂਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੂਲ ਵਜੋਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਗਰਿਮਾ ਇੱਕ ਹੱਕ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਨਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਣਖੁੱਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸਾਧਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿੱਜਤਾ ਇੱਕ ਉਪ-ਸੈੱਟ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਹੋਰ ਕੁਝ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੂਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਜਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਘਟਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਸਲ ਸੁਭਾਵ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਨਿੱਜਤਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਮਨਮਾਨੀ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਮਨ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਿੱਜੀ ਸਥਾਨ ਦਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਾਸ ਮਨਮਾਨੀ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਚੌਰਾਹੇ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਭ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ, ਵਿਆਹ, ਪ੍ਰਜਨਨ ਅਤੇ ਯੌਨ ਪਸੰਦ ਸਭ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਉਲੰਘਣਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਚੁੱਪ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਆਤਮਾ ਦੀ ਝਲਕ ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਉਦਮ ਵਿੱਚ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਸੋਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੋਟਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਗੀਤਮਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਚੁੱਪ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਹੈ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 19 ਅਧੀਨ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਉਦੋਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪਸੰਦਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਪਸੰਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਖਾਣਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਣੇ ਹਨ, ਕਿਹੜਾ ਧਰਮ ਅਪਣਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਮੁੱਲ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਈ ਪਸੰਦ ਅਤੇ ਸਵੈ- ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦ੍ਰਿੜਤਾ।"

xxx xxx xxx

482. ਸ੍ਰੀ ਸੁੰਦਰਮ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ, ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦਾ ਮਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ, ਪਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ. ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਜੌਲੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਵਿੱਚ

ਮਾਣ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਰਜ ਵਰਗੀਸ ਬਨਾਮ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕੋਚੀਨ [ਜੌਲੀ ਜਾਰਜ ਵਰਗੀਸ ਬਨਾਮ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕੋਚੀਨ, (1980) 2 SCC 360], ਪੈਰਾ 10 'ਤੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ। [ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ Admn., (1978) 4 SCC 494 : 1979 SCC (Cri) 155], ਪੈਰਾ 192 'ਤੇ, 197-ਬੀ, 234 ਅਤੇ 241 ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੰਕਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਐਡਮਿਨ. [ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੰਕਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, (1980) 3 SCC 526 : 1980 SCC (Cri) 815], ਪੈਰਾ 21 ਅਤੇ 22 'ਤੇ। ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੈਨਵਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ।"

xxx xxx xxx

"525. ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮੂਲ ਮੁੱਲ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। [1834 ਵਿੱਚ, ਜੈਕਸ-ਚਾਰਲਸ ਡੁਪੋਂਟ ਦੇ ਲ'ਈਉਰ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ, ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਰੇਵਿਊ ਰੇਪਬਲਿਕੈਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋੜਿਆ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ: “ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਬਿਨਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ।” ਸਾਡੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਦੇਖੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੰਕਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਐਡਮਨ., (1980) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 526 ਪੈਰਾ 21 'ਤੇ, ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਕੋਰਾਲੀ ਮੁੱਲਿਨ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ, (1981) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 608 ਪੈਰਾ 6, 7 ਅਤੇ 8 'ਤੇ, ਬੰਧੁਆ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ, (1984) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 161 ਪੈਰਾ 10 'ਤੇ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਬਨਾਮ ਸਚਿਕਿਤਸਾ ਪ੍ਰਸਾਰਕ ਮੰਡਲ, (2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 786 ਪੈਰਾ 'ਤੇ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੱਕ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਰਾਹੀਂ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖ 21, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੇਖਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਧਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਨਿੱਜਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਈ ਵਿਕਸਿਤ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਕੇਵਲ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲੇਖ 21 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਇੱਕ ਐਸਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਘਟਿਆ ਜਾਂ ਨੀਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

27. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੁਰ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੇ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਤੇ ਫੋਕਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਉੱਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਦੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ

ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਚਾਗਲਾ ਦੀ ਦੂਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਚਾਗਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਦਾ ਅਧਾਰਭੂਤ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

28. ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਵਿਰੁੱਧ ਤਿੰਨ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੁਆਰਾ ਬਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14, 15, ਅਤੇ 21 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਮਰਦ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਦੇਖਿਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨੂੰ 1973 ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 198 ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ, ਧਾਰਾ 497 ਆਈਪੀਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਰੋਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੈਕਸਿਮ, cessante ratione legis, cessat ipsa lex, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਖੇਹਰ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ. ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜੀਰ, ਜੇ., ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਤਲਾਕ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਹਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਖਾਤਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵੀ. ਰੇਵਤੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 198 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਲਈ, ਹੁਣ ਵਧੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14, 15(1), ਅਤੇ 21 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਸੂਚੀ

ਏ ਲਿੰਗ: ਚਰਚਾਤਮਕ ਸੰਘਰਸ਼

ਬੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਚਰਚਾ ਸੀ ਅਤੀਤ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼

D ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ

E ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ

F 'ਚੰਗੀ ਪਤਨੀ'

F.1 ਫਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਿੰਜਰਾ

G ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਨਾ - ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਯੌਨ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ

G1 ਵਫਾਦਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ: ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜਤਾਵਾਂ

H ਬਦਲਾਉਣ ਯੋਗ ਨਿਆਂ ਵੱਲ

A ਲਿੰਗ: ਚਰਚਾਤਮਕ ਸੰਘਰਸ਼

1. ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ, ਅਨੇਕਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਰਾਬਰੀ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਜੜ੍ਹਵੱਧ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਾਂ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਜੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ, ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਰਚਨਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਕੀਰਣ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਮਿਟਾਉਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਘੁਸਪੈਠ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

2. ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਲ ਅਕਸਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਡਾਂਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹਨ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਹਰ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਾਗਤ ਬਾਰੇ "ਚਰਚਾ" ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਕਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 'ਲਿੰਗ ਅਧਾਰਿਤ ਨਾਗਰਿਕ' ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿੰਗ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ 'ਚਰਚਾ' ਵਜੋਂ ਸਮਝਣਾ 'ਲਿੰਗ ਅਧਾਰਿਤ ਪਛਾਣਾਂ' ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਧਾਰ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਮਾਨ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਢੰਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਠਹਿਰਾਅ ਦਾ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਕਨੂੰਨੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ ਸਮਾਜਿਕ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸੰਸਾਰ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਖੜੋਤ ਦੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਪੈਟਰੀਸ਼ੀਆ ਵਿਲੀਅਮਜ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਨਸਲ ਸਿਧਾਂਤ, ਕਾਨੂੰਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ:

“ਇਹ ਮੇਰਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਸੈਦ੍ਧਾਂਤਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੋਣ”

ਸੰਵਿਧਾਨ, ਪਾਠ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਦਬਾਅ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਨ ਤੱਕ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਭੇਦਭਾਵ ਆਧਾਰਿਤ ਅਸਮਾਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ

“ਚਰਚਾ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ” ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਆਦਰਸ਼ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ “ਚਰਚਾ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ” ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ ਨਾਲ, ਉਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਰਚਾਵਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

“ਤਟਸਥ ਸੰਵਾਦ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ, ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ।”

ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇੱਕ ਜਕੜੀ ਹੋਈ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਅਤੇ ਪਛਾਣਾਂ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਣਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਵਰੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

4. ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨਤਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ- ਸ੍ਵਾਯੱਤਤਾ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇਣਾ

ਪੈਟ੍ਰੀਸ਼ੀਆ ਵਿਲੀਅਮਜ਼, ਦ ਐਲਕੈਮੀ ਆਫ ਰੇਸ ਐਂਡ ਰਾਈਟਸ, ਕੈਂਬਰਿਜ: ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ (1991)

ਰਤਨਾ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰੈਂਡਾ ਕੋਸਮੈਨ, ਸਬਵਰਸਿਵ ਸਾਈਟਸ: ਫੈਮਿਨਿਸਟ ਐਂਗੇਜਮੈਂਟਸ ਵਿਥ ਲਾ ਇਨ ਇੰਡੀਆ, ਸੇਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ (1996) ਪੇਜ 41 ਤੇ

ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਸਪੀਵਕ, ਦ ਪੋਸਟ ਕੋਲੋਨੀਅਲ ਕ੍ਰਿਟਿਕ: ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼, ਸਟ੍ਰੈਟੇਜੀਜ਼, ਡਾਇਲੋਗਸ, ਰੂਟਲੇਜ (1990) ਯੌਨ ਸ੍ਵਾਯੱਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਿੰਗ-ਆਧਾਰਿਤ ਅਨਿਆਇ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਕਲੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੀ ਵੀ ਪਰਖ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਵਿਆਭਿਚਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਚਰਚਾ

5. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਉਸ ਮਰਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਜੋ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵਰਣਨ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਦੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ

ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਕਹੀ ਗਈ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 498 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

6. ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਬੰਬਈ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸਵਾਲ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਅਨੁਚਛੇਦ 228 ਅਧੀਨ। ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ1, ਪਰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਚਾਗਲਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"ਮਿਸਟਰ ਪੀਰਭੋਯ ਸਹੀ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਅਧਾਰਭੂਤ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਜਾਇਬਲ ਹੈ, ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਹ ਦਿਨ ਲੰਘ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।"

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਚੁਣੌਤੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ:

"3. ਧਾਰਾ 497 ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਕ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ—

"ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ"। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ 15 ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਕੇਵਲ ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੀ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰਿਧੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 15(3) ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ:

"5. ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਆਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰਿਧੀ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲਿੰਗ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਵਰਗੀਕਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਖੁਦ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਅਨੁਚਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਖੰਡ ਨੂੰ ਵੈਧਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।"

7. ਚੁਣੌਤੀ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੀ: ਜੋ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾ, (ii) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਅਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ; (iii) ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ (iv) ਧਾਰਾ 497 ਲਿੰਗ ਆਧਾਰਿਤ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਿੱਤ 15(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ

ਹੈ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ' ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਐਲੀਫੈਂਟਾਈਨ ਸਪਿਨਿੰਗ ਅਤੇ ਵੀਵਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ,[1] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"17... ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਚਿਤ ਵੀ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਿਛਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਆਮ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ..."

ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 497 ਕਦੇ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚੀ ਗਈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰਾਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਆਧਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

8. ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ[2], ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤੀਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, "ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ", ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਠਿਆ ਜਿਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਛੱਡਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਨਿਰਣਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਪਤੀ ਦੀ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਦਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਤੀ ਦੀ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਛੱਡਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ

ਸੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਤਿੰਨ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: ਪਹਿਲਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਪਤੀ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਧਾਰਾ 497 ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਧਾਰਾ 497 ਉਹ ਕੇਸ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਮਰਦ ਕਿਸੇ

ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕਰਣ ਬੇਤੁਕਾ ਅਤੇ 'ਮਨਮਾਨਾ' ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਤਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਔਰਤ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਮਾਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ।"

10. ਸੌਮਿੱਤਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਇਨਕਾਰ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਚੁਣੌਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤੰਗ ਸ਼ਰਤਾਂ। ਚੰਦਰਚੂੜ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਸੀ.ਜੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਭਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਜੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁੜ-ਵਿਆਪਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਵੇ। ਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇ ਉਲੰਘਣਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਰਕ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਘੇਰਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਬਦੀਲੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਵੱਲ ਖੜਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾ ਕੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨੁਸਖੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਧਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਕੀ ਵਿਭਚਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਸੋਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਝੂਠ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਲੰਘਣਾ। ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ:

"7...ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਹਣਾ ਮਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਔਰਤ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਬਦਲਾਵ ਆਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਏ "ਬਦਲਾਵ" ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਿਆਲੀਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ, 1971 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਸੋਧ ਨਾਲ ਕਿ, ਜੇ ਪਤਨੀ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਸੋਧ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮਿਸਿਜ਼ ਅੰਨਾ ਚੰਦੀ, ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ "ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀ ਔਰਤ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ"। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਦੋ ਰਾਏ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"***

ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਮਰਦ ਨੂੰ ਹੀ ਪਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਨਤਾ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ "ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਰਦ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨਹੀਂ।" ਇਹ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਵੈਧਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. ਸੋਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਉਸ ਮੌਲਿਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਧੀਨ, ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮਿਲਕੀਅਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮਰਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਔਰਤ ਦਾ

ਪਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ, (ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਰਾ, ਸਾਜ਼ਿਸ ਕਰੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਕਿ ਕੋਈ ਮਰਦ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਸਹਿਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਾਜ਼ਿਸ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਤਸਵੀਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮਰਦ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਹੈ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੜ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਇੱਕ ਅਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸਦੀ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ (ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ) ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਮਝੇਗਾ)। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸਿਰਫ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਿਆ ਕਿ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਉਸ ਬੁਰਾਈ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਅਤੇ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸੰਕੀਰਣ ਅਤੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਮੁੜ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ:

"…ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ,

ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਲੇਖਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਮਰਦ ਜੋ ਉਸ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ: ਕੌਣ, ਕਿਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸਾ 'ਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਾ 497 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਧਾਰਾ 497, ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਯਾਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਾਥੀਆਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਇਹ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੀਣ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦਾ ਕੋਰ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪਹਲੂ ਹੀ ਸੋਮਿਥਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

“12...ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਇੱਕ ਅਣਗੌਲੀ ਆਦਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਨੇ ਇਸ ਤਰਕ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੌਣ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਣ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਣਬੋਲੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੇਵਲ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ' ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ

ਇਸ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਆਂਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਾਰਾ 497 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ; ਮਨਮਾਨੀ ਖਿਲਾਫ ਅਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ, ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਪਛਾਣ ਵਜੋਂ ਗਰਿਮਾ, ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਰਾਬਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੂਲ ਪੱਥਰ ਵਜੋਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਰੇਵਤੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 (ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਏ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਨਾ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੇਵਫਾ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 198(2) ਇੱਕ “ਵਿਧਾਨਕ ਪੈਕੇਜ” ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਤਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗਲਤੀਵਾਲੇ ਪਤੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਗਲਤੀਵਾਲੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ:

“5...ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਔਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 198(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਉਸ ਨੂੰ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅੰਤਿਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਕੈਦ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਨਿਆਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 198(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰਣ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਪਰ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।”3

13. ਰੇਵਾਥੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੋਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ (ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ) ਗਲਤੀਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦਾ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸੰਕੀਰਣ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ। ਰੇਵਾਥੀ, ਸੋਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਵਾਂਗ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾਉਂਦਾ।

ਭੂਤਕਾਲ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼

“ਸਾਡੀ ਮੈਸਾਚੂਸੇਟਸ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਸੀ...ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਤਿਵਾਦੀਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹਾਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਜ਼ਾ

ਐਚ ਉਥੇ ਪੇਜ 76 'ਤੇ ਮੌਤ ਹੈ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦਯਾ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਨਰਮੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਸਟਰਸ ਪ੍ਰਿੰਨ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਲਈ ਪਿੱਲੋਰੀ ਦੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਹਿਨਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ।

14. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ

ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ "ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਉਸ ਮਰਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।" ਇਹ ਅਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, "ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।" ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰਦ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਲਈ "ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਲਿੰਗ-ਆਧਾਰਿਤ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਵੱਲ ਵੱਖਰੇ ਰਵੱਈਏ ਉੱਤੇ ਚਾਨਣ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਦੋਹਰੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

15. ਇਤਿਹਾਸ ਭਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਉਲੰਘਣਾ, ਇੱਕ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਗਲਤੀ, ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬੈਬੀਲੋਨੀ ਰਾਜਾ ਹੈਮੂਰਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 1750 ਈ.ਪੂ. ਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਨੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿੱਚ ਫੜੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੱਠੇ ਡੁੱਬ ਜਾਣ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਅਸੀਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਫਰਾਮਰਜ਼ ਦਾਭੋਇਵਾਲਾ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੀ।

"ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਹਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੇ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਯੌਨ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੋਡ (ਲਗਭਗ 2100-1700 ਈਸਾ ਪੂਰਵ), ਜੋ ਬੈਬੀਲੋਨ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹੋਰ ਨੇੜਲੇ ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਕਲਾਸੀਕੀ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ...ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚਿੰਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਤਾਵਾਂ, ਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਇੱਜਤ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ ਸੀ..."

16. ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੀਕੋ-ਰੋਮਨ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਯੌਨ ਦੋਹਰਾ ਮਾਪਦੰਡ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਖਾਸ ਯੌਨ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਬਦਲੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। 17 ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਵਿੱਚ, ਸਮਰਾਟ ਆਗਸਟਸ ਨੇ ਲੈਕਸ ਜੂਲੀਆ ਦੇ ਅਡਲਟਰੀਸ ਕੋਕੈਂਡਿਸ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਫੜੇ ਜਾਂਦੇ।" ਜਦੋਂ ਯਹੂਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਸੀ, ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨਿਟੀ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਅਸਫਲਤਾ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ। ਲੈਕਸ ਜੂਲੀਆ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਸਮਰਾਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸਖਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸਮਰਾਟ ਕਾਂਸਟੈਂਟਾਈਨ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।" ਲੈਕਸ ਜੂਲੀਆ ਅਧੀਨ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਉੱਚ ਵਰਗ ਦੇ ਰੋਮਨ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕੀਤਾ।"

17. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਚੌਥੀ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ "ਅਧਿਕਾਰਾਂ" ਨਾਲ ਦਖਲ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ 'ਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਪੰਨਾ 7 'ਤੇ ਯੌਨ ਨੈਤਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਜੋ ਮੱਧਯੁਗੀਨ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਦੌਰਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਬਣ ਗਏ। ਬਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਕੈਨਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ

ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ। ਸੋਲਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ, ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟੈਂਟਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅੰਗ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੋਲਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰਕਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਅਤੇ ਜੌਨ ਕੈਲਵਿਨ, ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਬੇਵਫਾਈ ਨਾਲ ਮੁਰੰਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਰੀਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਲੀ "ਨੈਤਿਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ" ਨਾਲ ਚਿੰਤਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਮੈਸਾਚੂਸੇਟਸ ਬੇ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਪਿਊਰੀਟਨਸ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਸਨੇਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਖਤ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਥਾਨੀਅਲ ਹਾਥੋਰਨ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ 1850 ਨਾਵਲ 'ਦ ਸਕਾਰਲੇਟ ਲੈਟਰ' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਵਿਆਹੁਤ ਔਰਤ ਜਿਸਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਨਤਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਕਸ਼ਰ ਏ (ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ) ਪਹਿਨਾਉਣਾ ਪਿਆ; ਉਸਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਟੈਗ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

18. 1650 ਵਿੱਚ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ ਇੰਸੈਸਟ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਤੇ ਫੋਰਨੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਘਿਨੌਣੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸੈਕਸ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:

"ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੂਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਅਲਮਾਈਟੀ ਗਾਡ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਿਨੌਣੇ ਅਤੇ ਰੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ...ਵਿਆਹੁਤਾ...ਦੇ ਦਬਾਉਣ ਲਈ; ਇਹ ਐਕਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ...ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ...ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਰਦ (ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ)...ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਵੇਗੀ...ਉਹ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ...ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤੇਗੀ।"

ਇਹ ਐਕਟ ਸੈਕਸੁਅਲ ਉਲੰਘਣਾਂ ਬਾਰੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚਿੰਤਾ, ਵਿਆਹਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਰਮਨਿਰਪੇਖ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਯਾਸਾਂ, ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਏਜੰਡਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਨੈਤਿਕ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਪਰਿਣਾਮ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ 1660 ਵਿੱਚ ਰੀਸਟੋਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਿਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ "ਉਸਦੇ ਬੇਖਬਰ ਪਤੀ ਉੱਤੇ ਨਕਲੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਥੋਪਣ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਖਤਰੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਾਰਿਸ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ" ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਰਮਨਿਰਪੇਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਚੋਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਟੋਰਟ ਦਾ ਪਰਿਚਯ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ।

19. 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ chattel, ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਰਦ ਵਿਭਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵਿਭਚਾਰ ਬਹੁਤ ਭੈੜਾ ਹੈ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕਾਰਨ।41 ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਾਂ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਮਰਤਾ, ਔਰਤ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਕਾਰ। 42 ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸਦੀ ਲਿੰਗਕਤਾ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਆਪਣੀ ਖੂਨ ਦੀ ਲਾਈਨ. ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਭਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਕਤਲ। 43 ਵਿੱਚ ਆਰ ਵੀ ਮਾਉਗ੍ਰਿਜ, 44 ਜੱਜ ਹੋਲਟ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ:

"[ਏ] ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਉਸ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਦੇਵੇ, ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਦਿਮਾਗ ਕੱਢ ਦੇਵੇ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਮਾਨਵਧਿਕਾਰ ਹੈ: ਕਿਉਂਕਿ ਈਰਖਾ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਰੋਸ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਹੈ।" (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

20. ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਲੀਅਮ ਬਲੈਕਸਟੋਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, "ਔਰਤ ਦਾ ਵਜੂਦ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸਤਿਤਵ [ਸੀ] ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਮੁਅੱਤਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ [ਸੀ] ਪਤੀ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਅਤੇ ਮਜਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" ਜਿਸ ਦੇ ਪੰਖ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਢਾਲ ਹੇਠ, ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦੀ ਸੀ: "ਸਹਾਰੇ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ "ਕੌਂਸੋਰਟੀਅਮ" ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਦੇਣੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦਾ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ "ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਭਵ ਉਲੰਘਣਾ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਚੋਰੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਇੱਕ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਮਾਲਕੀ ਹਿੱਤ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ।

ਫਲੇਮਰਜ਼ ਦਾਭੋਇਵਾਲਾ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੰਪਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦਾ ਉਸਦੇ ਨਾਲ "ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਭੋਗ" ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ:

"[ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕੋਡ, ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਹੇਠ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸੈਕਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਸਦਾ ਨਿਆਂ ਸਿਸਟਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮਾਦਾ ਚੱਤਲ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਭੋਗ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"]

21. ਜਦੋਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦਾ ਮਸੌਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਰਚਾਈ ਗਲਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ "ਜੋ ਕੈਨਨ ਲਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਤਮਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦਬਾਅ ਅਧੀਨ ਛੱਡੀ ਗਈ ਸੀ।" ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਾਸਤੂਕਾਰ ਲਾਰਡ ਥਾਮਸ ਬੈਬਿੰਗਟਨ ਮੈਕਾਲੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਕਾਲੇ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਸੰਭਵ ਲਾਭ ਪੈਸੇਵਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।15 ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਡਰਾਫਟ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਤਿੰਨੇ ਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਸੀਜ਼ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਰਾਇਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੋਟਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ:

"...ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਅਕਾਰਜ ਹਨ ਕਿ ਉੱਚ ਵਰਗ ਦੇ ਜਖਮੀ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ; ਦੂਜਾ; ਕਿ ਉੱਚ ਵਰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ; ਤੀਜਾ, ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰੀਬ ਮਰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਭੱਜ ਗਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿ ਇਹ ਪਤੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਾਜ਼ੁਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਕਾਰਨ ਜਖਮੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਉਪਯੋਗੀ ਮੈਂਬਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜ਼ਖਮ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਤ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦਾਗ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਨੌਕਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।" ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਚੋਟ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22. ਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ, ਪੀਨਲ ਕੋਡ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ:

"ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੋਡ ਤੋਂ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਨੋਟ Q ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਭਾਰ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਮਰਦ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ "ਇਕੱਠੇ" ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ

15 ਉਪਰੋਕਤ।

3 ਮੈਕਾਲੇ ਦਾ ਡਰਾਫਟ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1837), ਨੋਟ Q ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਔਰਤ ਖਿਲਾਫ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਜੇ ਪਤੀ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ "ਦੇਸੀ" ਲੋਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਟ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

"ਦੇਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ, [ਕਰਨਲ ਸਲੀਮਾਨ] ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, “ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ;” ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੁਹੰਮਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। “ਅਮੀਰ ਆਦਮੀ...ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਬਲਿਕਲੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ... ਆਪਣੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਹ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ; ਅਤੇ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰੇਗੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਭੁਗਤਦਾ, ਜਦਕਿ ਉਸਦਾ ਗਰੀਬ ਪੀੜਤ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁਗਤਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਵ ਸਹਿਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ...ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਚੁੱਪ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਛੋਟ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ, ਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣ ਦੀ ਆਦਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੇਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗਲਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਭੁਗਤਣਗੇ।"

ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 198 ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੇ ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਦੀ "ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ" ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 42ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਨਿਸਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ, “ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।”155 ਇਸ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

23. ਆਪਣੀ 156ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਏ "ਤਬਦੀਲੀ" ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਮੰਨਿਆ," ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਅਧੀਨ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਦੇਣਜ਼ਦਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।156SUPERSCRIPT 2003 ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਮਾਲੀਮਾਥ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ

497 ਨੂੰ ਲਿੰਗ-ਤਟਸਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।" ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ।157SUPERSCRIPT ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਲਿੰਗਾਂ ਲਈ ਦੇਣਜ਼ਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸੀ “ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਆਹਿਤ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਰਦ (ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ) ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।”158SUPERSCRIPT

ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਲੀਮਥ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹੈ ਧਾਰਣਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਜਾਇਦਾਦ, ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਕੋਲ ਹੈ ਪਤੀ (ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਿਭਚਾਰ), ਅਤੇ ਕੀ ਜੁਰਮ ਖੁਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕੀ ਪਤੀ "ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਭਚਾਰੀ ਕੰਮ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

24. ਔਰਤਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਾਂਤ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ: ਉਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਦੁੱਖੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਯ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਵਾਂਜਣ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਕਿ ਔਰਤਾਂ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਦੀਆਂ 'ਪੀੜਤਾਂ' ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਅਧੀਨ ਲਾਭਕਾਰੀ ਛੋਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਇਹ ਸਮਝ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਫਲ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਯ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵਕ ਪ੍ਰਕ□ਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭੇਦਭਾਵਕ ਹਨ ਯਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਯਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ। ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਾਉਣ ਵੱਲ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ

25. ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਵਾਲ.62 ਇਹ ਸਧਾਰਣੀਕਰਨ ਜਾਂ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਲਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਟਿਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੀ 'ਸ਼ੁੱਧਤਾ' ਅਤੇ ਮਰਦ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ 'ਹੱਕ' ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਲਈ ਜਿਨਸੀ ਕਬਜ਼ਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਹੋਰ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ. ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਦੀ "ਸਾਂਝੀ ਨੈਤਿਕਤਾ" ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਗੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਲਈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਭਰੋਸਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦ, ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਮਾਣਮੱਤੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ, ਲਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰਾ, ਅਤੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਨ ਧਾਰਾ 497 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਪਾਰ ਡੀ

26. ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਭਚਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੱਲ ਸੁਧਾਰ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਦਮ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਿੰਗ-ਤਟਸਥ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਸਮਾਨ ਬੋਝ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

“ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਰਵੈਯਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਘੱਟ ਦਰਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਦੇ ਅਸੰਤੁਲਨ, ਸਿਰਫ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਾਤਰ ਤੱਥ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਅਤਿ ਭੇਦਭਾਵ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ, ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਗੀਆਂ।”

ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸੰਸਦਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮ□ੱਧ ਸਰੀਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨੰ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਚਲਦੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

27. 2015 ਵਿੱਚ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 7-2 ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 241 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ; ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵਜੋਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਜਨਤਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ 2015 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਧਾਰਣਾ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ।

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਰਾਏ ਨਾਲ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਵਲੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਗਈ ਸੀ*$_{\text{SUPERSCRIPT}}$, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਮਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਆਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਜੋ "ਚੰਗੀ ਯੌਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਇਕਵਿਵਾਹਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਹਿਕ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸੀ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਵਿਵਾਹਿਕ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੌਨ-ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 10 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਯੌਨ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯੌਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਯੌਨ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 17 ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਯੌਨ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ।"

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੁਣ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਆਪਰਾਧਿਕਰਣ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਸਹਿਮਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਾ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੂਲ ਮੰਤਰਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਦੱਸਾਂ ਦੇ ਟਾਈਪਸਟਰ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਲਿਬਰਲ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਯੌਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵੱਲ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਮੰਨਿਆ

ਗਿਆ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਯੌਨ ਜੀਵਨ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਯੌਨ ਸਵਾਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"...ਸਮਾਜ ਉਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਯੌਨ ਸਵਾਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਯੌਨ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ।" ਅਗਲਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਇਹ ਦਿਸਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਅਸਰਦਾਰੀ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ਨਾਕਾਮ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ 'ਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਜਾਏ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ:

"ਮੌਜੂਦਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਨਾਲ ਟੁੱਟਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਹੁਣ ਵਿਆਹਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਪਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਮੁੜ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਸੌਹਾਰਦਪੂਰਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪਰਿਣਾਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਨਾਲ "ਯੌਨ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ" ਜਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਾਰਨ ਤਲਾਕ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਡਾਟਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਹਿੰਦਿਆਂ:

"ਬਲਕਿ, ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਯੌਨ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੈਕਸ 'ਤੇ ਬਦਲੇ ਪਛਾਣ ਕਾਰਨ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਰਾਧਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਆਮ ਅਤੇ ਖਾਸ ਨਿਵਾਰਕ ਅਸਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਗੁਆ ਬੈਠਦਾ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ, ਨੋਟ 64, ਭਾਗ V-A(3)(3) ('ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਅਸਰਦਾਰੀ', 'ਉਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪਾਬੰਦੀ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਾਂ)

ਇਬਿਦ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ ਕੀਤੀ:

“ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਤੀਤ ਦੇ ਕੋਰੀਆਈ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ ਲਈ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਸਨ, ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਮਰਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਇਹ ਔਰਤ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਮਰਦ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਦੁੱਖ ਜਾਂ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਔਚਿਤ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਯੋਗਤਾ ਨੇ ਹੋਰ ਸਰਗਰਮ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਆਰਥਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।"

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕਤਾਈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹਿਕ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਯੌਨ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਘੱਟੇ-ਘੱਟ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਣ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।"

28. 2007 ਵਿੱਚ, ਉਗਾਂਡਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਅ ਐਡਵੋਕੇਸੀ ਫਾਰ ਵੂਮੈਨ ਇਨ ਉਗਾਂਡਾ ਬਨਾਮ ਉਗਾਂਡਾ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਵਿੱਚ, ਪੈਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 154 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਉਗਾਂਡਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਸੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮਰਦ ਹੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਹੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਅਵਿਆਹੁਤਾ ਜਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਰਦ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ। ਚੁਣੌਤੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਗਾਂਡਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 21 ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ, ਲੇਖ 24 ਜੋ ਮਾਨਵ ਗਰਿਮਾ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਮਾਨਵੀ ਵਰਤਾਰਾ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਖ 33(1), ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ। ਪਰ, ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"...ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਖੋਜ ਹੈ ਕਿ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਹੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਖਾਲੀ ਹੈ।"

29. 2015 ਵਿੱਚ, DE v RH ਵਿੱਚ, 76 ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੁਖੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਹੁਣ ਏ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ. ਮਦਲੰਗਾ ਜੇ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਭਾਲ:

"...ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਹ 'ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ

ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ... ਇਸਦਾ ਸਾਰ... ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਨੈਤਿਕਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਨੈਤਿਕ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪਕਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਯੂ.ਐਸ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮਾਰਟਿਨ ਸੀਗਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਇੱਕ ਗਹਿਰੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ "ਬਿਹਤਰ ਜਾਂ ਬਦਤਰ ਲਈ: ਵਿਆਭਿਚਾਰ, ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ", ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਲ ਚੋਣ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਕੁਝ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸੰਬੰਧ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਯੌਨ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਅਧਿਐਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦੰਡਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਜ ਦੀ ਵੈਧ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ।

ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਆਹਿਕ ਚੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਯੂ.ਐਸ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ", 'ਚੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ 'ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ, ਲੇਖਕ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਜੀਬ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ "ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ", ਗ੍ਰਿਸਵੋਲਡ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕੈਰੀ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ "ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ"।

ਸੀਗਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਦਾਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸਿਰਫ ਯੌਨ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਸੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਬੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੀਗਲ ਨੇ ਲੈਰੈਂਸ ਟ੍ਰਾਈਬ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ 'ਅਣਪਛਾਤੇ ਵੈਰੀਅੰਟਸ' ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਨਾ:

"ਕੀ 'ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰਿਸਵੋਲਡ, ਲਵਿੰਗ ਬਨਾਮ ਵਰਜੀਨੀਆ, ਜ਼ਾਬਲੋਕੀ, ਬੋਡੀ ਬਨਾਮ ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਅਤੇ ਮੂਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਵਿਆਹ ਦੇ 'ਅਣਪਛਾਤੇ ਵੈਰੀਅੰਟਸ' ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਘ?" ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਣਪਛਾਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਔਚਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ "ਅਲੋਕਪ੍ਰਿਯ" ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਰਡਵਿਕ* ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਬਲੈਕਮੁਨ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਵੇਂ ਜਿਉਣੀ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨਗੇ।"

ਸੀਗਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਚੋਣਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

"ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਚੀਦਗੀ ਅਤੇ ਵਿਵਿਧਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਨਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵੀ, 'ਚੰਗੇ', ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਮਾੜੇ'।"

ਫਿਰ ਸੀਗਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋੜਦਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ "ਪ੍ਰਾਈਵੈਸੀ ਦਾ ਨੇੜਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਉਲਝੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇੰਟਰੈਕਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੀਗਲ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਹਿਮਤੀਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਿਰਫ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:

"ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਇੱਕ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂ ਇਤਫਾਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਇਸਦੀ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤੱਤ ਹੈ। ਦੋ ਲੋਕ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ 'ਤੇ ਸੈਕਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਹਿੱਤ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ "ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਸਲੀ ਪਿਆਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਾਅਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ।"***SUPERSCRIPT

ਅਗਲੇ, ਸੀਗਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਲੈਂਸ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਲਗਨਾ ਨੂੰ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੀਗਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੇਸ ਲਾਅ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਰੀਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ"ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਜ਼ਬਾਨੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਬਲਕਿ 'ਅਭਿਵਿਅਕਤੀਪੂਰਨ ਸੰਗਠਨ' ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜੁੜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਸੀਗਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਯੌਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨਿਆਇਕ ਹੋਵੇਗਾ:

“ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਅਵਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਯੌਨ ਸੰਪਰਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ - ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਂਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ”।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੀਗਲ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਅਤੇ ਯੌਨ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਯੌਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।""ਇਸ ਸਮਝ ਨੂੰ ਯੌਨ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਨੇ ਯੂ.ਐਸ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਥੋਰਨਬਰਗ ਬਨਾਮ ਅਮੇਰਿਕਨ ਕਾਲਜ ਆਫ ਓਬਸਟੈਟ੍ਰੀਸ਼ੀਅਨਜ਼ ਅਤੇ ਗਾਇਨੈਕੋਲੋਜਿਸਟਸ"ਵਿੱਚ ਚਾਰਲਸ ਫ੍ਰਾਈਡ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ:

“ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਇਸ ਨੈਤਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਮਾਵੇ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ।”

“ਇਨਸਾਨਾਂ ਲਈ ਯੌਨਤਾ ਦੀ ਅਸਲ ਮਹੱਤਤਾ, ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਅਸਰਦਾਰ ਜਨਮ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਹੋਰ, ਯੌਨ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਤਮ-ਸਾਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਯੌਨ ਅਨੁਭਵ “ਆਤਮ-ਉਤਕਰਸ਼, ਨਿੱਜੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਣਾਅਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ, ਅਤੇ ਰਿਗਰੈਸਿਵ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਅਰਥਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਬੱਚਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਨਿਯੰਤਰਣ ਖੋਹਣ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਨਹੀਂ, ਖੇਡਣਯੋਗ, ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ, ਸਹਜ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਆਰਿਆ ਜਾਣਾ।” ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ [2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਵਿਆਹਿਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਪੀਗਲ ਨੇ “ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਵਿਵਿਧਤਾ” ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ ਦਾ ਸੰਗਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੈਕਸੁਅਲਿਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਗੇ:

"ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ ਸਾਡੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਛਾਣ ਦਾ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਲੋਕ ਸੈਕਸੁਅਲੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਕੁਝ ਲਈ, ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ ਇੱਕ ਕਰੂਰ ਧੋਖਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਉਪੇਕਸ਼ਾ ਲਈ ਬਸ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਬਦਲਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਮਿਲ ਕੇ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੈਕਸੁਅਲ ਏਕਾਂਤਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।"95SUPERSCRIPT

ਲੇਖਕ ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ-ਪੈਰ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਕਿ ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ-ਆਧਾਰਿਤ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਸਪੀਗਲ ਨੇ ਈਸੇਨਸਟੈਡ ਬਨਾਮ ਬੈਰਡ, ਵਿੱਚ ਯੂ.ਐਸ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ, ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਮਾੜੇ' ਚੋਣ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ:

"ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਣਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਿਬਰਟੀ ਅਤੇ ਬਹੁਲਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਮਾੜੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਮੂਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਹਾਇਕ ਹੈ: ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖੀਏ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।"96SUPERSCRIPT

ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਸੀਗਲ ਨੇ ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ 'ਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ:

"ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾ ਕੇ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ ਬਜਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਇਸਦੀ ਕਬਰ 'ਚ ਆਖਰੀ ਕੀਲ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਮਕਸਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਡਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।"97SUPERSCRIPT

95 Ibid, at p. 645 96 ਈਸੇਨਸਟੈਡ ਬਨਾਮ ਬੈਰਡ, 405 U.S. 438, 457 (1972) 97 ਮਾਰਟਿਨ ਜੇ. ਸੀਗਲ, ਫ਼ੋਰ ਬੈਟਰ ਔਰ ਫ਼ੋਰ ਵਰਸ: ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ, ਕ੍ਰਾਈਮ & ਕੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ, ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਫੈਮਿਲੀ ਲਾ, ਵੌਲ.30, (1991) 89 ਦੇਬੋਰਾ ਐਲ ਰੋਡ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ "ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ" ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾ ਵਿਆਹਿਕ ਵਚ

ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ

"ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਉਸ ਤੜਪ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਹੈ: ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"94SUPERSCRIPT

30. ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ (i) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 14 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਾਕਾਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਉੱਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ; (ii) ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ

ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ" ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਉੱਦਮ ਲਈ, ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਰਦ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਜਾਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਔਰਤ ਵਿਆਹਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਨੇ ਵਿਆਹਿਤ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 14 ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹਨ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜੋ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ" ਹੈ। ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮਰਦ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਕੁੰਵਾਰੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਿਆਹਿਤ ਮਰਦ ਅਤੇ ਕੁੰਵਾਰੀ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਦੀ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ [2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਧੀ। ਇਹ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ; ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਜਿਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਉਹ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਯੌਨ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਔਰਤ ਵਿਆਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸਨੂੰ ਬੇਫਿਕਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਦਾ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਵਿਆਹਿਤ ਮਰਦ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ' ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ।

31. ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਨੇ ਦੂਜੇ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਿਸਨਾਲ ਉਹ ਵਿਆਹਿਤ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵਿਆਹਿਤ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਯੌਨ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਜੇਕਰ ਦੋ ਮਰਦ (ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਯੌਨ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ, ਤਾਂ ਵੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਂਝਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ 'ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਥਾਨ' ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿੱਤਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਨਾ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸਦਾ ਪਤੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮਰਦ ਨਾਲ ਵਿਆਹਿਤ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵਿਆਹਿਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਦੂਜੇ ਮਰਦ ਨਾਲ ਯੌਨ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਰਾ, ਜੇਕਰ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਖ ਮੂੰਦ ਲਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਗੁਆ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

33. ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਈ ਪੀ ਰੋਇਅਪਾ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ1SUPERSCRIPTਨਿਆਂਕ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ "ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸੰਕਲਪ" ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

(1974) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 3

“85. ਹੁਣ, ਇਸ ਮਹਾਨ ਸਮਾਨਤਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ, ਬੋਸ, ਜੀ. ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ “ਜੀਵਨ ਜਾਚ”, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੰਕੀਰਣ ਪੈਂਡੂ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ੀ ਦ□ਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਯਾਸ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਇਸਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਆਯਾਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਵਾਦੀ ਹੱਦਾਂ ਵਿ ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਅਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਕ੍ਰਿਬਡ, ਕੈਬਿਨਡ ਅਤੇ ਸੀਮਤ" ਰਹੋ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਸਮਾਨਤਾ ਮਨਮਾਨੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ; ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਇੱਕ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ, ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਰਾਜੇ ਦਾ. ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕੰਮ ਆਪਹੁਦਰਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਅਸਮਾਨ ਹਨ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 14...”101

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ10SUPERSCRIPT ਨੇ ਤਿੰਨ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਸਟਿਸ ਰੋਹਿੰਟਨ ਨਰੀਮਾਨ, ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਨਕਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ:

“87. ਸਮੁੱਚੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਦਾ ਧਾਗਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤਾਰਕਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਹੋਰ, ਮੈਕਡੋਵੈਲ [ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਮੈਕਡੋਵੈਲ ਅਤੇ ਕੰ., (1996) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 709] ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ “ਅਸੰਤੁਲਿਤ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਜਾਂ ਅਤਾਰਕਿਕ” ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ “ਅਤਾਰਕਿਕ, ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਅਣਵਰੰਟਡ” ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕਤਾ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਿੱਛਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸੰਤੁਲਿਤ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤਾਰਕਿਕ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਆਧਾਰ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰੋਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤਾਰਕਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਹੋਰ, ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਡ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ।"88SUPERSCRIPT (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਬੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ' ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"101...ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵਿਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਧੀਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ

ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਤਰਤੀਬ, ਅਤਾਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਿਦਾਂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਐਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਲਨ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਧੀਨ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।"

34. ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਅਤੇ ਅਤਾਰਕਸੰਗਤਤਾ ਦੇ ਤੱਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਯਾਪਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਘਾਟ ਦੁਆਰਾ ਵਰਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ "ਪਰਯਾਪਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਿਦਾਂਤ" ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ। ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸਿਦਾਂਤ ਜੋ "ਕਾਰਜ" ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਰਾਧਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਅਣਖ ਉੱਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਬਹੁਸੰਖਿਆਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ।

ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੋਹਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ("ਨਵਤੇਜ")89$_{SUPERSCRIPT}$ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ "ਸੈਂਦੀ" ਜਾਂ "ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਿਦਾਂਤ" ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ:

"ਧਾਰਾ 377 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀਪੂਰਵਕ ਯੌਨ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਂਦੀ ਜਾਂ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ...

90 ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਆਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 76 ਦੇ 2016 35. ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਣਾ ਇੱਕ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਬਕਾਇਦਗੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਹਰਾਤੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। 'ਜਾਹਰਾਤੀ' ਇਸ ਲਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਉਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਗ III ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਮੀਰ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਸਮਝ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਔਰਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹਿਕ ਅਧੀਨਤਾ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ, ਸਵੀਕਾਰਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 497 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਲਕੀਅਤ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮੌਲਿਕ ਮੁੱਲਾਂ - ਆਜ਼ਾਦੀ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ - ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਧਾਰਾ 497 ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਅਤ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ।

36. ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XX - "ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ" - ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਅਣਕਿਹੀ ਧਾਰਣਾ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਨੋਸ਼ਨ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹਿਕ ਬੰਧਨ ਔਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਔਰਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ, ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜਿਨਸੀਅਤ ਪਛਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਜਿਨਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਇਜ਼ਹਾਰ ਲਈ ਇੱਛਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹਨ। ਜਿਨਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਨੇੜਤਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਚੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ

ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਨਸੀਅਤ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ, ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਣਾ। ਜਿਨਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਣਾ ਇੱਕ ਗਰਿਮਾਪੂਰਣ ਮਨੁੱਖੀ ਅਸਤਿਤਵ ਲਈ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਗਰਿਮਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਣਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਜਿਨਸੀ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਕਿ ਕੇਵਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਹਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ ਦੂਰ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਅਗਾਂਹ ਕਰਦਿਆਂ, ਜੋ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਏਜੰਸੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਮਰਦ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਨਾਲ, ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਵਿਆਹ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਉਸ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

37. ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਕੋਡ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 198 ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 20 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 198 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਵਹਾਰਕ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ।

38. ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਸੋਮਿਥਰੀ ਅਤੇ ਰੇਵਾਥੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਔਪਚਾਰਿਕ ਨੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਸਮਾਜਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਬਰਾਬਰੀ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਸੰਸਥਾਗਤ ਅਤੇ ਸਿਸਟਮਿਕ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਾਂਸਕ□ਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਫੈਮੀਨਿਸਟ ਸਿਧਾਂਤ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ (ਐਸ.ਮਾਰਟਿਨ ਅਤੇ ਕੇ.ਮਹੋਨੀ ਐਡਸ.) (1987) ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੱਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਮੂਹ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨਤਾ ਨੂੰ ਬਢਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਧਿਆਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਹੈ।

ਕੈਥਰੀਨ ਮੈਕਿਨਨਨ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪਾਰਿਵਾਰਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ 'ਤੇ ਹੋਰ ਗੌਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ “ਨਿੱਜੀ” ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ “ਭੱਠਾ” ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਮਾਨੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਮੂੰਹ ਦੇਖੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਡਾਂਚੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਦੀ ਯੌਨਤਾ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਕ ਗੂੜ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੈ ਚੁੱਕੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।

39. ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸੱਚੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਡਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਸਮਾਨਤਾ ਰੂਪ- ਸਮਾਜਿਕ, ਸਾਂਸਕ□ਤਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਯੌਨ- ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਇਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਚੰਗੀ ਪਤਨੀ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"15. (1) ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਵਰਗ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।" (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

40. ਧਾਰਾ 15 ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ (i) ਧਾਰਾ 497, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਇਕ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ; (ii) ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ ਦੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਸੰਕਲਪ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਧਾਰਾ 15 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਉਭਰਦੇ ਹਨ:

i. ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਮਰਦ ਨਾਲ ਬਾਹਰੀ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ;

ii. 'ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸੰਬੰਧ' ਵਿੱਚ, ਮਰਦ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ (ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ);

iii. ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਅਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ;

iv. ਧਾਰਾ 497 ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਰਦ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਜੋੜੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਣਪਛਾਤੀ ਹੈ;

v. ਜੋ ਮਰਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਸਾਂਝ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ

vi. ਧਾਰਾ 497, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਨੂੰ ਧਾਰਾ 198, ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ, ਮਰਦ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

41. ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਜੋ ਮਰਦ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝ ਬਿਨਾਂ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਕਿਸੇ ਅਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ। ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ

ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਮਰਦ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਉਪਾਯ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਯੌਨ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 497 ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮਦਦਗਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਯੌਨ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਦਾ ਭਾਵ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਯੌਨ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਹੋਰ ਮਰਦ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਐਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 497 ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 15 ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ

42. ਧਾਰਾ 497 ਉਸ ਮਰਦ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਛੋਟ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਬੇਜਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਨਾ ਕਿ ਔਰਤਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ 'ਸੁਰੱਖਿਆ' ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਿਨਸੀ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੈ, ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿ ਔਰਤਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਸਕ੍ਰਿਯ ਜੀਵ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਿਨਸੀ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਲੁਭਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ 'ਅਧੀਣ' ਹੈ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਰਾ 'ਭੋਲੀ' ਹੈ, ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 497 ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਮਰਦ ਨੂੰ ਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

43. ਮੌਜੂਦਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਪਤੀ ਹੀ ਵਿਭਚਾਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ। ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਤੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਿਨਸੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ. ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਤੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਏਜੰਸੀ 'ਤੇ. ਵਿਕਟੋਰੀਅਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਏਜੰਸੀ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ. ਔਰਤ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ, ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪਤੀ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ, 'ਜਾਇਦਾਦ' ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਦਾ ਉਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੈਸਿਵ ਜਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਿਰਜੀਵ ਵਸਤੂ, ਵਿਭਚਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼. ਕੂੰਟਜ਼ ਅਤੇ ਹੈਂਡਰਸਨ ਲਿਖੋ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਇਜ਼ ਵਾਰਸਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਵਿਹਾਰ।111

44. ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਹੈ ਜੋ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿੰਦਾ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਏਜੰਸੀ, ਸਿਰਫ ਪਤੀ, 'ਪੀੜਤ' ਵਜੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਉੱਤੇ 'ਚੋਰੀ' ਜਾਂ 'ਉਪਚਾਰ'। ਨਾਲ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੰਪਤੀ. ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਲਿੰਗਕਤਾ 'ਤੇ ਮਰਦ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਅਸਲ ਮਕਸਦ

ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ, ਹੈ ਇਹ ਧਾਰਨਾ

ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ. ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ, ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਣ. ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਧੁਰਾ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ। ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਮੰਨਣਾ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ: ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਉਤਪਤੀਆਂ (ਐਸ ਕੂੰਟਜ਼ ਅਤੇ ਪੀ ਹੈਂਡਰਸਨ ਸੰਪਾਦਕ) (1986) ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

45. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਦਰਭਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ "ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।" ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਦਰਭਿਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ "ਸੱਤਾ ਦੇ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਜੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਭਲਾਈਮਈ ਲੱਗਣ ਲਈ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।" ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਯੌਨ ਸੁਚੇਤਨਾ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਇੱਕ ਮਰਦ ਨੂੰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਫ ਕਰਦੇ ਹਨ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ। ਫਿਰ ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਵਫਾਦਾਰ ਰਹਿਣ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਯੌਨ ਸੁਚੇਤਨਾ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ, ਧਾਰਾ 497 ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਲਿੰਗ-ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਲਈ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਯ ਸਨ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹੇਤਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਿਆਹੇਤਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ, ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਨੁਜ ਗਾਰਗ ਬਨਾਮ ਹੋਟਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਕਟ, 1914 ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ "ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਯੌਨ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਗ੍ਰਹਿਣਤਾ" ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਮ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ" ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਦਮਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।"

ਨਵਤੇਜ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"ਇੱਕ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਭੇਦਭਾਵ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਨੁਚਿੱਤ 15(1) ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ, ਚਾਹੇ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤਿਕੂਲ, ਲਿੰਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਿਕ ਸਮਝ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕੇਵਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 15 ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜੋ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣ, ਨੂੰ ਅਨੁਚਿੱਤ 15(1) ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੂਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਭੇਦਭਾਵ ਅਨੁਚਿੱਤ 15(1) ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

46. ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਯੌਨ ਵਫਾਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਯੌਨ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਯੌਨ ਵਫਾਦਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਿਰਜੀਵ ਹੈ ਅਤੇ ਯੌਨ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਤੋਂ 'ਸੁਰੱਖਿਆ' ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਯੌਨ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਕਸਰਤ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀਮਿਤ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਗਹਿਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਯੌਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 497 ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸੋਚੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਣ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 497 ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀਆਂ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਫ.1 ਫਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਿੰਜਰਾ

47. ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਛੋਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਸਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਔਰਤ ਦੀ ਕੋਈ ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਛੋਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਆਂਧਰਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਪੀ ਬੀ ਵਿਜੈਕੁਮਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਦੇ ਨਿਯਮ 22-ਏ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਏ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹ. ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸ. ਜਸਟਿਸ ਸੁਜਾਤਾ ਵੀ ਮਨੋਹਰ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“7. ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਸੰਮਿਲਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ। ਇਹ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਪਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਿਆਏ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 15(3) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 15. ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਔਰਤਾਂ...”116

ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਥਾਟ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਮਦਨ ਬੀ ਲੋਕੁਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨੇ, ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਦੇ ਡਰਾਫਟਿੰਗ ਇਤਿਹਾਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"55. ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਸੁਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ."

56. ਇਸ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਸੌਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(2) (ਹੁਣ ਧਾਰਾ 15(3)) ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਸੀ - ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ।"

48. ਧਾਰਾ 15(3) 'ਸੁਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ' ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15(3) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ

ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ 'ਸੁਰੱਖਿਆ' ਦੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇ। ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਿਰਫ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15(3) ਇਕੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14 ਤੋਂ 18 ਤੱਕ, ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਕੋਡ ਦੇ ਅੰਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੂਰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 15(1), ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 15(3) ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਅਤੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਨੋਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਭੇਦਭਾਵ ਧਾਰਾ 15(3) ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣਾ, ਧਾਰਾ 497 ਇਹ ਸੁਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਲੁਭਾਇਆ' ਗਿਆ ਸੀ। ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਕਰਕੇ, ਔਰਤ ਨੂੰ 'ਸੁਰੱਖਿਆ' ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਰਾਧਿਕ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਸੁਰੱਖਿਆ' ਉਸ ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੁਝਾਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15(3) ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੇਖਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਉਪਾਯ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15(3) ਇੱਕ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਰਥ 'ਚ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਸ੍ਵਾਯੱਤਤਾ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 15(3) ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਜੀ ਦੇਮੁਡਿੰਗ ਪਛਾਣ – ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਯੌਨ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ

49. ਚਾਰਲਸ ਜੀਨ ਮਾਰੀ ਨੇ 191128$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੀ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਗਤ ਆਈ: ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਜੀਵ ਵਜੋਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ।

> “ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ
> ਪਤੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ
> ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕੋਲ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ,
> ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਚੋਰੀ ਹੈ...ਪਰ
> ਵਿਆਹੁਤਾ ਇੱਕ ਆਮ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਸਤੂ, ਇੱਕ ਨਿਸਕਰਿਆ ਮਲਕੀਅਤ,
> ਨਿਸਕਰਿਆ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ; ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਚੋਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ
> ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿੱਚ, ਚੋਰੀ ਦੀ ਵਸਤੂ,
> ਪਤਨੀ, ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਜੀਵ ਹੈ- ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ
> ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਥੀ; ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ...
> ”

ਵਿਆਹੁਤਾ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਕੋਡੀਕਰਨ ਹੈ। ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਾਹਿਰਤਾਂ, ਸਮਾਜ ਨੇ ਯੌਨ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਦੋ ਸੈੱਟ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਇਸਦੇ ਮਹਿਲਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਰਦਾਂ ਲਈ। 21$_{SUPERSCRIPT}$ ਸਮਾਜ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਗੁਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਮਰੂਪਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।22$_{SUPERSCRIPT}$ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੂਜਾ ਵਾਈਸ ਤੱਕ ਚੁੱਕਣਾ।

ਪੈਡਸਟਲ ਇਸ ਯਤਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਥਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ: ਬਲਾਤਕਾਰ, ਇੱਜਤ ਦੇ ਕਤਲ, ਲਿੰਗ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਭ੍ਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਵਜੋਂ, ਸਮਾਜ ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨ ਬਣ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੈਡਸਟਲ ਉੱਤੇ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਲਈ ਕੀ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਗਲਤ। ਇਹ ਨੋਸ਼ਨ

ਕਿ ਔਰਤਾਂ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਮਰਦ ਸਮਕਕਾਲੀਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਧੀਨਤਾ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। 'ਇੱਜਤ' ਅਤੇ 'ਮਾਣ' ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਾਂਸਕ□ਤਿਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਨਿਜਤਾ ਦੀਆਂ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਹੈ।

50. ਨਿਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮੌਲਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਾਰਿਵਾਰਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਾਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ।

K S Puttaswamy ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਨੇ "ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਦਬਦਬੇ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਨਿਜਤਾ ਦੀ ਆੜ ਵਰਤਣ ਦੇ ਖਤਰੇ" ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਨਿਜਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਾਰੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਜਤਾ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।"

51. "ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਣਾ" ਵਿੱਚ, ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਮੈਨਨ ਨੇ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ ਵਿੱਚ "ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਦਰਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ" ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮਾਜ।" 125 ਮੈਨਨ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿਆਸੀ ਹੈ'। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈੱਡਰੂਮ ਅਤੇ ਰਸੋਈ। ਇਹ ਸਪੇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਡੂੱਬੇ ਹੋਏ ਹਨ ਸਬੰਧ, ਪਰ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਨਾਲ. 127

"ਇੱਕ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ" ਵਿੱਚ, ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਮੇਨਨ ਨੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ "ਆਧਾਰ" ਮੰਨਿਆ ਹੈ।" ਮੇਨਨ ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਨਿਜੀ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹੈ"। ਉਸ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਕਾਰਜ ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਿਜੀ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੌਣ ਦਾ ਕਮਰਾ ਅਤੇ ਰਸੋਈ। ਇਹ ਥਾਵਾਂ ਸੱਤਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੱਬੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਖੇਤਰ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਹਨ।

ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਿਨਸੀਅਤ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਉਹ ਮੁੱਖ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।18 ਜਦੋਂ ਇਹ 'ਪਬਲਿਕ' ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਲਟ 'ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ' ਤੋਂ, ਤਾਂ ਨਫਰਤ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।19 ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ, ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਿਨਸੀਅਤ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਕੇਲਾ ਹੀ ਉਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਜਦੋਂ ਸੰਬੰਧ ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸਦੀ ਜਿਨਸੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਸੰਬੰਧ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸੂਚਕ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ: ਕਿ ਪਤੀ ਹੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ।

52. ਅਨਿਆਇਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 'ਨਿੱਜੀ' ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 'ਪਬਲਿਕ'। ਜਦੋਂ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਅਨਿਆਇਆਂ ਅਤੇ ਉਤਪੀੜਨ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ

ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਪਿਤਾਵਾਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ "ਅਧਿਕਾਰ" ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਾਠ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿਆਹੀ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਹੈ- ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾਵਾਦ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਅਧਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਜਿਨਸੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਨੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ, ਸਵੈ-ਨਿਰਣੈ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅੰਗ ਹੋਣਾ। ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਕਾਰਜ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਔਰਤਾਂ' ਵਰਚੁਅਲੀ ਕੋਈ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੀਆਂ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਾਫੀ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।20 ਉਹ ਪੀੜਤਾਂ ਵਜੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੀੜਤਾਂ ਵਜੋਂ, ਇਹ ...

17 ਉਪਰੋਕਤ।
18 ਉਪਰੋਕਤ।
19 ਉਪਰੋਕਤ।

20 ਰਤਨਾ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰੈਂਡਾ ਕੋਸਮੈਨ, ਸਬਵਰਸਿਵ ਸਾਈਟਸ: ਫੈਮਿਨਿਸਟ ਐਂਗੇਜਮੈਂਟਸ ਵਿਥ ਲਾ ਇਨ ਇੰਡੀਆ, ਸੇਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਸ (1996) ਪੇਜ 119 'ਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ।31 ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਿਨਸੀ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਹੈ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ।32 ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੀ ਉਸਦੀ "ਖਾਸ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਜਿਨਸੀਅਤ" ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਬਾਰੇ ਹੈ।33

53. ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੈਕਸੁਆਲਿਟੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ ਨੇ ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਸੈਕਸੁਆਲ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ:

“ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੈਕਸੁਆਲ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦਾ ਸੈਕਸੁਆਲ ਆਟੋਨੋਮੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਤੂਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਿਸੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਦਬਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਅਧੀਨ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਪਿਘਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀਉਣਾ ਇੱਕ ਸਾਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਛੋਟਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ:

“ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਉਮੀਦਾਂ ਦੀ ਚਮਕ ਤੋਂ ਦੂਰ ਆਪਣੀ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਟੋਨੋਮੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਣਾਇਕ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ। ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਕੰਮ ਹੁਣ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।”

ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਆ ਵਸਤੂ ਵਜੋਂ ਚਿੱਤਰਿਤ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਆਟੋਨੋਮੀ ਦੀ ਇਨਕਾਰ ਹੈ। ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸੈਕਸੁਆਲ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਆਟੋਨੋਮੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਗੁਣ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ:

"ਯਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਯੌਨ ਚੋਣਾਂ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿਵਾਰਯ ਗੁਣ ਹਨ, ਜੌਨ ਰਾਲਜ਼ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨਾ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ। ਰਾਲਜ਼ ਦੀ 'ਮੂਲ ਸਥਿਤੀ' ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਮਾਡਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ 'ਆਂਸ਼ਿਕ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਪਰਦੇ' ਪਿੱਛੇ ਚੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।" ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਰੁਚੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਹਨ। ਰਾਲਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਰਣਨੀਤੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਲ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ 'ਚੰਗੀ' ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਤਟਸਥ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਾਹੁੰਦੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਰਾਲਜ਼ ਨੇ 'ਮੁੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਲ' ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ, ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਮੌਕੇ, ਆਮਦਨ, ਦੌਲਤ, ਅਤੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਘਟਕਾਂ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਰਾਲਜ਼ ਦੀ ਕਲਪਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਮਨੁੱਖੀ ਭਲਾਈ ਹੈ, ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੂਲ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।"

ਸਖਤ ਵਫਾਦਾਰੀ: ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਨਿਜਤਾਵਾਂ

54. ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਬਦਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਜਤਾਉਣ ਲਈ ਵੱਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਾਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ:

"130...ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਜ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਚਕਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਢਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਨਿਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਰੋਹਿੰਟਨ ਨਾਰੀਮਨ ਨੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਸਮਾਜਿਕ ਮੂਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਗਾਰਡੀਅਨ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ:

"...ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ..." ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਹੁਮਤਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 'ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਇਨਸੁਲਰ' ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਤੇ, ਇਹ ਬਹੁਮਤਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਆਇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰੀ ਧਰੁਵ ਤਾਰੇ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਬਹੁਮਤਵਾਦੀ ਸ਼ਾਸਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿ

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

55. ਧਾਰਾ 497 ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਸ ਸੰਰਚਨਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ

ਦੇ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਜਬਰੀ ਸਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ-ਆਧਾਰਿਤ ਨਿਆਂਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ "ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣਾਂ" ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਔਰਤ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ।

56. ਔਰਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ 'ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ' ਵਜੋਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਧਾਰਾ 497 ਇਹ ਮਾਨਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੇਵਲ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਨਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ ਨੇ ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ 'ਪਛਾਣ' ਅਤੇ 'ਸੁਤੰਤਰਤਾ' ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"...ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਅਧੀਨ, ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਸਾਵਰਾਜ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ/ਉਸ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਵਿੱਚ ਨੇੜਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਫਿੱਤਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਛਾਣ, ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਗਰਿਮਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਰਿਮਾ ਉਸ ਮਨੁੱਖ/ਔਰਤ ਨੂੰ ਖਾਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਸ਼ਰੂਮ ਵਾਂਗ ਮੁਰਝਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਸੰਕਲਪਨਾਤਮਕ ਮੈਕਰੋਕੋਸਮ ਤੋਂ ਸੂਝਵਾਨ ਮਾਈਕਰੋਕੋਸਮ ਵੱਲ ਇੱਕ ਦਿਸ਼ਾਤਮਕ ਬਦਲਾਅ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਵੱਲ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾਵ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

"27.1 ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਗ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਜਤਾ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਅਤੇ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਨਸਬੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਤਾਕਤਵਰ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਗੈਰ-ਸਹਿਮਤ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਬਰੀ ਦਵਾਈ ਪਰੀਖਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ, ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਰ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖੋਜ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੈ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਗੁਣ ਹਨ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।"

57. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਮਿਸਰਾ ਨੇ ਉਸ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ" ਪਿੱਛੇਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਰਵੱਈਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ:

"ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਧਾਰਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਨਾਲ ਦਾਗਦਾਰ ਕਰਨਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅੱਖਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਤਮਾ ਦੇ।"

ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਸਹਿਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ" ਵਿਚਕਾਰ "ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ" ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣ

ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ:

“ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਦੇ ਵੀ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਚੋਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਾਲਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣ। ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਖੇਤਰ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 19 ਅਤੇ 21 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਵਿੱਚ, “ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣਾਂ” ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਚੰਦਰਚੂੜ ਜੀ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

“88. ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਚਾਹੇ ਵਿਆਹ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਾਹਰ, ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀਤਾਵਾਂ ਇੱਕ ਕੋਰ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜੋ ਉਲੰਘਣਯੋਗ ਹੈ।”

58. ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਚੰਦਰਚੂੜ ਜੀ) ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯੌਨ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੀ ਸੈਲੇਸੀਅਮ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਕੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗਾ? ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ, ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਜੀਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਸਾਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ: ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ।”

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਯੌਨ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਵੰਚਿਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਪੰਨ ਹੈ।

ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ “ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੋਜਾਂ” ਨੂੰ “ਅਣਚਾਹੇ ਦਖਲ” ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ:

“127. ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਾਣ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਗ ਹੈ। ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਇਸਦੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਾਰਜਾਤਮਕ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ।” ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜੀ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਅਣਚਾਹੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਇਹ ਮਾਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੋਨੇਪੱਥਰ ਹਨ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

59. ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਜਿਨਸੀਅਤ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਮੁਹਰ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਪੱਖੀ ਦ□□ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਕੇ ਅਸਲੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਆਹਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਹਾਈਰਾਰਕੀਕਲ ਆਰਡਰਿੰਗ ਦੇ ਰੂਪ

ਵਿੱਚ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਾਥੀਤਾ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ, ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਜਿਨਸੀਅਤ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਤੱਤ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਹ - ਚਾਹੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਰਾਰ - ਇੱਕ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

60. ਜਿਨਸੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਨੂੰ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਜਨਮ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹਿਕ ਬੇਵਫਾਈ, ਅਕਸਰ ਸੰਬੰਧ ਲਈ ਪਤੀ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਵਿਘਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ, ਪਤੀ ਜੋ ਅਟੁੱਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਪਰੀ ਪਰਤ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਤਿ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀਆਂ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜਟਿਲ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦੀਆਂ ਬੰਦ ਸ਼ੈਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨੂੰ ਜੋ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਕਿਰਿਆ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨੈਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ, ਸਾਰੀ ਕਿਰਿਆ ਜੋ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਉਚੇਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

61. ਰਾਜ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਨੀਂਹ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਭਾਵ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਦੰਡ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਭੰਗ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਉੱਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਸਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਜ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗਰਿਮਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲਾਂ ਵਜੋਂ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਦੰਡਾਤਮਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਨੇ ਦਹੇਜ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਉਤਪੀੜਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਾਰਵਭੌਮ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਸਾਧਨ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਜੋ ਕਾਰਜ ਨਿਸ਼ੇਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਗਰਿਮਾ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾ ਕੇ, ਰਾਜ ਹਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦਖਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਸਮਾਜਿਕ ਡਾਂਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਚਲਿਆ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕੁਝ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾ ਕੇ, ਧਾਰਾ 497 ਨੇ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਲਈ ਗਹਿਰੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ। ਇਹ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕਤਾ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ

ਵਿੱਚ ਸਬਜੈਕਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸਦੀ ਕਾਮੁਕਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਕਾਮੁਕਤਾ ਉਸਦੇ ਅਟੁੱਟ ਕੋਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦੰਡਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਮੌਲਿਕ ਹੈ। ਕਾਮੁਕਤਾ ਪਛਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਕਾਮੁਕਤਾ ਉੱਤੇ ਸਵੈ-ਅਧਿਕਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਮਨੁੱਖੀ ਉਤਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਅੰਤਰਨਿਹਤ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਰਥਪੂਰਨ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ।

62. ਇੱਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਦਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਵ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਮਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇਵੇ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ- ਚਾਹੇ ਇਹ ਖੇਤਰ 'ਪਬਲਿਕ' ਜਾਂ 'ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ' ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਣ।

ਹਾਵਰਡਸ ਬਦਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਿਆਂ

63. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਅਰਥ ਨਾਲ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਬਦਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸੱਚੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਰਚਸਵਕ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਲਈ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਲੜੀ ਹੈ। ਨਾਰੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਅਸੰਭਵ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਧਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਭਵਿੱਖ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਖੋਜ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਔਪਚਾਰਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੰਦਾ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਪਰਿਵਾਰ।

ਐਚ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਅਧੀਨਤਾ ਹੈ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਿਕਟੋਰੀਆਈ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮਿਲਕੀਅਤ ਮੰਨਦਾ ਹੈ: ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਯ ਇਕਾਈ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਿਰਫ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਯਤਾ ਬਾਰੇ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਵਫਾਦਾਰੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸਿਰਫ ਮਹਿਲਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਸੋਚ ਦੋਵੇਂ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਜੋ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਸਮਾਨਤਾ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ।

ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਖ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀਪਨ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 'ਤੇ ਜਿਸ ਸਿਦਾਂਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਯੌਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ - ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਯੌਨਤਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਸ ਯੌਨ ਕ੍ਰਿਆ ਤੋਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਸੀ। ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਅਧਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

65. ਜਦੋਂ ਇਸਦੇ ਸਮਗਰੀ ਸਮਾਨ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਖੋਖਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ

ਗਾਰੰਟੀ ਖੋਖਲੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਨੇ ਕੀਤਾ) ਜਾਂ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੇਵਤੀ ਨੇ ਕੀਤਾ) ਸਮਝਣਾ ਇਹ ਇਨਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਦਮਨ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਪਛਾਣਣਾ ਅਤੇ ਨਿਬੇੜਨਾ। ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਗਰੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਕ੍ਰਿਆ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਯੌਨ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।

66. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬੰਧਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਏ ਔਰਤ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਹੈ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ. ਧਾਰਾ 497 ਆਪਣੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਛਾਣ, ਇੱਕ ਪੁਰਖ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ:

"ਬੇਵਫਾਈ ਉਸ ਦਿਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਯੌਨ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਸਥਾਈਤਾ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ [2018] 11 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਸੰਤਾਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਫਾਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਕੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪਹਲੂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ - ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਪਬਲਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਭਾਜਨ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਮਾਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਜਬਰੀ ਔਰਤ ਵਫਾਦਾਰੀ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਾਹੀ ਹੈ।

67. ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 497 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ:

1) ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਗਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ;NONE NONE

2) ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਲਿੰਗ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਸ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ;NONE NONE

3) ਧਾਰਾ 497 ਗਰਿਮਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਨਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਨਿਵਾਰਿਕ ਹਨ; ਅਤੇNONE NONE

4) NONEਧਾਰਾ 497 ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।NONE NONE

ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਅਤੇ ਰੇਵਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ 'ਵਿਆਹੁਤਾ' ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋਸਫ ਸ਼ਾਈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ

[ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪਰਾਧ, ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"497. ਵਿਆਭਿਚਾਰ — ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਉਸ ਮਰਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

2. ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973, (ਇਸਨੂੰ "ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ." ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਦੀ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 198(2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਦੁੱਖੀ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 498 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪਤੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

3. ਸ਼ਬਦ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਆਪਣੀ ਉਤਪਤੀ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸ਼ਬਦ 'ਅਵੈਤਰੇ' ਤੋਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਤੀਨੀ ਕ੍ਰਿਆ 'ਅਡਲਟੇਰੀਅਮ' ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਨਾ।" ਪਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਸੰਬੰਧ ਰਾਹੀਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਉਦਗਮ ਵਿਕਟੋਰੀਅਨ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੇਵਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਔਰਤ ਨੂੰ 'ਸਹਾਇਕ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂਕਿ ਸੰਬੰਧ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ।

4. ਕਵਰਚਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

ਵਿਆਭਿਚਾਰ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਚਰਚ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ 'ਫੇਮ ਸੋਲ' ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਫੇਮ ਕਵਰਟ' ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। 'ਫੇਮ ਕਵਰਟ' 'ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇਕਾਈ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ – ਭਾਵ, ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਛਾਣ ਸਨ। ਇਹ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ 'ਇੱਕ ਮਾਸ ਅਤੇ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਨ'। 'ਕਵਰਚਰ' ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇੱਕ ਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਖਿਲਾਫ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਰੱਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ।

'ਕੋਵਰਚਰ' ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਲੀਅਮ ਬਲੈਕਸਟੋਨ ਦੀਆਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: "ਵਿਆਹ ਨਾਲ, ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ; ਇਹ ਹੈ, ਔਰਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਅਸਤਿਤਵ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਮੁਅੱਤਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਸਦੀ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਜਿਸ ਦੇ ਪੰਖ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਢਾਲ ਹੇਠ, ਉਹ ਹਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ: ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ-ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਫੇਮ-ਕੋਵਰਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਵਰਟ-ਬੈਰਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ, ਆਪਣੇ ਬੈਰਨ, ਜਾਂ ਸੁਆਮੀ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਕੋਵਰਚਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਉੱਤੇ, ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਫਰਜ਼, ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਜੋ ਸਿਰਫ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਇੱਕ ਮਰਦ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ: ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਨ ਉਸਦੇ ਵੱਖਰੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਮਾਨਣਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ, ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।" "ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੱਚ ਹੈ, ਕਿ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ, ਜਦ ਇਕੱਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਦੀ ਉਸਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ,

ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੱਧਕਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰੰਥ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬ੍ਰੈਕਟਨ ਦੇ, ਨੇ 'ਕੋਵਰਚਰ' ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ। ਬ੍ਰੈਕਟਨ ('ਉਪਰੋਕਤ') ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ 'ਤੇ ਸੱਤਾ ਜਮਾਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ 'ਰਾਜੇ' ਅਤੇ 'ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ' ਹੋਣ ਕਾਰਨ।
ਵਿਆਹ ਦਾ ਸੰਸਥਾਨ

ਚਰਚ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਆਇਆ। ਇਸ ਨੇ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਛਾਂਵ 'ਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਲਗਭਗ 'ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ' ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਕੋਵਰਚਰ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਜੋੜੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ।

ਚਰਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਲਾਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਹੀ ਤਲਾਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਆਧਾਰ ਸੀ।

ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਅਧੀਨ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸ ਪ੍ਰਿਚਾਰਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿਚਾਰਡ ਅਤੇ ਸਿਮਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ:

"1857 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਘ ਸੀ ਜੋ ਕੇਵਲ ਸੰਸਦ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ... ਜੋ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕਨਵਰਸੇਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਖਰੀ ਬਾਰ ਬ੍ਰੈਕੋਟਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੈਸਪਾਸ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਚਾਹੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਗੁਆਉਣ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਤਿੰਨੇ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਦੁਆਰਾ ਪਤੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ।" ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਉਸਦੀ ਹੋਂਦੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਫੇਮਸ ਸੋਲ ਹੁੰਦੀ।

"ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ"

ਵਿਕਟੋਰੀਅਨ ਯੁੱਗ1SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣਾਂ ਉੱਤੇ ਘੱਟ ਸਵਾਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਮਵੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਫਸਲ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਸੀ; ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਵਜੋਂ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ।2SUPERSCRIPT

ਲਾਰਡ ਵਿਲਸਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ "ਉਸ ਦੀ ਛਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ: ਇੰਗਲਿਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੇਠ ਪਤਨੀਆਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਸੰਘਰਸ਼"3SUPERSCRIPT ਇਸ ਯੁੱਗ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ:

"8. ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਵਰਚਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਕਰਾਰ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ; ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਣਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਕਦਮ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਤਨੀ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਗਈ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਹੋ ਕਿ ਖਾਣਾ ਜਾਂ ਕੱਪੜੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਮਾਨ ਲਿਆ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਕੀਮਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਮਾਨ ਉਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

9. ਸਤਰਾਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਥਾਕਥਿਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ: ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਤਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਛੱਡੀ ਗਈ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਤੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ, ਭਾਵੇਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸੰਭਵ ਸੀ) ਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਪਰ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਪਤਨੀ ਛੱਡੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ? ਕਦੇ ਕਦੇ ਇੱਕ ਪਤੀ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਸੱਚ ਜਾਂ ਝੂਠ, ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਾਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ...

"ਕੋਵਰਚਰ" ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਖਿਲਾਫ 'ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕਨਵਰਸੇਸ਼ਨ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਟੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕਨਵਰਸੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਟੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤ ਮਰਦ ਨੂੰ ਉਸ ਮਰਦ ਖਿਲਾਫ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਦੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ, ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

“ਕੋਈ ਵੀ ਪਤੀ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਭੰਗ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਵਿਛੋੜੇ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਕਰੇ; ਅਤੇ ਕਲਾਇੰਟ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਹੀ ਸਿਦਾਂਤਾਂ, ਉਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਉਹੀ ਜਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੂਲ ਵਿਆਹਿਕ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ; ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਹਿਵਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਛੁਪਾਉਣਾਂ ਅਤੇ ਰੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਇਸ

ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ...”

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਟ੍ਰੀਮੋਨੀਅਲ ਕਾਰਨਜ਼ ਐਕਟ, 1857 ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, 'ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ' ਵਜੋਂ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਮੈਟ੍ਰੀਮੋਨੀਅਲ ਕਾਰਨਜ਼ ਐਕਟ, 1923 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਬਜਾਏ ਕੇਵਲ ਉਸ ਪਤੀ ਦੇ ਜਿਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 1970 ਦੇ ਲਾ ਰਿਫਾਰਮ (ਮਿਸਲੇਨੀਅਸ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼) ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ 1 ਜਨਵਰੀ, 1971 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਗਲਤੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 497 – ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ

5.1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਇੰਡੋ-ਬ੍ਰਾਹਮਣਿਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗੁਣ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਣਾ ਪੁਰਸ਼ ਖੂਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਔਰਤ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਉਸ ਦੀ ਯੌਨਿਕਤਾ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖੇ, ਉਸ ਦੀ 'ਪਵਿੱਤਰਤਾ' ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੂਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕੇ।

5.2. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਡਰਾਫਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 1837 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਵਿਆਭਿਚਾਰ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਜਾਂ ਵਿਵਾਹਿਤ ਬੇਵਫਾਈ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਗਲਤੀ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5.3 ਬਹਿਸ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 'ਵਿਭਚਾਰ' ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਇੱਕ ਪੀਨਲ ਕੋਡ' ਦੇ 'ਨੋਟ Q' ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ '17. ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ 18 ਵਿਭਚਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਅਸਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜ਼ਖਮੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ.

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਾਮਨ ਲਾ ਅਧੀਨ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪਾਯ 'ਗਰੀਬ ਦੇਸੀਆਂ' ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਉਪਾਯ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

“ਉਮਾ ਚਕਰਵਰਤੀ, ਜੈਂਡਰਿੰਗ ਕਾਸਟ ਥ੍ਰ ਅ ਫੈਮਿਨਿਸਟ ਲੈਂਸ, ਸਟ੍ਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ (2003) ਪੇਜ 71 'ਤੇ। 15(i) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ (ਵੌਲ. I), ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੈਰਾ 9.43 ਪੇਜ 169 46(1) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ (ਵੌਲ. I), ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੈਰਾ 9.43 ਉਪਲਬਧ ਹੈ: http://lawcommissionofindia.nic.in/101-169/Report156Vol1.pdf ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, (1838), ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। 'ਨੋਟ Q' ਵਿੱਚ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ* ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਜਖਮੀ ਪਤੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਸਕੇ।

...ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਜਿਸ ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ,

ਉਸ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਲੀਲ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਦੋ ਰਸਤੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੀਆਂ ਅਨੈਤਿਕਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਖਤੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਨਾਪਸੰਦਗੀ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦੇਸੀ ਲੋਕ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣਗੇ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿੱਕਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਹਾ -

".....ਆਬਾਦੀ ਦੋ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ - ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਸਮਝਾਂਗੇ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਟ ਲਈ ਧਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਰਯਾਪਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਨਾਲ ਦੁੱਖੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਘੱਟ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹਨ ਉਹ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਚੋਟ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ।

ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁੱਖ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਜ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਤੇਜ਼ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਲਈ ਕਫ਼ਾਰਾ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣਾ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਜੋ ਹਾਸੋਹੀਣ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਰਮ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ, ਜੋ ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਸੀ। 'ਨੋਟ ਕਿਊ' (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ।

'ਨੋਟ ਕਿਊ' ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇੱਥੇ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਦੌੜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੇ ਹਿੱਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸੀਅਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਦਯਾਲੂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਤਨੀਆਂ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੁਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਜੇ ਬੱਚੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੋਰ ਪਤਨੀਆਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜੇ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਕਈ ਪ੍ਰਤੀਦ੍ਵੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਤੀ ਦੇ ਜਨਾਨਖਾਨੇ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ

ਮਰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਹ ਰਾਹ ਅਸੀਂ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਵਾਲੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗੂੜ੍ਹੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਜਮਾਏ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਧੀਮੇ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਯਕੀਨੀ ਅਸਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇਜ਼ਤ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਕਦੇ ਨਾ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਨੀਵੇਂ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਪੈਨਲ

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਕਰਨਲ ਸਲੀਮਾਨ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। 'ਦੇਸੀਆਂ ਦੀ ਪਿੱਛੜੇਪਣ' ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬੋਝ ਉਠਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਸੀਹਤ ਜਾਂ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧ ਮੁਆਫ਼ੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਰਨਲ ਸਲੀਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਚੁੱਪ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਛੋਟ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੀੜਤ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ...ਮਾਰੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਾਂ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣ ਦੀ ਆਦਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੇਣਗੇ ਜੋ ਅਪਰਯਾਪਤ ਆਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਭੁਗਤਣਗੇ।

ਕਈ ਵਾਰੀ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਧਨ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮਨਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ; ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਗੇ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਚੱਕਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਗੁਜਾਰ ਸਕਦੇ; ਜੇ ਉਹ ਐਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ; ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਦੇ ਮੋਹਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਖਰਚੇ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਚੋਟੀਲ ਪਤੀ ਲਈ ਹੈ। ਅਮੀਰ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਨ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮਨਾ ਕਰਨਗੇ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਮੋਹਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਣਗੇ। ਗਰੀਬ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੇ; ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਚੁੱਪੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਵਚਨ ਹੋਵੇਗੀ ਦੋਸ਼ੀ ਮੋਹਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ, ਸਾਡੀ ਵਰਗੀ ਕਾਰਗਰ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਿਵਾਏ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

"ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿ ਬੰਬਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਇਨ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਕੋਡ ਪੈਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੂਇਜ਼ੀਆਨਾ ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਲਿਵਿੰਗਸਟਨ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।' ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ 'ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਇਹ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਟੀਲ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਕਸਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰੇਗਾ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਫਿਤਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਅਕਸਰ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਚੋਟ ਖਿਲਾਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ; ਇਹ ਵਿਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਢਿੱਲਮੱਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚੋਟੀਲ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਕਰੇਗੀ; ਉਹ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਤੋੜੇਗਾ, ਅਤੇ

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਜਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਹਮਲੇ, ਦੁਏਲ, ਕਤਲ, ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣਾ, ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਪਰ, ਸ਼ਾਇਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹਨ, ਉਹ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਣਗੇ; ਅਤੇ ਇਹ, ਭਿਆਨਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਬਹਾਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ ਉਹ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ, ਕੁਝ ਸੰਕੋਚ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੋਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਸਲਾਹਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਭਾਰੀ ਹਨ....

ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੋਡ ਤੋਂ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣ....

ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਭਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟ ਕਿਊ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਟਿੱਪਣੀ ਸੰਬੰਧੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ, ਇਸ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਮਰਦ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਔਰਤ ਖਿਲਾਫ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਪਰਮੇਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਲਿਵਿੰਗਸਟੋਨ ਦੇ ਕੋਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਔਰਤ ਆਪਣੇ 'ਵਿਆਹਿਕ ਲਾਭਾਂ' ਨੂੰ ਗੁਆ ਲੈਂਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਕਰਨਲ ਸਲੀਮਾਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

5.5. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਖੋਜ

6.1. ਜੂਨ 1971 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 42ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ2$_{SUPERSCRIPT}$ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 2 ਸਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

6.2. ਅਗਸਤ 1997 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 156ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ3 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਅਧੀਨ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਤਲਾਕ (ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ) ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੁੱਖੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੋਧ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਦਲਾਅ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸੀ।

ਪਰ, ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

6.3. ਮਾਰਚ 2003 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਜਸਟਿਸ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸੁਧਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਲੀਮਾਥ ਕਮੇਟੀ3$_{SUPERSCRIPT}$, ਨੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਜਸਟਿਸ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੰਵਾਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਉਪਾਯਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਮਾਲੀਮਾਥ ਕਮੇਟੀ ਨੇ "ਵਿਆਭਿਚਾਰ" ਸੰਬੰਧੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ:

"16.3.1 ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਰਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਆਹਿਤ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਆਹਿਤ ਮਰਦ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। 16.3.2 ਇਸ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ 'ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ....' "

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਮਾਲੀਮਾਥ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਸੋਧ ਸੰਬੰਧੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਠਾਇਆ। ਇਹ ਅਜੇ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਹੈ।

7. ਸਮਕਾਲੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ

ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ "ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮ" ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਵਾਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬੇਵਫਾਈ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਵੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੇਗਾ। ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭਿੰਨਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭਤਾ ਹੈ।

7.1. ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਲੇਬਲ ਵੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, 50 ਵਿੱਚੋਂ 17 ਰਾਜ 'ਵਿਆਹੁਤਾ' ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਰਣਨਾ ਰਾਜ ਤੋਂ ਰਾਜ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਓਲਿਵਰ ਬਨਾਮ ਵੈਸਟ ਵੈਲੀ ਸਿਟੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਯੂਟਾਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਟੈਚਿਊਟ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਸ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਦੂ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯੂ.ਐਸ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ

ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਉਲੰਘਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯੂਟਾਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ। ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੀ ਖਾਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਬੀ ਦੀ ਮਾਈਨਰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਨਾਰਥ ਕੈਰੋਲਾਈਨਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਹੋਬਸ ਬਨਾਮ ਸਮਿਥ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਨਾਰਥ ਕੈਰੋਲਾਈਨਾ ਦੀ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਯੂ.ਐਸ. ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਲਾਰੈਂਸ ਬਨਾਮ ਟੈਕਸਾਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਯੌਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਆਹ, ਪਰਿਵਾਰ, ਪ੍ਰਜਨਨ, ਗਰਭਨਿਰੋਧਕ ਅਤੇ ਯੌਨਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣਾਂ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਜਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਕ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲਾਰੈਂਸ ਵਿੱਚ, ਨਾਰਥ ਕੈਰੋਲਾਈਨਾ ਦੀ ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ਯੂ.ਐਸ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਚੌਦਵੇਂ ਸੋਧ ਅਧੀਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਦੁਆਲਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ।

ਕੈਨੇਡਾ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 172 ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫਾਈ ਦੇ ਆਚਰਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 19183$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੋਡ ਉੱਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੋਡ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੇਵਫਾਈ ਜਾਂ ਯੌਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ [2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

"ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਆਦਤਨ ਸ਼ਰਾਬੀਪਨ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੁਰਾਈ."

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ "ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਟੁੱਟਣ" ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ।34$_{SUPERSCRIPT}$

ਮਲੇਸ਼ੀਆ

ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਧਾਰ (ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ) ਐਕਟ, 1976 ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਗਲਤੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਰਗੇ, ਇਹ ਐਕਟ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ "ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਟੁੱਟਣ" ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।35$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਐਕਟ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ, ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।36$_{SUPERSCRIPT}$

"ਤਲਾਕ ਐਕਟ, 1968, “ਧਾਰਾ 8 (1) ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇ, ਉਸ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦਾ ਟੁੱਟਣ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਦਾ ਟੁੱਟਣ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ: (ਕ) ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਦਾ ਵਿਆਹ

ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ; (ਖ) ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਾਰੋਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ... "

"ਐਸ. 54(1)(ਕ), ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਧਾਰ (ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ) ਐਕਟ, 1976. (ਮਲੇਸ਼ੀਆ) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “54(1) ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਕੀਕਤਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ: (ਕ) ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ..."

"ਐਸ. 58, ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਧਾਰ (ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ) ਐਕਟ, 1976. (ਮਲੇਸ਼ੀਆ) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “58. (1) ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰਣ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਜਵਾਬੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਾ ਦੇਵੇ। (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿ-ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ।"

(3) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਜਵਾਬੀ ਖਿਲਾਫ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ— (ਕ) ਜੇਕਰ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿ-ਜਵਾਬੀ ਖਿਲਾਫ ਪਰਯਾਪਤ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਹਿ-ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਜਾਂ (ਖ) ਜੇਕਰ, ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਜਵਾਬੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਹ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਣਕ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਦੀ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

• ਜਪਾਨ

ਜਪਾਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ; ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇੰਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਔਰਤ ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੈਧ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ[7]। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੁਣ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ[8]। ਹੁਣ ਜਪਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਤਲਾਕ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ[9]।

• ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ

ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਡੀ.ਈ. ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਚ. ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗ੍ਰੀਨ ਬਨਾਮ ਫਿਟਜ਼ਗੇਰਾਲਡ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਵਰਤੋਂ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ "ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ"[4]। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

• ਤੁਰਕੀ

ਤੁਰਕੀ ਵਿੱਚ, 19965 ਤੋਂ ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 1926 ਤੋਂ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤੁਰਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਡ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਦਾ ਹੈ।

ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ

ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ 'ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਾਮਲਾ' ਵਿੱਚ 26 ਫਰਵਰੀ, 201534SUPERSCRIPT ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 241, ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 10 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਯੌਨ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯੌਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 241 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 17 ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਯੌਨ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਉਦੇਸ਼ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਇਕਵਿਵਾਹ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 'ਉਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪਾਬੰਦੀਆਂ' ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"ਹਾਲ ਦੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਰੀਆਈ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਯੌਨ ਜੀਵਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ, ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਯੌਨ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਉਦਾਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲਾਅ ਨਾਲ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ। ਯੌਨ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨੈਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ..."

ਐਫ ...ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖਤਰੇ ਖਿਲਾਫ ਆਖਰੀ ਉਪਾਯ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ...

"ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਾਮਲਾ, 27-1 (ਏ) ਕੇਸੀਸੀਆਰ 20, ਫਰਵਰੀ 26, 2015" ਖੇਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਦੇ ਪਾਸ ਸਵੈਚਛਿਕ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚੰਗੀ ਯੌਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੌਨ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣ ਕਰੇਗਾ ਜੇ ਕੋਈ ਰਾਜ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਕਰੇ ਅਤੇ ਯੌਨ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਜੋ ਕਿ ਯੌਨ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਧੁਨਿਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵ□ਤੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰਜ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਰਜ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਵ□ਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਵ□ਤੀ ਹੈ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਆਪਰਾਧੀਕਰਣ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵੀ ਕਿਵੇਂ ਜਨਹਿਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ-ਪਤਨੀ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਚੰਗੀ ਯੌਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਜਨਹਿਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਿੱਤ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 241 ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਯੌਨ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤਿ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਰਾਜ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਗੁਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਹੈ।

8.1. ਯੂਸੁਫ ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ8$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਪਤਨੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਨਾਲ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ "ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲਾ" ਵੀ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਲੇਖ 15(3) ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਚ ਇਕਬਾਲ ਅਜੀਜ (ਸੁਪਰਾ), ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਨੂੰ ਇੱਕਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

8.2. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਅਨੁ., ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਣ-ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਚੈਲੇਂਜ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਔਰਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਅਣਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਸਿਰਫ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੈਲੇਂਜ ਨੂੰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁੜ-ਢਾਲਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 42ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਦੋ ਰਾਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਮਿਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸੈਡਿਊਸਰ' ਮਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਔਰਤ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਏ 'ਤਬਦੀਲੀ' ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

8.3. ਵਿੱਚ ਵੀ. ਰੇਵਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 497, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 198(2) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚਾਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਵਫਾ ਪਤਨੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੇਵਫਾ ਪਤੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 198(2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਬੰਧਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ

ਧਾਰਾ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 198(2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕਠੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਕੇਜ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ

ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ, ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰੀ ਦਿਲਿਕਟੋ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8.4. ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਰੇਵਤੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ, ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਪਰੇਮਿਕਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਤਨੀ ਖਿਲਾਫ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਤਨੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਰੇਮਿਕਾ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੀ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਰੇਮੀ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

9. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 497 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਨੂੰ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਖਾਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਲੇਖ 14, 15 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

9.1. ਮਿਸਟਰ ਕਲੀਸਵਰਮ ਰਾਜ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਮਿਸ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਦਖਲਦਾਰਾਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵੱਡੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਸਿਰਫ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 497 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲੇਖ 14 ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ, ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬੇਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ W. ਕਲਿਆਣੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ*।

ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮਝਣ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੇ ਮਰਦ ਦੁਆਰਾ ਮੋਹ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ‘ਸੁਰੱਖਿਆ’ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਯੌਨ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਯੌਨਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ (ਚਾਹੇ ਵਿਆਹਿਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਚਾਹੇ ਮਰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਔਰਤ) ਆਪਣੇ ਵਿਆਹਿਤ ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਬੇਰੋਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹਿਜ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਘੱਟੇ-ਘੱਟ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਬਨਾਮ ਅਸੋਕਨ ਕੇ.ਐਮ. & ਓਰਸ., ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਗਾਰੰਟੀਡ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਡ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਕਸਰਤ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਠੰਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੇ.ਐਸ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ50

ਜਿਸ ਵਿਚ ਨੌ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

“169. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਮਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਅਸਲ ਨੇਚਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿੱਜਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਗਾਰੰਟੀ ਹਨ ਮਨਮਾਨੀ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ। ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਮਨ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਿੱਜੀ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਦਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਵਿਨਾਸ਼ ਮਨਮਾਨੀ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ...

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 198(2) ਦੇ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਅਨਿਆਇਕ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ।

9.2. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਿਸ ਪਿੰਕੀ ਆਨੰਦ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਇਸ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਦਾ ਅਸਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਇਕਾਈ ਹੈ। ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨੈਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਿਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੈਟਰੀ ਜਾਂ ਹਮਲੇ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੁਆਰਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਬੜ੍ਹਾਵਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ;ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਪੀੜਤ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਬੱਚਿਆਂ, ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।ਵਿਆਹਿਕ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਠੇਸ ਹੈ। ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਿਆਹਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਮਾਨਸਿਕ ਚੋਟ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਆਹਬਾਹਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਿੰਸਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੈਧ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਅਨੁਚਿੱਤ 15(3) ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੋਰ, ਇੱਕ ਅਧੂਰੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਉਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹੋਣ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਵਿੱਚ ਸਮਝੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਕ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਚੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

10. ਧਾਰਾ 497 ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ 1860 ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰੀ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 497) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ।

11. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 "ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ" ਦੇ ਅਧਿਆਇ XX ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ:

ਧਾਰਾ 497 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

i. ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ, ਕੇਵਲ ਮਰਦ-ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਨਾਲ਼ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਾਲੀ ਔਰਤ, ਭਾਵੇਂ 'ਮਦਦਗਾਰ' ਵਜੋਂ ਵੀ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ii. ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ[1]SUPERSCRIPT।

iii. ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੇ ਕੇਵਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

iv. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਪੀੜਤ ਪਤੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

1 "ਜੋਸਫ ਸ਼ਾਈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (2019) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358; ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ।

iv. ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਦਾ ਕਿਸੇ ਅਵਿਆਹੁਤ ਜਾਂ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ, ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ 'ਵਿਆਭਿਚਾਰ' ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਅਣਮੇਲਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

12. ਧਾਰਾ 497 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12.1. ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੀ

ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੰਭ ਹਨ।

12.2. ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਵਰਗ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਵਰਗੀਕਰਣ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ:

i. ਵਰਗੀਕਰਣ ਇੱਕ 'ਸਮਝਦਾਰੀ ਭਿੰਨਤਾ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

ii. ਕਹੀ ਗਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਕੁਝ ਤਰਕਸੰਗਤ ਆਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ,^9 ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਦੋ ਸਹਿਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497, ਦੋ ਵਰਗੀਕਰਣ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ:

i. ਪਹਿਲਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਕੋਲ ਅਭਿਯੋਗ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ:

ਕੇਵਲ ਉਸ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ, ਜੋ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਹੈ, ਨਾ ਤੋ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਰਮੇਂਰ ਖਿਲਾਫ ਅਭਿਯੋਗ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ii. ਦੂਜਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੇਵਲ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਬੰਧ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ; ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ "ਸਹਾਇਕ" ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਗੀਕਰਣ 1860 ਵਿੱਚ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਦਰਭ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਔਰਤਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ‘ਮਾਲ’ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਟ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ‘ਚੋਰੀ’ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਅਪਰਾਧੀ ਖਿਲਾਫ ਅਭਿਯੋਗ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਣ ਹੁਣ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਜਾਂ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਕੇਲੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ।

12.3. ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲਿੰਗ-ਤਟਸਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ, ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਮਰਦ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਖਿਲਾਫ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੇਵਫਾਈ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਾਰਨ ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਭੇਦਭਾਵ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 497, ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਦੀ ਸੂਝਵਾਨ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਛਾਂਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੁਕ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਅਤਾਰਕਤਾ, ਭੇਦਭਾਵ, ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

13. ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਸਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।3[SUPERSCRIPT] ਜੋ ਕਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਤਲਬ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਦੀ ਅਤੇ ਅੱਧ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।4[SUPERSCRIPT]

ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਉਸ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 1860 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਅਜੇ ਬੱਚੇ ਹੀ ਸਨ, ਵਿਆਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਨੌਜਵਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਪੇਕਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਕਈ ਪ੍ਰਤੀਦਵੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀਆਂ।5[SUPERSCRIPT] ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ 155 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਸਿੱਖਿਆ, ਨਾਗਰਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ, ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੁਣ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀਪੂਰਣ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ, ਜੋ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਰਦ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, 'ਪੀੜਤ' ਹੈ, ਅਤੇ ਮਰਦ ਅਪਰਾਧੀ 'ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲਾ' ਹੈ।

"20. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਚਰਚਾ ਦੇ ਖੱਕੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੁਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁੱਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਸਤਿਤਵਵਾਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਦੂਜਾ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਕੋਈ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਛਾਣ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਈਏ। ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰਕ੍ਰਿਆ ਉੱਤੇ।

26. ਜਦੋਂ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਤਰਕਸੰਗਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਪਦੰਡ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪੁਰਾਣੀ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪੁਰਾਣੀ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ, ਆਤਿਥਿ ਖੇਤਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ 60 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਘਾਸਲੈਟ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਹੁਣ ਭਾਰੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਡਰਾਈਵਰਾਂ, ਸੇਵਾ ਕੈਰੇਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਡਕਟਰਾਂ, ਪਾਇਲਟਾਂ, ਆਦਿ ਵਜੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ...

ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਲੋਂ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛਾਂਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਸਮਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਾਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ 1860 ਵਿੱਚ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੁਸਤਕ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15(3) ਇੱਕ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਤਥਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 497 ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਭਟਕੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਭਿਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15(3) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਮ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ 'ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਥੋਟਾ ਸੇਸ਼ਰਥੰਮਾ ਅਤੇ ਅਨਜ ਬਨਾਮ ਥੋਟਾ ਮਾਣਿਕਯੰਮਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਲ੍ਰਸ ਅਤੇ ਅਨਜ. ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਅਨੁਚਛੇਦ 15(1) ਦੀ ਸਖਤੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਇੱਕ ਆਮ ਕੋਡ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਬਲਵਾਨ ਹੋ ਕੇ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ, ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਵਰਗ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਕਲਪਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਲਪਨੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ “ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੁਝ ਖਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮਜਬੂਤ ਲਿੰਗ ਪੱਖਪਾਤ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।"

ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਸ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਚਛੇਦ 15(3) ਦੰਡਾਤਮਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਦਮਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਕਸ਼ਾਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ।

15. ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਨਿਜ਼ੀਅਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ।

ਨਿਜ਼ੀਅਤ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸਰਬਸੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਚਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਵਿਆਹੁਤਾ ਨਾ ਕੇਵਲ ਦੋ ਸਹਿਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ।

ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਨਾਗਰਿਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀੜਤ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ।

ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਔਚਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕਾਰਜ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਤਮ-ਨਿਰਣਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਯੌਨਤਾ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਨਿੰਦਾ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਹਨ, ਉਹ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ 'ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ' ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਂਡਰਿਊ ਐਸ਼ਵਰਥ ਅਤੇ ਜੈਰੇਮੀ ਹੋਰਡਰ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ ਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਆਰੰਭਕ ਬਿੰਦੂ 'ਹਾਨੀ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ' ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਔਚਿਤ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਤੱਤ ਹਨ: (i) ਹਾਨੀ, (ii) ਗਲਤ ਕਾਰਜ, ਅਤੇ (iii) ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਤੱਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਗਲਤ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜੌਨ ਸਟੂਅਰਟ ਮਿੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।"

ਦੂਜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਐਂਡਰਿਊ ਸਿਮੇਸਟਰ ਅਤੇ ਐਂਡਰਿਆਸ ਵੋਨ ਹਿਰਸ਼ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਚਰਣ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਯੌਨ ਬੇਵਫਾਈ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਆਚਰਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

17. ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅੰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ, ਤਾਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬੇਵਫਾਈ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ

'ਤੇ ਗਲਤੀ ਦਾ ਪਰਯਾਪਤ ਅੰਸ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇ?

ਜਨਤਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਅੰਸ਼, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਪੇਕਸ਼ਾ ਕਰਨਾ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਾਇਜ਼ਾਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਆਪਰਾਧਿਕਰਣ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਜ਼ੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ।

ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਨਿੰਦਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਉਪਚਾਰ ਉੱਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕ ਉਪਚਾਰ ਪਰਯਾਪਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 497 ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਧਾਰਾ 497 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14, 15 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ii) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 198(2) ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ XX ਅਧੀਨ ਅਭਿਯੋਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਧਾਰਾ 497 ਅਧੀਨ ਬੇਵਫਾਈ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(iii) ਸੌਮਿਤ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ (ਉਪਰੋਕਤ), ਰੇਵਤੀ(ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਵੀ. ਕਲਿਆਣੀ(ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate